

Ministerstvo životního prostředí

Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024 s výhledem do roku 2035

Ministerstvo životního prostředí

Praha, listopad 2014

Aktualizace leden 2022

Obsah:

1	Úvodní část.....	5
1.1	Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství ČR	5
1.2	Struktura, obsah a konzultační proces POH ČR.....	6
1.2.1	Struktura a obsah POH ČR.....	6
1.2.2	Konzultační proces POH ČR.....	6
1.3	Institucionální zabezpečení odpadového hospodářství	7
1.3.1	Státní správa a samospráva ČR v odpadovém hospodářství, ostatní instituce a jejich role.....	7
1.3.1.1	Výkon státní správy v odpadovém hospodářství.....	7
1.3.1.2	Samospráva v odpadovém hospodářství.....	14
1.3.1.3	Další orgány a instituce v odpadovém hospodářství.....	15
2	Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství v ČR	16
2.1	Datové zdroje.....	16
2.2	Vývoj a stav odpadového hospodářství.....	16
2.3	Hlavní charakteristiky produkce odpadů v krajích ČR	28
2.4	Shrnutí vývoje odpadového hospodářství ČR v letech 2017-2019.....	37
2.5	Shrnutí OECD analýzy odpadového a oběhového hospodářství ČR.....	39
2.5.1	Hlavní identifikované mezery.....	39
2.5.2	Hlavní doporučení OECD	41
2.6	Vyhodnocení plnění POH ČR.....	41
2.7	Vyhodnocení plnění Programu předcházení vzniku odpadů.....	43
2.7.1	Stávající stav plnění prevenčních opatření v ČR.....	43
2.8	SWOT analýza odpadového hospodářství ČR.....	45
2.9	Prognóza a scénáře vývoje produkce komunálních odpadů v ČR.....	48
2.10	Politika odpadového a oběhového hospodářství ČR.....	50
2.10.1	Zásadní politiky ČR související se strategií odpadového a oběhového hospodářství.....	50
2.11	Vize POH ČR	55
2.12	Strategie a priority odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024 s výhledem do 2035.....	55
2.13	Rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství.....	57
2.13.1	Posouzení potřeby nových systémů odděleného soustředování odpadů.....	58
2.13.2	Síť zařízení k nakládání s odpady.....	58
2.14	Investice do infrastruktury	64

3	Závazná část	68
3.1	Strategické cíle odpadového hospodářství České republiky na období 2015 – 2024 s výhledem do roku 2035	68
3.2	Zásady pro nakládání s odpady	68
3.3	Program předcházení vzniku odpadů	69
3.4	Prioritní odpadové toky	73
3.4.1	Komunální odpady	73
3.4.1.1	Směsný komunální odpad	76
3.4.2	Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady....	78
3.4.3	Potravinové odpady	80
3.4.4	Stavební a demoliční odpady	81
3.4.5	Nebezpečné odpady	82
3.4.6	Výrobky s ukončenou životností	84
3.4.6.1	Obaly a obalové odpady	84
3.4.6.2	Odpadní elektrozařízení	86
3.4.6.3	Odpadní baterie a akumulátory	88
3.4.6.4	Odpadní pneumatiky	89
3.4.6.5	Vozidla s ukončenou životností	91
3.4.7	Kaly z čistíren komunálních odpadních vod	92
3.4.8	Odpadní oleje	93
3.4.9	Odpady ze zdravotní a veterinární péče	93
3.4.10	Specifické skupiny nebezpečných odpadů	94
3.4.10.1	Odpady a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyků	94
3.4.10.2	Odpady s obsahem perzistentních organických znečišťujících látek	94
3.4.10.3	Odpady s obsahem azbestu	95
3.4.11	Další skupiny odpadů	95
3.4.11.1	Vedlejší produkty živočišného původu a biologický odpad z kuchyní a stravoven	95
3.4.11.2	Odpady železných a neželezných kovů	96
3.5	Zásady pro vytváření sítě zařízení pro nakládání s odpady	97
3.6	Zásady pro rozhodování při přeshraniční přepravě, dovozu a vývozu odpadů	102
3.7	Omezení odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajištění nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl	103
3.8	Omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí	104

3.9	Odpovědnost za plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů a zabezpečení kontroly plnění plánů	109
3.9.1	Odpovědnost za plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů, kontrola plnění plánů a změny Plánu odpadového hospodářství České republiky	109
3.9.2	Hodnocení stavu odpadového hospodářství a Plánu odpadového hospodářství České republiky	110
3.9.3	Soustava indikátorů k hodnocení stavu odpadového hospodářství České republiky a plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů	111
3.9.3.1	Soustava indikátorů odpadového hospodářství	111
3.9.3.2	Zajištění datové základny pro hodnocení odpadového hospodářství, Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů	112
4	Směrná část	113
4.1	Podmínky a předpoklady pro splnění stanovených cílů POH ČR	113
4.2	Nástroje na prosazování a kontrolu plnění POH ČR	113
4.2.1	Normativní nástroje	114
4.2.2	Ekonomické nástroje	114
4.2.3	Administrativní nástroje	119
4.2.4	Informační nástroje	121
4.2.5	Dobrovolné nástroje	123
4.3	Návrh na potřebná zařízení pro nakládání s odpady	125
4.3.1	Informace o kritériích pro umístění budoucích zařízení na zpracování odpadu	128
4.4	Na základě této analýzy byly zjištěny územní oblasti, ve kterých je kapacita zařízení pro zpracování relevantních odpadů nedostatečná a je nezbytné zde posílit infrastrukturu a rozšířit síť zařízení. Zdroje financování	129
	Přílohy	134
	Příloha č. 1	135
	Příloha č. 2	141
	Příloha č. 3	146
	Příloha č. 4	149
	Příloha č. 5	152
	Příloha č. 6	152

1 Úvodní část

Strategie České republiky (dále jen „ČR“) v oblasti odpadového a oběhového hospodářství je promítnuta do dokumentu „Plán odpadového hospodářství České republiky na období 2015 - 2024“ (dále jen „Plán odpadového hospodářství ČR“ nebo „POH ČR“)¹.

V roce 2020 Ministerstvo životního prostředí přistoupilo k zahájení aktualizace POH ČR v souvislosti se změnami odpadové legislativy Evropské unie (dále jen „EU“) publikovanými v Oficiálním věstníku EU v roce 2018, tzv. „Balíčkem k oběhovému hospodářství“², a také v návaznosti na nový Akční plán pro oběhové hospodářství – „Čistší a konkurenceschopnější Evropa“³. Rovněž v roce 2020 došlo k přijetí nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností a novely zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, které se zásadně promítají do fungování odpadového a obalového hospodářství v České republice. V dalším období bude přijat nový zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, který má taktéž vliv na směřování odpadového hospodářství ve specifické oblasti nakládání s vybranými plastovými výrobky.

POH ČR představuje dlouhodobou vizi a koncepci odpadového hospodářství České republiky s výhledem do 2035. POH ČR stanovuje priority, strategické a další cíle v oblasti odpadového a oběhového hospodářství pro ČR a navrhuje vhodná opatření k jejich dosažení.

1.1 Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství ČR

- a) Plán odpadového hospodářství ČR stanovuje v souladu s principy udržitelného rozvoje a oběhového hospodářství cíle, zásady a opatření pro nakládání s odpady na území ČR.
- b) POH ČR se vztahuje na nakládání se všemi odpady s výjimkou odpadů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech“).
- c) POH ČR je určujícím dokumentem pro vypracování plánů odpadového hospodářství krajů. Závazná část POH ČR, včetně jejích změn, je závazným podkladem pro zpracování plánů odpadového hospodářství krajů a podkladem pro zpracovávání územně plánovací dokumentace.
- d) POH ČR je zpracován na období 2015 až 2024, s výhledem do dalších let a bude změněn bezprostředně po každé zásadní změně podmínek, na jejichž základě byl zpracován (například nová právní úprava v oblasti nakládání s odpady, která bude zásadně ovlivňovat strategii odpadového hospodářství včetně stanovení nových cílů nebo změny stávajících cílů).

¹ Plán odpadového hospodářství v sobě zahrnuje i Program předcházení vzniku odpadů.

² http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0098&from=CS>

1.2 Struktura, obsah a konzultační proces POH ČR

1.2.1 Struktura a obsah POH ČR

Struktura a obsah POH ČR vychází z požadavků § 97, 98 a 99 zákona o odpadech, v návaznosti na příslušné související právními předpisy ČR, platné směrnice a nařízení EU a také metodická doporučení Evropské komise (dále jen „EK“).

POH ČR se skládá z následujících částí:

I. Úvodní část

Poskytuje základní informace o působnosti, struktuře a obsahu POH ČR. Charakterizuje hlavní aktéry v odpadovém a oběhovém hospodářství.

II. Analytická část (Souhrnné vyhodnocení stavu odpadového hospodářství)

Popisuje stávající stav a vývoj odpadového hospodářství ČR z hlediska produkce a způsobů nakládání s odpady. Uvádí přehled o technicko-organizačním řešení odpadového hospodářství včetně popisu sítě zařízení pro nakládání s odpady. Součástí podkladů je vymezení problémových oblastí odpadového hospodářství ČR a na tomto základě jsou nastaveny priority odpadového hospodářství.

III. Závazná část

Stanovuje základní principy pro nakládání s odpady s důrazem na dodržování hierarchie odpadového hospodářství. Stanoví cíle, zásady a opatření pro předcházení vzniku odpadů a pro vybrané skupiny odpadů, které mají zásadní význam pro odpadové hospodářství z hlediska své produkce nebo vlastností. Stanovuje soustavu indikátorů k hodnocení plnění cílů POH ČR.

IV. Směrná část

Uvádí přehled nástrojů pro plnění stanovených cílů. Dále se zabývá systémem řízení změn v odpadovém hospodářství. Uvádí návrhy na potřebná zařízení určená pro nakládání s odpady nadregionálního významu.

1.2.2 Konzultační proces POH ČR

Aktualizovaný POH ČR byl konzultován a oponován kraji a odbornou veřejností a projednán s významnými zástupci sektoru odpadového hospodářství (představení a projednání návrhu POH ČR v Radě pro odpadové hospodářství⁴) (dále jen „Rada“). Dále byl dokument postoupen do vnitroresortního a meziresortního připomínkového řízení.

Aktualizovaný POH ČR byl předložen do procesu posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Poradní orgán MŽP a ministra životního prostředí.

Podle závěru zjišťovacího řízení, č.j. MZP/2021/710/4759, ze dne 4. října 2021 nebude mít tato koncepce významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, a proto nebude posuzována podle tohoto zákona.

Aktualizovaný POH ČR bude předložen vládě ČR ke schválení.

1.3 Institucionální zabezpečení odpadového hospodářství

1.3.1 Státní správa a samospráva ČR v odpadovém hospodářství, ostatní instituce a jejich role

Veřejná správa v odpadovém hospodářství je dána platnými zákony ČR. Institucionální zabezpečení odpadového hospodářství koresponduje s modelem a nastavením veřejné správy na území ČR. Z hlediska vertikálního je stejně jako celá veřejná správa dělena na státní správu a samosprávu, včetně vymezení pravomocí a působností. Z hlediska horizontálního je děleno na jednotlivé instituce veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství, korespondující s územní působností a hierarchií s ní spojenou. Konkrétní institucionální rámec odpadového hospodářství je dán pravomocemi a kompetencemi jeho jednotlivých institucí, které ve velké míře vymezují: zákon o odpadech, zákon o výrobcích s ukončenou životností, zákon o obalech a v budoucnu zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí⁵.

1.3.1.1 Výkon státní správy v odpadovém hospodářství

Správní orgány vykonávající státní správu v oblasti odpadového hospodářství

- a) Ministerstvo životního prostředí,
- b) Ministerstvo průmyslu a obchodu,
- c) Ministerstvo zemědělství,
- d) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský,
- e) Ministerstvo zdravotnictví,
- f) krajské hygienické stanice,
- g) Česká inspekce životního prostředí,
- h) Česká obchodní inspekce
- i) Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- j) Státní ústav pro kontrolu léčiv,

⁵ V roce 2021 v legislativním procesu.

- k) Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
- l) celní úřady a Generální ředitelství cel,
- m) Policie České republiky,
- n) krajské úřady,
- o) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- p) obecní úřady.

Ministerstvo životního prostředí ČR (dále jen „MŽP“ nebo „Ministerstvo“)

MŽP je ústředním orgánem státní správy v oblasti odpadového hospodářství. Vykonává vrchní státní dozor v oblasti odpadového hospodářství, připravuje a navrhuje právní předpisy v oblasti odpadového hospodářství, je pořizovatelem Plánu odpadového hospodářství ČR a ostatních strategických a koncepčních dokumentů odpadového hospodářství s celorepublikovou působností. Ministerstvo zpracovává návrh POH ČR ve spolupráci s příslušnými orgány veřejné správy a veřejností podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Ministerstvo návrh POH ČR projedná s kraji.

Zajišťuje metodickou činnost pro ostatní orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství (v úrovni krajů a obcí). Je odvolacím orgánem proti správním rozhodnutím České inspekce životního prostředí a krajských úřadů. MŽP je příslušným orgánem pro přeshraniční přepravu odpadů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů.

Zpracovává a vede souhrnnou evidenci o druzích odpadů, jejich množství a způsobech nakládání s nimi, zařízeních nakládání s odpady. MŽP zřizuje a provozuje Informační systém odpadového hospodářství (ISOH), který je informačním systémem veřejné správy. MŽP poskytuje informace o stavu odpadového hospodářství v ČR příslušným složkám EK a orgánům mezinárodních úmluv a protokolů. Poskytuje informace a data o odpadovém hospodářství ČR orgánům EK a jiným mezinárodním institucím.

Vydává rozhodnutí o žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivních systémů a rozhodnutí o autorizaci společností zajišťujícím sdružené plnění povinností v oblasti obalů a rozhodnutí o jejich změně nebo zrušení. Kontroluje činnosti provozovatelů kolektivních systémů podle zákona o výrobcích s ukončenou životností a autorizovaných společností podle zákona o obalech.

MŽP má svoji územní působnost rovněž v krajích prostřednictvím svých odborů výkonu státní správy, které slouží především jako odvolací orgány proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí a krajských úřadů v prvoinstančních správních řízeních.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“)

MPO vydává vyjádření v řízení o vydání povolení, že věc přestává být odpadem podle § 10 odst. 1 zákona o odpadech a v řízení o změně nebo zrušení tohoto povolení.

MPO dále podává jako odborný podklad Ministerstvu životního prostředí vyjádření v řízení o žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, změně rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, zrušení rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému či udělení souhlasu k přeměně provozovatele kolektivního systému nebo převodu, pachtu nebo zástavě jeho obchodního závodu, a to jak podle zákona o výrobcích s ukončenou životností, tak podle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Obdobně MPO vydává MŽP stanovisko v rámci řízení týkajících se rozhodnutí o autorizaci podle zákona o obalech.

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“)

MZe koordinuje provádění kontrol dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen „ÚKZÚZ“)

ÚKZÚZ rozhoduje o schválení programu použití kalů a kontroluje, zda jsou kaly používány na základě schváleného programu použití kalů. Kontroluje, zda jsou zemědělskými podnikateli dodržovány některé povinnosti dle zákona o odpadech a zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech.

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“)

MZ vykonává kontrolu podle zákona o odpadech v oblasti ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady. MZ kontroluje, jak správní orgány vykonávající státní správu na úseku odpadového hospodářství dodržují ustanovení zákona a prováděcích předpisů v oblasti ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady.

Krajské hygienické stanice (dále jen „KHS“)

KHS hodnotí a řídí zdravotní rizika v souvislosti s odpadovým hospodářstvím. KHS vydávají závazné stanovisko v řízení o vydání povolení, že movitá věc přestává být odpadem podle § 10 odst. 1 zákona o odpadech a v řízení o změně nebo zrušení tohoto povolení. Vydávají závazné stanovisko v řízení o vydání povolení provozu zařízení podle zákona o odpadech a v řízení o změně nebo zrušení tohoto povolení. Provádí kontrolu provozu zařízení určených pro nakládání s odpady z hlediska dodržování podmínek provozu vázaných na ochranu zdraví lidí a minimalizaci zdravotních rizik uvedených v provozním řádu.

Na základě zákona o obalech KHS kontrolují plnění povinností ve vztahu k obalům od kosmetických prostředků. Jde o kontrolu povinností vztahujících se k prevenci, uvádění obalů na trh nebo do oběhu, jejich označování a opakovanému použití.

Dále KHS podle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí kontrolují zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu a dále kontrolují, zda je pro určité vybrané plastové výrobky splněna povinnost jejich označování.

Česká inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“)

ČIŽP je orgánem veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství s celorepublikovou působností. Je zastoupená v území jednotlivými místně příslušnými oblastními inspektoráty. Inspekce je vrcholným odborným orgánem dozoru a kontroly v oblasti odpadového hospodářství včetně ukládání sankčních opatření a kontrol rozhodnutí vydaných ministerstvem či jinými správními orgány. Inspekce kontroluje, jak jsou právními osobami, podnikajícími fyzickými osobami a obcemi dodržována ustanovení právních předpisů včetně přímo použitelných předpisů EU a rozhodnutí správních orgánů v oblastech působnosti zákona o odpadech. ČIŽP provádí výkon kontroly a dozoru v oblasti odpadového hospodářství u různých typů zařízení pro nakládání s odpady, tedy ke sběru, skladování, úpravě, využívání

a odstranění. Inspekce kontroluje, zda pověřené osoby dodržují stanovený způsob hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Dále kontroluje plnění povinností výrobců týkající se zpětného odběru výrobků s ukončenou životností, nakládání s vozidly s ukončenou životností, dodržování právních předpisů v oblasti nakládání s obaly, chemickými látkami nebo v oblasti omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Její náplní je provádění kontrolní a dozorové činnosti nad původci odpadů včetně obcí. Jsou prováděny jednak plánované kontroly a dále neplánované kontroly na základě podnětů či oznámení, popř. zjištění nelegálního nakládání s odpady.

Celní úřady a Generální ředitelství cel (dále jen „GŘ cel“)

GŘ cel poskytuje na vyžádání ministerstvu a ČIŽP informace o odpadu, který byl vyvezen z ČR do státu, který není členským státem EU, nebo který byl z tohoto státu dovezen do ČR.

Celní úřady kontrolují přepravu odpadů a to jak vnitrostátní, tak přeshraniční, předávají podněty ministerstvu k dalšímu postupu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů. Při kontrolách jsou celní orgány oprávněny zastavovat vozidla, nařizovat odstavení vozidla, kontrolovat doklady provázející odpad a zboží, doklady prokazující totožnost osoby přepravující odpad, provádět fyzickou kontrolu odpadů a zboží, odebírat a analyzovat vzorky a pořizovat fotodokumentaci. Celní úřad může při kontrole přepravy odpadů zadržet odpad nebo dopravní prostředek, který je dopravuje, v případě podezření, že přeshraniční přeprava tohoto odpadu je nedovolenou přepravou odpadů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů nebo podle zákona o odpadech nebo že přeshraniční přeprava odpadu je uskutečňována v rozporu se souhlasem ministerstva.

Na základě zákona o výrobcích s ukončenou životností kontrolují celní úřady plnění povinností výrobců vybraných výrobků, zejména zda jsou výrobci zapsáni v Seznamu výrobců (kontrola tzv. freeridingu). Celní úřady dále kontrolují, zda při přeshraniční přepravě použitých elektrozařízení, pneumatik či vozidel jsou plněny podmínky pro přepravu těchto použitých výrobků. Z kontrolních důvodů pak GŘ cel poskytuje ministerstvu, ČIŽP nebo ČOI informace o vybraných výrobcích, které byly vyvezeny či dovezeny do České republiky.

Obdobně je tomu v případě zákona o obalech, kdy celní úřady jsou oprávněny kontrolovat, zda obaly nebo obalové prostředky dovážené do České republiky nebo přepravované z členských států Evropské unie do České republiky splňují požadavky tohoto zákona.

Na základě zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí je orgánům Celní správy České republiky svěřena taktéž kontrola toho, zda dovozem není porušován zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a zda jsou označeny v souladu s požadavky tohoto zákona.

Policie České republiky

Policie ČR zaznamenává a dokumentuje podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující nedovolené přeshraniční přepravě odpadů. Policie spolupracuje a v rámci součinnosti poskytuje odbornou pomoc a přiměřené podmínky pro výkon působnosti podle zákona o odpadech ČIŽP, krajským úřadům a celním úřadům. Policie ČR poskytuje součinnost při získávání potřebných informací při podezření na porušení právních předpisů v oblasti odpadového hospodářství.

Česká obchodní inspekce (dále jen „ČOI“)

ČOI kontroluje na základě zákona o výrobcích s ukončenou životností plnění povinností týkajících se podmínek pro uvádění baterií na trh, označování baterií a elektrozařízení, požadavky na snadné a bezpečné vyjímání baterií zabudovaných do výrobků, oddělené uvádění nákladů při prodeji elektrozařízení nebo pneumatik a dále plnění povinností posledních prodejců vybraných výrobků ve vztahu k zajištění zpětného odběru.

Na základě zákona o obalech kontroluje ČOI plnění povinností zejména ve vztahu k obalům od nepotravinářských výrobků. Jde o kontrolu povinností vztahujících se k prevenci, uvádění obalů na trh nebo do oběhu, jejich označování a opakovanému použití. Dále kontroluje zajištění zpětného odběru u posledních prodejců při prodeji obalů spotřebiteli.

ČOI také vykonává kontrolu některých povinností podle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Kontroluje, jak jsou dodržovány povinnosti týkající se zákazu uvádění na trh nebo do oběhu pro některé vybrané plastové výrobky, výrobky z oxo-rozložitelného plastu a povinnosti týkající se označování některých vybraných plastových výrobků.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen „SZPI“)

Na základě zákona o obalech kontroluje SZPI plnění povinností ve vztahu k obalům, které přicházejí do přímého styku s potravinami. Jde o kontrolu povinností vztahujících se k prevenci, uvádění obalů na trh nebo do oběhu, jejich označování a opakovanému použití.

Dále SZPI kontroluje, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí týkající se požadavků na označování některých vybraných plastových výrobků.

Státní ústav pro kontrolu léčiv (dále jen „SÚKL“)

SÚKL kontroluje na základě zákona o obalech plnění povinností týkajících se prevence, uvádění obalů na trh nebo do oběhu, jejich označování a opakovaného použití v případě obalů humánních léčivých přípravků a obalů surovin pro přípravu humánních léčivých přípravků.

Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (dále jen „ÚSKVBL“)

V souladu se zákonem o obalech ÚSKVBL kontroluje plnění povinností týkajících se prevence, uvádění obalů na trh nebo do oběhu, jejich označování a opakovaného použití v případě obalů veterinárních léčivých přípravků a obalů surovin pro přípravu veterinárních léčivých přípravků.

Krajské úřady

Dalším orgánem v rámci státní správy v odpadovém hospodářství jsou krajské úřady, jejich územní působnost je dána hranicemi krajů, jako vyšších územních samosprávných celků. Z hlediska výkonu státní správy krajské úřady především v rámci správních řízení vydávají povolení k provozu zařízení pro nakládání s odpady. Krajský úřad dále vydává povolení k upuštění od odděleného soustředování odpadů u zařízení pro nakládání s odpady, může povolit mísení nebezpečných odpadů navzájem nebo s ostatními odpady v zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu. Krajský úřad vydává povolení k obchodování s odpady. Toto povolení může změnit nebo zrušit, pokud dojde ke změně podmínek rozhodných pro vydání povolení, obchodník s odpady nezajistí podmínky ochrany životního prostředí nebo zdraví lidí nebo opakovaně porušuje povinnosti stanovené zákonem nebo opakovaně neplní podmínky stanovené v povolení.

Z hlediska restriktivních opatření mohou například krajské úřady zastavit nebo omezit provoz zařízení ke skladování, sběru, úpravě, využití nebo odstranění odpadů, pokud provozovatel tohoto zařízení neplní povinnosti stanovené zákonem nebo rozhodnutím vydaným na základě zákona, a mohlo-li by v důsledku toho dojít k závažným nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí.

Krajský úřad má pravomoc zrušit nebo změnit povolení provozu zařízení, pokud dojde ke změně podmínek rozhodných pro vydání povolení, pokud nejsou zajištěny podmínky ochrany životního prostředí nebo zdraví lidí, pokud jsou opakovaně porušovány povinnosti stanovené zákonem o odpadech nebo zákonem o výrobcích s ukončenou životností nebo opakovaně nejsou plněny podmínky stanovené povolením.

Krajská úřad může pozastavit platnost nebo odejmou vydané osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu.

Krajský úřad rozhoduje v pochybnostech, zda je movitá věc odpadem, rozhoduje na žádost vlastníka této movité věci nebo osoby, která prokáže právní zájem, nebo z moci úřední. Krajský úřad v povolení provozu zařízení k využití odpadu povolí, že v zařízení může docházet k recyklaci nebo jinému využití odpadu, kterým přestává být daný odpad odpadem.

V mimořádných případech, je-li to z hlediska ochrany životního prostředí nebo zdraví lidí nezbytné, může krajský úřad vydat rozhodnutí provozovateli zařízení k využití nebo odstranění odpadu, který je povinen provést využití nebo odstranění odpadu v tomto rozhodnutí uvedeného.

V mimořádných případech nedovolené přeshraniční přepravy odpadů nebo přeshraniční přepravy odpadů, kterou nelze dokončit a je-li to pro provozovatele technicky možné, může krajský úřad vydat rozhodnutí, na jehož základě je provozovatel zařízení k využití odpadu povinen dočasně uskladnit odpady v tomto rozhodnutí uvedeném.

Krajský úřad provádí kontrolu v průběhu provozu skládky a před uzavřením skládky, aby ověřil provedení rekultivace skládky. Krajský úřad vydává souhlas k dispozici s peněžními prostředky rezervy skládky.

Krajský úřad schvaluje plán recyklace lodí.

Krajský úřad kontroluje a zpracovává hlášení provozovatelů zařízení pro nakládání s odpady, dopravců odpadu, obchodníků s odpady a zprostředkovatelů. Dále vede a zpracovává evidence jím vydaných povolení a dalších rozhodnutí podle zákona o odpadech.

Krajské úřady vydávají stanovisko k zásadám územního rozvoje podle stavebního zákona z hlediska odpadového hospodářství.

Krajské úřady zpracovávají ve spolupráci s příslušnými orgány veřejné správy a veřejností podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí plán odpadového hospodářství kraje pro území kraje a jeho změny.

Krajské úřady rozhodují o odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Také zajišťují metodickou podporu pro obce a jejich obecní úřady.

Krajské úřady kontrolují, jak jsou právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů v oblastech působnosti zákona o odpadech. Krajské úřady projednávají přestupky a udělují sankce za porušení povinností vymezených zákonem o odpadech nebo uložených rozhodnutím vydaným na základě tohoto zákona.

Krajské úřady kontrolují plnění požadavků zákona o výrobcích s ukončenou životností ve vztahu ke sběru nebo zpracování vozidel s ukončenou životností u podnikajících fyzických či právnických osob.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“)

ORP jsou pověřeny výkonem státní správy, resp. jejich úřady vykonávají pravomoci svěřené státem v oblasti odpadového hospodářství.

Místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností vydává původcům povolení k oddělenému soustředování odpadů. Dále vydává souhlas s provozem malého zařízení, také může tento souhlas zrušit, pokud provozovatel zařízení opakovaně porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo opakovaně neplní podmínky, na které je souhlas vázán. Obecní úřad ORP kontroluje a zpracovává hlášení o odpadech původců, provozovatelů zařízení a obchodníků a hlášení o rostlinných zbytcích komunitních kompostáren. Dále vede a zpracovává evidence jím vydaných souhlasů a dalších rozhodnutí podle tohoto zákona.

Obecní úřad ORP řeší nezákonně soustředěný odpad v jeho správním obvodu. Může zabezpečit odpad, který ohrožuje nebo poškozuje zdraví lidí nebo životní prostředí, před únikem škodlivin do okolního prostředí nebo zajistit odklizení takového odpadu včetně jeho předání do zařízení určeného pro nakládání s odpady, a to na náklady odpovědné osoby.

Může zakázat původci odpadů činnost, která způsobuje vznik odpadů, pokud původce odpadu nemá zajištěno převzetí odpadů, které produkuje, osobou oprávněnou k převzetí daného druhu a kategorie odpadu, a pokud by odpady vzniklé v důsledku pokračování této činnosti mohly způsobit škodu na životním prostředí nebo zdraví lidí.

Kontroluje, jak jsou dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů ve všech oblastech působnosti zákona o odpadech, s výjimkou oblastí, v nichž je ke kontrole příslušný obecní úřad. Dále kontroluje, zda pověřené osoby dodržují stanovený způsob hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Vydává stanovisko k územním plánům a regulačním plánům podle stavebního zákona z hlediska odpadového hospodářství. Vydává z hlediska nakládání s odpady nebo vedlejšími produkty závazné stanovisko k terénním úpravám a k odstranění stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona; v závazném stanovisku může stanovit podmínky, které zajistí ochranu zdraví a životního prostředí a zajistí vysokou míru recyklace produkovaných odpadů. Vydává vyjádření z hlediska nakládání s odpady ke změně dokončené stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona a vyjádření ke zřízení zařízení určeného pro nakládání s odpady a k zavedení nebo rozšíření výroby oxidu titaničitého.

Projednává přestupky a uděluje sankce za porušení povinností vymezených zákonem o odpadech nebo uložených rozhodnutím na základě tohoto zákona.

Obecní úřad ORP kontroluje, jak jsou dodržovány povinnosti stanovené zákonem o výrobcích s ukončenou životností fyzickým osobám, a dále je správcem emisního poplatku a provádí záznam o jeho zaplacení do registru silničních vozidel.

Obecní úřady

Obecní úřady kontrolují, zda právnické a podnikající fyzické osoby využívají obecní systém pouze na základě písemné smlouvy s obcí a v souladu s ní, a zda nepodnikající fyzické osoby

nakládají s komunálním odpadem v souladu se zákonem o odpadech a mají zajištěno převzetí odpadu, který samy nezpracují.

Projednávají přestupky a udělují sankce za porušení povinností vymezených zákonem o odpadech.

1.3.1.2 Samospráva v odpadovém hospodářství

Samosprávu v odpadovém hospodářství vykonávají obce a kraje.

Samospráva obcí

Obce jsou podle zákona o odpadech původci komunálních odpadů a mají přímou odpovědnost za fyzické nakládání s odpady na svém území. Nakládání s odpady v roli původců odpadů je samosprávná působnost měst a obcí. V této souvislosti každá obec či město na svém území vytváří obecní systém sběru, svozu a dalšího nakládání s komunálními odpady.

Obecní systém může obec nastavit obecně závaznou vyhláškou.

Obec je povinna přebrat veškerý komunální odpad vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob (dále jen „občanů“). Obec je povinna určit místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu (což bývá v obcích běžně označováno jako „tříděný sběr“), a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu.

Podle zákona o odpadech je obec povinna zajistit, aby odděleně soustředované recyklovatelné složky komunálního odpadu tvořily v kalendářním roce 2025 a následujících letech alespoň 60 %, v kalendářním roce 2030 a následujících letech alespoň 65 % a v kalendářním roce 2035 a následujících letech alespoň 70 % z celkového množství komunálních odpadů, kterých je v daném kalendářním roce původcem.

Pokud obec nastaví obecní systém obecně závaznou vyhláškou, může touto vyhláškou zároveň určit i místa, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat:

- a) stavební a demoliční odpad vznikající na území obce při činnosti nepodnikajících fyzických osob,
- b) movité věci v rámci předcházení vzniku odpadu,
- c) komunální odpad vznikající na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob, které se do obecního systému na základě písemné smlouvy zapojí,
- d) výrobky s ukončenou životností v případě, pokud je přebírá v rámci služby pro výrobce podle zákona o výrobcích s ukončenou životností, nebo
- e) rostlinné zbytky z údržby zeleně, zahrad a domácností ke zpracování na kompost v rámci komunitního kompostování.

Obce mají zákonnou povinnost informovat nejméně jednou ročně způsobem umožňujícím dálkový přístup o způsobech a rozsahu odděleného soustředování komunálního odpadu, využití a odstranění komunálního odpadu a o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálního odpadu. Nejméně jednou ročně obec zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce včetně nákladů na provoz obecního systému.

Obec rovněž může ve vztahu k odpadům převzatým v rámci obecního systému poskytovat službu za účelem zajištění zpětného odběru obalů a výrobků s ukončenou životností.

Obec může plnit své povinnosti podle zákona o odpadech prostřednictvím dobrovolného svazku obcí podle zákona o obcích nebo prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy uzavřené s jinou obcí.

Samospráva krajů

Kraje schvalují a přijímají strategie a dokumenty týkající se odpadového hospodářství.

1.3.1.3 Další orgány a instituce v odpadovém hospodářství

Další orgány veřejné správy vykonávají státní správu v oblasti odpadového hospodářství jen nepřímo, ve vazbě na ochranu životního prostředí. Rovněž v ČR funguje celá řada dalších odborných institucí, které se zabývají problematikou odpadového hospodářství (ekologické organizace, odborné platformy, zájmová sdružení, vysoké školy, svazy, asociace, agentury a další).

2 Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství v ČR

Za posledních 20 let prošlo odpadové hospodářství České republiky značnými změnami až do současné úrovně, kdy se jedná o systém, který celkově odpovídá stávajícím nárokům evropských právních předpisů.

Z hlediska dalšího směřování je nutné některé oblasti odpadového hospodářství upravit a dobudovat s cílem posunu směrem k oběhovému hospodářství v souladu s posílením hierarchie odpadového hospodářství (zejména oblast prevence vzniku odpadů, recyklace a využívání odpadů, včetně energetického využívání odpadů).

2.1 Datové zdroje

Základním datovým zdrojem o odpadovém hospodářství je souhrnná databáze Informačního systému odpadového hospodářství (dále jen „ISOH“), která shromažďuje primární údaje o produkci odpadů a způsobech nakládání s odpady v ČR, ohlašované na základě zákonné povinnosti evidence odpadů. Databázi ISOH pro MŽP spravuje Česká informační agentura životního prostředí (dále jen „CENIA“).

Hlavním zdrojem dat pro vypracování POH ČR byla ohlášená data povinných osob do Integrovaného systému ohlašovacích povinností (dále jen „ISPOP“) z této aplikace jsou data přeměrována do databáze ISOH, která shromažďuje potřebné údaje pro strategické řízení odpadového hospodářství.

Pro vyhodnocení stavu odpadového hospodářství byly rovněž využity další datové zdroje například autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s., Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) a dalších.

2.2 Vývoj a stav odpadového hospodářství

Domácí materiálová spotřeba (DMC)

V roce 2019 v ČR DMC mírně meziročně vzrostla o 0,4 % (0,7 mil. t) na 170,3 mil. t. Po roce 2000 vývoj DMC kolísá bez výraznějšího trendu, a to dle vývoje ekonomiky a podílu materiálově náročných sektorů na tvorbě HDP. V období 2013–2019 vývoj DMC ovlivnil ekonomický růst a s ním spojený růst průmyslové a stavební výroby, DMC v tomto období vzrostla o 9,8 %. Na počátku 90. let minulého století DMC v souvislosti s restrukturalizací ekonomiky výrazně poklesla, v roce 2019 činila 57,2 % hodnoty DMC z roku 1990, což je z environmentálního pohledu pozitivní vývoj.

Domácí materiálová spotřeba na obyvatele v ČR v roce 2018 dosáhla 16 t.obyv.⁻¹, což je o 16,9 % nad průměrem zemí EU28.

Stoupá objem **zahraničního obchodu se surovinami, materiály a výrobky**, fyzické dovozy stouply v období 2000–2019 o 82,2 %, fyzické vývozy o 86,6 %. Rostoucí dovozy a jejich podíl na DMC (47,7 % v roce 2019) indikují růst **dovozní závislosti ČR**, a to zejména v případě kapalných a plyných fosilních paliv (ovlivněno vývojem v dopravním sektoru) a kovových rud. Rostoucí objem dovozu (surovin a výrobků) a vývozu (zejména hotových výrobků, např. osobních automobilů) indikuje pozitivní ekonomický vývoj zpracovatelského průmyslu v tomto období (zejména automobilový průmysl a na něj navazující odvětví), ale zároveň i rostoucí zátěž životního prostředí ze zpracování kovů. Dovozy kovových nerostů, ve srovnání s rokem 2000, stouply do roku 2019 o 82,6 %, vývozy o 106,8 %.

Ve **struktuře DMC dle materiálových skupin** měly v roce 2019 největší podíl nekovové nerosty (47,9 %) a fosilní paliva (35,1 %). DMC fosilních paliv poklesla v období 2000–2019 o 19,4 % a podíl fosilních paliv na celkové DMC se snížil v tomto období o cca 6 %. Tento vývoj je z environmentálního pohledu příznivý, neboť umožňuje snižovat uhlíkovou náročnost ekonomiky a další zátěže životního prostředí spojené s těžbou a spalováním fosilních paliv. Vývoj DMC nekovových nerostů po roce 2000 kolísala a v posledních 5 sledovaných letech (období 2014–2019) vzrostla DMC nekovových nerostů o 13,2 % v souvislosti s růstem stavební výroby. Podíl biomasy (tj. obnovitelných zdrojů) na DMC, jejíž spotřeba způsobuje nižší zátěže životního prostředí než spotřeba zdrojů neobnovitelných, v roce 2019 činil 14,1 % a patří mezi nejnižší v EU 28.

Materiálová náročnost (DMC/HDP)

Materiálová náročnost hospodářství ČR klesá, což indikuje zvyšující se efektivitu přeměny materiálových vstupů na ekonomický výkon a pokles zátěže životního prostředí způsobené těžbou surovin a spotřebou materiálů na jednotku vytvořeného HDP. V období 2000–2019 poklesla materiálová náročnost o 44,2 %, v roce 2019 v meziročním srovnání o 1,9 % na 32,3 kg.(1 000 Kč HDP)⁻¹, což je úroveň méně než třetinová ve srovnání se začátkem 90. let minulého století. Mezi faktory způsobující pokles materiálové náročnosti po roce 2000 lze zařadit snižování podílu tuhých paliv v energetickém mixu pro výrobu elektřiny a tepla, růst využívání obnovitelných zdrojů energie a dalších nefosilních zdrojů energie, i snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslu.

Vývoj materiálové náročnosti ve většině let období 2000–2019 je označován jako **relativní decoupling**, při kterém klesá zátěž životního prostředí reprezentovaná materiálovou spotřebou na jednotku HDP, ovšem v absolutním vyjádření má DMC shodný trend jako ekonomika (tj. při růstu ekonomiky roste a při poklesu klesá). Souvisí to s vysokým podílem průmyslu na tvorbě HDP v ČR a s vývojem ekonomiky, který v tomto období výrazně ovlivňoval zpracovatelský průmysl, zejména jeho materiálově náročnější odvětví. **Absolutní decoupling**, při kterém zátěž životního prostředí vyjádřená spotřebou materiálů v absolutním vyjádření klesá i přes růst ekonomiky (z environmentálního pohledu optimální vývoj), byl v průběhu hodnoceného období od roku 2000 ojedinělý. Vyskytl se celkově pětkrát, naposledy v roce 2016.

Materiálová náročnost hospodářství ČR v roce 2018 činila 0,57 t.(1 000 PPS)⁻¹ a byla o 29,3 % vyšší než průměrná materiálová náročnost celé EU28.

Odpadové hospodářství

V současnosti je v **odpadovém hospodářství** stěžejním trendem snaha o přechod na **oběhové hospodářství**, kdy dochází k uzavírání toků materiálů v dlouhotrvajících cyklech a důraz je kladen na prevenci vzniku odpadů, opětovné využití výrobků, recyklaci a přeměnu na energie namísto těžby nerostných surovin a ukládání odpadů na skládku.

Produkce a nakládání s odpady

Produkce odpadů, na níž se významnou měrou (95,3 % v roce 2019) podílí produkce ostatních odpadů, se od roku 2009 zvýšila na hodnotu 37 362,3 tis. t v roce 2019. Produkce nebezpečných odpadů v období 2009–2019 poklesla na 1 758,5 tis. t.

Produkce komunálních odpadů se ve sledovaném období rovněž zvýšila o 10,4 % na 5 879,2 tis. t v roce 2019. V roce 2019 činila produkce komunálních odpadů v přepočtu na obyvatele 551 kg.obyv.⁻¹. Pokračuje dosavadní trend nárůstu měrné produkce komunálních odpadů. Tento je způsoben zejména zvyšující se produkcí biologicky rozložitelných komunálních odpadů díky intenzifikaci jejich sběru v obcích. Podíl produkce komunálních odpadů na celkovém množství vyprodukovaných odpadů se stále pohybuje okolo 15 %.

V jednotlivých **krajích ČR** se celková produkce odpadů i poměr mezi produkcí ostatních a nebezpečných odpadů a také celková produkce odpadů na obyvatele liší s ohledem na různé hospodářské zaměření jednotlivých krajů.

V **nakládání s odpady** dominuje jejich využití, především materiálové, jehož podíl se dlouhodobě zvyšuje. Mezi lety 2009–2019 se zvýšil podíl materiálově využitých odpadů ze 72,5 % na 84,8 % a podíl energeticky využitých odpadů z 2,2 % na 3,5 %. Důvodem byly především změny v technologiích zpracování odpadů a větší používání odpadů k náhradě primárních surovin. Přispívá k tomu také finanční podpora zařízení pro využití odpadů z Operačního programu Životní prostředí. Podíl odpadů odstraněných ukládáním na skládku v roce 2019 dosáhl 9,7 %, postupně se snižuje ve prospěch materiálového a energetického využití odpadů.

V **nakládání s komunálními odpady** se stále téměř polovina skládkuje. Od roku 2009 však podíl komunálních odpadů ukládaných na skládku poklesl z 64,0 % na 45,9 % v roce 2019. Odklonem od ukládání odpadů na skládku roste podíl materiálově využitých komunálních odpadů, který se od roku 2009 zvýšil na 41 % v roce 2019, a zároveň došlo ve srovnání s rokem 2009 i k nárůstu energetického využití komunálních odpadů na 11,7 % v roce 2019. V roce 2019 činilo množství komunálních odpadů odstraněných ukládáním na skládku 2 696 tis. t, z toho byl 2 110 tis. t směsný komunální odpad. Situace v oblasti nakládání s komunálními odpady v ČR přesto není dlouhodobě vyhovující, jelikož ukládání komunálních odpadů na skládku je stále nad úrovní průměru EU28 a recyklace pod průměrem EU. Cílem je razantnější snižování podílu ukládání odpadů na skládku a současné zvyšování jejich materiálového a rovněž energetického využití, a to v souladu s principy oběhového hospodářství a s potřebou naplnění evropských cílů oběhového hospodářství.

V letech 2017 i 2018 byl plněn cíl EU v oblasti komunálních odpadů na zvýšení celkové úrovně přípravy k opětovnému použití a recyklaci u odpadů z materiálů jako je papír, plast, kov, sklo. V roce 2018 dosáhlo plnění cíle 52,7 %.

K vyhodnocení trendů vývoje je vhodné využít dosavadní způsob sledování nakládání s odpady.

Souhrnná data o odpadovém hospodářství ČR v letech 2009 - 2019

Tabulka 1: Produkce a nakládání s odpady v ČR v letech 2009-2019

Všechny odpady	PRODUKCE	VYUŽITO	Z toho MATERIÁOVĚ VYUŽITO	Z toho ENERGETICKY VYUŽITO	ODSTRANĚNO	Z toho SKLÁDKOVÁNÍ	JINÉ NAKLÁDÁNÍ
Rok 2009	32,3 mil. t	74,5 %	72,5 %	2 %	15 %	15 %	10,5 %
Rok 2010	31,8 mil. t	73,5 %	71 %	2,5 %	13,5 %	13,5 %	13 %
Rok 2011	30,7 mil. t	78 %	75 %	3 %	13 %	13 %	9 %
Rok 2012	30 mil. t	79 %	75,5 %	3,5 %	13 %	13 %	8 %
Rok 2013	30,6 mil. t	79,5 %	76 %	3,5 %	11 %	11 %	9,5 %
Rok 2014	32 mil. t	83 %	79,5 %	3,5 %	10 %	10 %	7 %
Rok 2015	37,3 mil. t	86 %	83 %	3 %	9 %	9 %	5 %
Rok 2016	34,2 mil. t	85 %	82 %	3 %	9 %	9 %	6 %
Rok 2017	34,5 mil. t	84 %	81 %	3 %	10 %	10 %	6 %
Rok 2018	37,8 mil. t	86 %	83 %	3 %	9 %	9 %	5 %
Rok 2019	37,4 mil. t	88 %	84,5 %	3,5 %	9,5 %	9,5 %	2,5 %

Zdroj: ISOH, MŽP

Pozn. Data jsou zpracována podle platné metodiky pro daný rok – „Matematického vyjádření výpočtu soustavy indikátorů odpadového hospodářství“ v souladu s vyhláškou o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění k danému roku.

Tabulka 2: Produkce a nakládání s komunálními odpady v ČR v letech 2009-2019

Komunální odpady	PRODUKCE	VYUŽITO	Z toho MATERIÁOVĚ VYUŽITO	Z toho ENERGETICKY VYUŽITO	ODSTRANĚNO	Z toho SKLÁDKOVÁNÍ	JINÉ NAKLÁDÁNÍ
Rok 2009	5,3 mil. t	29 %	23 %	6 %	64 %	64 %	7 %
Rok 2010	5,4 mil. t	33 %	24 %	9 %	59 %	59 %	8 %
Rok 2011	5,4 mil. t	42 %	31 %	11 %	55 %	55 %	3 %
Rok 2012	5,2 mil. t	42 %	30 %	12 %	54 %	54 %	4 %
Rok 2013	5,2 mil. t	42 %	30 %	12 %	52 %	52 %	6 %
Rok 2014	5,3 mil. t	47 %	35 %	12 %	48 %	48 %	5 %
Rok 2015	5,3 mil. t	47 %	36 %	11 %	47 %	47 %	6 %
Rok 2016	5,6 mil. t	50 %	38 %	12 %	45 %	45 %	5 %
Rok 2017	5,7 mil. t	50 %	38 %	12 %	45 %	45 %	5 %
Rok 2018	5,8 mil. t	51 %	39 %	12 %	46 %	46 %	3 %
Rok 2019	5,9 mil. t	53 %	41 %	12 %	46 %	46 %	1 %

Zdroj: ISOH, MŽP

Pozn. Data jsou zpracována podle platné metodiky pro daný rok – „Matematického vyjádření výpočtu soustavy indikátorů odpadového hospodářství“ v souladu s vyhláškou o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění k danému roku.

Produkce odpadů v ČR

Tabulka 3: Produkce odpadů podle skupin odpadů Katalogu odpadů, 2015–2019

Skup. odpadů	2015		2016		2017		2018		2019	
	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné
1	100 326	4 058	73 179	3 201	72 525	1 487	58 352	579	64 768	1 727
2	347 087	2 089	330 099	1 462	259 606	2 182	287 369	1 153	281 106	1 294
3	179 160	353	175 806	622	175 475	721	193 119	286	185 188	350
4	91 762	431	103 033	453	100 145	478	92 153	421	81 822	471
5	15 928	14 034	19 201	19 013	16 881	16 811	16 406	16 277	19 170	19 103
6	15 619	11 607	15 560	11 504	18 025	13 683	22 740	17 564	16 734	11 442
7	128 119	35 311	139 029	36 206	150 414	32 264	150 465	33 598	149 998	37 280
8	46 034	36 874	50 091	39 397	49 713	38 877	50 233	39 541	54 203	43 734
9	1 709	1 354	1 510	1 182	1 352	1 080	1 224	1 050	1 183	1 016
10	1 882 484	132 541	1 807 099	151 407	1 755 342	192 611	1 782 032	141 604	1 439 436	126 568
11	83 966	79 767	91 576	86 079	103 304	96 404	104 019	97 746	95 549	90 695
12	668 678	104 610	680 982	101 754	714 668	101 546	731 960	98 502	721 118	95 064
13	157 897	157 897	160 201	160 160	166 572	166 562	165 050	165 035	167 822	167 781
14	3 860	3 860	3 850	3 850	3 908	3 908	4 269	4 264	4 320	4 320
15	1 101 737	53 508	1 177 282	55 341	1 228 846	58 804	1 252 812	59 959	1 223 670	57 599
16	562 110	202 207	567 352	207 741	597 030	224 446	610 061	241 358	691 703	269 326
17	24 291 868	413 613	20 669 215	301 381	20 742 812	256 560	23 701 321	452 480	23 534 431	545 680
18	39 143	32 248	41 010	33 624	42 417	34 514	44 338	36 092	45 312	36 393
19	2 487 054	179 282	2 682 860	189 640	2 771 043	226 628	2 882 382	322 267	2 820 882	207 011
20	5 133 755	38 335	5 453 139	39 742	5 542 537	38 115	5 634 539	38 190	5 763 843	41 651
Celkem	37 338 298	1 503 979	34 242 076	1 443 759	34 512 615	1 507 679	37 784 843	1 767 965	37 362 257	1 758 505

Zdroj: Statistická ročenka MŽP (2020), MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

Pozn. Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

Tabulka 4: Produkce komunálních odpadů a směsného komunálního odpadu v letech 2009–2019

Rok	Počet obyvatel	Celková produkce komunálních odpadů [t]	Celková produkce komunálních odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Celková produkce směsného komunálního odpadu [t]	Celková produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele [kg/obyv.]	Produkce komunálních odpadů vyjma produkce směsného komunálního odpadu [t]	Produkce komunálních odpadů na obyvatele vyjma produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele [kg/obyv.]
2009	10 491 492	5 324 244	507	3 283 971	313	2 040 273	194
2010	10 517 247	5 361 883	510	3 142 929	299	2 218 954	211
2011	10 495 430	5 388 058	513	3 067 683	292	2 320 375	221
2012	10 509 286	5 192 784	494	2 932 787	279	2 259 997	215
2013	10 510 719	5 167 805	492	2 859 659	272	2 308 146	220
2014	10 524 783	5 323 947	506	2 936 012	279	2 387 935	227
2015	10 542 942	5 274 126	500	2 836 836	269	2 437 290	231
2016	10 565 284	5 612 416	531	2 820 913	267	2 791 503	264
2017	10 589 526	5 690 585	537	2 800 624	264	2 889 962	273
2018	10 626 430	5 782 066	544	2 807 422	264	2 974 644	280
2019	10 669 324	5 879 163	551	2 787 356	261	3 091 807	290

Zdroj: Statistická ročenka MŽP (2020), MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

Pozn. Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

Zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav) je ČSÚ.

Tabulka 5: Produkce odpadů ČR podle územního členění na kraje v letech 2015–2019

Kraj	2015		2016		2017		2018		2019	
	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné	Celkem	z toho nebezpečné
Hlavní město Praha	4 727 651	107 541	5 038 094	96 857	4 703 471	101 536	5 245 778	138 274	5 144 454	167 631
Středočeský	4 615 498	207 538	4 581 253	231 480	4 409 302	229 412	4 917 139	270 802	4 930 363	264 274
Jihočeský	1 961 346	94 510	1 906 602	64 817	1 863 632	75 335	2 132 742	88 941	1 959 334	81 961
Plzeňský	3 445 774	76 706	2 534 032	73 095	2 538 192	59 194	1 963 854	67 364	2 000 790	56 916
Karlovarský	866 001	25 960	688 222	23 125	807 946	31 361	925 299	48 904	779 143	50 907
Ústecký	2 671 852	118 302	2 941 674	156 323	2 875 375	131 051	2 929 282	124 038	2 967 826	150 542
Liberecký	1 393 954	106 833	979 352	77 741	958 235	85 572	1 032 491	86 362	1 142 670	85 436
Královéhradecký	1 418 472	62 584	1 320 975	47 226	1 484 942	50 063	1 676 862	61 753	1 615 361	63 175
Pardubický	1 702 234	79 019	1 373 886	79 445	1 460 866	71 872	1 499 999	87 414	1 690 397	127 900
Vysočina	1 322 705	59 871	1 385 581	74 430	1 519 019	70 567	1 667 594	71 479	1 526 530	63 839
Jihomoravský	4 519 747	186 100	3 622 077	135 541	4 246 714	116 832	5 256 588	179 083	5 031 408	177 239
Olomoucký	2 395 769	77 791	2 440 697	88 796	2 246 754	77 546	2 446 759	73 630	2 178 966	58 298
Zlínský	1 594 738	89 393	1 537 580	79 809	1 329 205	67 917	1 461 402	89 685	1 554 597	86 721
Moravskoslezský	4 702 558	211 831	3 892 051	215 074	4 068 962	339 422	4 629 052	380 237	4 840 418	323 668
ČR celkem	37 338 298	1 503 979	34 242 076	1 443 759	34 512 615	1 507 679	37 784 843	1 767 965	37 362 257	1 758 505

Zdroj: Statistická ročenka MŽP (2020), MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

Pozn. Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

Tabulka 6: Produkce odpadů podle územního členění na kraje v roce 2019

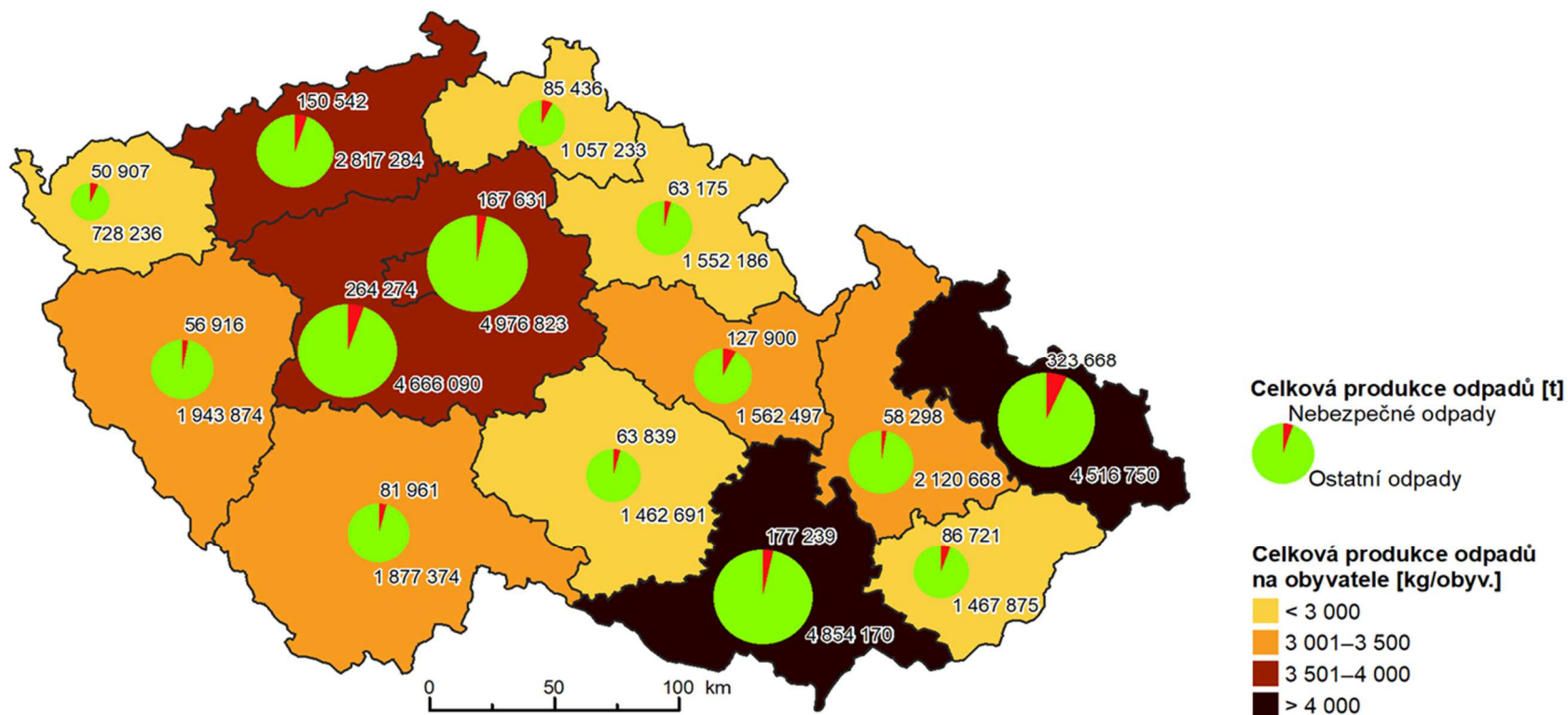
Kraj	Počet obyvatel	Celková produkce odpadů [t]	Celková produkce odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Celková produkce nebezpečných odpadů [t]	Celková produkce nebezpečných odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Celková produkce ostatních odpadů [t]	Celková produkce ostatních odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Celková produkce komunálních odpadů [t]	Celková produkce komunálních odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Celková produkce smíšeného komunálního odpadu [t]	Celková produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele [kg/obyv.]
Hlavní město Praha	1 315 311	5 144 454	3 911	167 631	127	4 976 823	3 784	720 777	548	373 744	284
Středočeský	1 377 505	4 930 363	3 579	264 274	192	4 666 090	3 387	814 847	592	404 580	294
Jihočeský	643 145	1 959 334	3 046	81 961	127	1 877 374	2 919	379 767	590	161 556	251
Plzeňský	587 531	2 000 790	3 405	56 916	97	1 943 874	3 309	314 883	536	149 171	254
Karlovarský	294 807	779 143	2 643	50 907	173	728 236	2 470	145 090	492	77 461	263
Ústecký	820 537	2 967 826	3 617	150 542	183	2 817 284	3 433	444 472	542	226 947	277
Liberecký	442 947	1 142 670	2 580	85 436	193	1 057 233	2 387	228 018	515	129 418	292
Královéhradecký	551 208	1 615 361	2 931	63 175	115	1 552 186	2 816	309 281	561	146 288	265
Pardubický	521 146	1 690 397	3 244	127 900	245	1 562 497	2 998	304 991	585	127 553	245
Vysočina	509 370	1 526 530	2 997	63 839	125	1 462 691	2 872	289 050	567	120 000	236
Jihomoravský	1 189 530	5 031 408	4 230	177 239	149	4 854 170	4 081	617 393	519	293 581	247
Olomoucký	632 141	2 178 966	3 447	58 298	92	2 120 668	3 355	363 663	575	161 675	256
Zlínský	582 710	1 554 597	2 668	86 721	149	1 467 875	2 519	294 373	505	128 453	220
Moravskoslezský	1 201 436	4 840 418	4 029	323 668	269	4 516 750	3 759	652 559	543	286 929	239
ČR celkem	10 669 324	37 362 257	3 502	1 758 505	165	35 603 752	3 337	5 879 163	551	2 787 356	261

Zdroj: Statistická ročenka MŽP (2020), MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

Zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav) je ČSÚ.

Pozn. Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

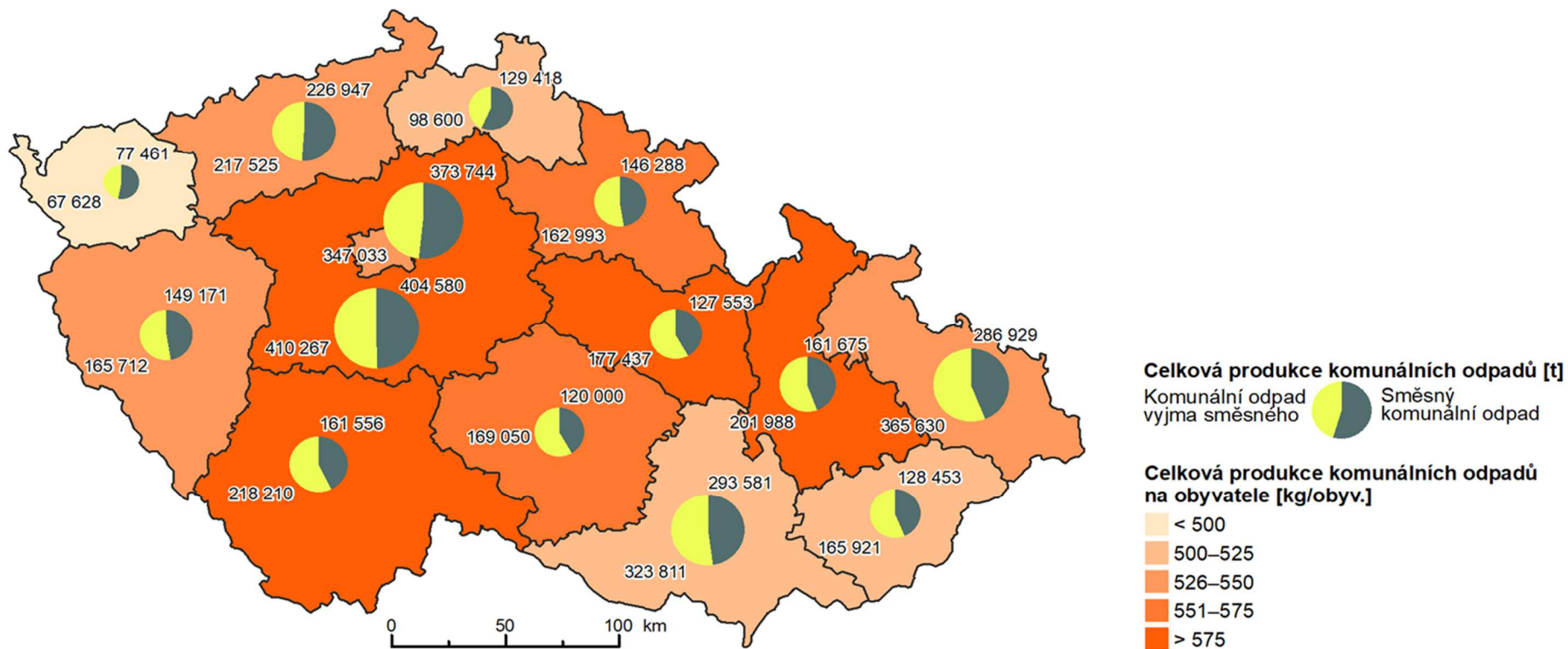
Obrázek 1: Produkce odpadů, produkce ostatních a nebezpečných odpadů podle územního členění na kraje v roce 2019

Zdroj: Statistická ročenka MŽP (2020), MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

Zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav) je ČSÚ.
Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

Obrázek 2: Produkce komunálních odpadů, produkce směsného komunálního odpadu podle územního členění na kraje v roce 2019

Zdroj: MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA
 Zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav) je ČSÚ.
 Data byla stanovena podle metodiky platné pro daný rok.

Obalové odpady

Každoročně, od roku 2009, stoupá produkce obalových odpadů, až na 1 334,4 tis. t v roce 2019. V ČR je plně funkční a rozvinutý integrovaný systém sběru obalových odpadů, je vytvořena dostupná a hustá sběrná síť. Aktuálně tvoří českou veřejnou sběrnou síť přes 413 tisíc občanům dostupných barevných kontejnerů a nádob na třídění odpadů. Na jedno sběrné místo v průměru připadá 124 obyvatel. V roce 2018 byla průměrná docházková vzdálenost k třídící nádobě jen 91 m. Pozitivně se vyvíjí **nakládání s obalovými odpady**, kde dominuje především materiálové využití. Míra recyklace a celkového využití odpadů z obalů se každoročně zvyšuje. Míra recyklovaných odpadů z obalů se od roku 2009 zvýšila na 71,2 % v roce 2019, cíl pro tento rok (65 %) je splněn. Míra celkového využití odpadů z obalů v roce 2019 činila 75,5 %, cíl pro tento rok (70 %) je rovněž splněn. Podíl odpadů z obalů evidovaných v rámci systému EKO-KOM z celkového množství vzniklých obalových odpadů v roce 2019 činil 92,8 %.

Výrobky s ukončenou životností

V České republice je zaveden systém zpětného odběru výrobků s ukončenou životností.

Zpětný odběr pneumatik v letech 2017 - 2019 výrazně stoupá. Úroveň zpětného odběru a odděleného sběru elektrozařízení spíše stagnovala. Zpětný odběr přenosných baterií a akumulátorů také spíše stagnoval.

V případě **nakládání s výrobky s ukončenou životností** (elektrozařízení, baterie a akumulátory, pneumatiky, vozidla s ukončenou životností) lze v ČR sledovat pozitivní vývoj. Zvyšuje se míra jejich materiálového využití a cíle pro vybrané výrobky se ve většině případů daří průběžně plnit.

Úroveň zpětného odběru a odděleného sběru elektrozařízení v roce 2019 činila 54,2 %, a cíl (minimálně 55 %) pro rok 2019 tak v tomto případě nebyl splněn. ČR plní v letech 2017-2019 stanovené cíle využití, recyklace a opětovného použití prakticky ve všech skupinách elektrozařízení.

V roce 2019 opět došlo k meziročnímu zvýšení množství **zpětně odebraných pneumatik**. Úroveň zpětného odběru pneumatik v roce 2019 činila 74,1 %, a cíl pro daný rok (35 %) tak byl splněn. Pro dosažení cíle pro rok 2020 (80 %) však bude zapotřebí další nárůst jejich zpětného odběru. U pneumatik je převažujícím způsobem nakládání jejich materiálové využití. Opětovné použití pneumatik je nízké, ale protektorování pneumatik probíhá také mimo režim odpadů.

Úroveň zpětného odběru a sběru přenosných baterií a akumulátorů v letech 2017 - 2019 opět mírně rostla. Důvodem zvyšování je větší povědomí o povinnostech zpětného odběru a rozšiřování sběrné sítě pro jejich sběr. Stoupají i počty výrobců, kteří řádně plní zákonné povinnosti, zejména prostřednictvím kolektivních systémů. Požadované 45% úrovně zpětného odběru přenosných baterií a akumulátorů v roce 2019 bylo s hodnotou 49,4 % rovněž dosaženo.

Procesy recyklace odpadních baterií a akumulátorů dosahovaly požadované **recyklační účinnosti**. Cíle byly u všech skupin baterií a akumulátorů splněny. V případě olovených baterií a akumulátorů byla v roce 2019 recyklační účinnost 84,2 %, u nikel-kadmiových baterií a akumulátorů 94,1 % a u ostatních baterií a akumulátorů 62,7 %.

Další cíle se zaměřují na autovraky, konkrétně se jedná o cíle **recyklace, opětovného použití a využití** vybraných autovraků, kdy ČR v roce 2019 plnila cíle opětovného použití a využití v míře 97,3 % a opětovného použití a recyklace v míře 93,3 %. V letech 2017-2019 bylo zpracovatelům umožněno zapojit se do „Programu na podporu systému nakládání s autovraky“, který je financován v rámci Národního programu Státního fondu životního prostředí (dále jen „SFŽP“). Tento program slouží k podpoře systému nakládání s vybranými autovraky prostřednictvím sítě schválených zpracovatelských zařízení. Výzvy jsou zaměřeny na materiálové nebo energetické využití odpadů vzniklých zpracováním autovraků (plastů, skla, pneumatik a textilu).

Kontrolní činnost

Povinnosti původců odpadů, správné nakládání s odpady a podmínky provozování zařízení k nakládání s odpady, je v ČR pravidelně kontrolováno ČIŽP. V roce 2019 bylo inspektoři oddělení odpadového hospodářství v oblasti odpadového hospodářství, obalů a chemických látek provedeno celkem 3 495 kontrol. Z těchto kontrol jich bylo 1 323 plánovaných a 2 172 neplánovaných, z toho 826 kontrol bylo provedeno na základě přijatého podnětu. Celková výše uložených pokut v roce 2019 činila 47 549,0 tis. Kč, tedy o 3 952,5 tis. Kč více v porovnání s předchozím rokem.

V letech 2017 - 2019 byla prosazována hierarchie nakládání s komunálními odpady a principy oběhového hospodářství. Byly informovány obce, občané i podniky o správném nakládání s komunálními odpady např. prostřednictvím konzultací, přednášek a webových stránek MŽP. MŽP metodicky vede původce odpadů, provozovatele zařízení k nakládání s odpady a orgány státní správy. V letech 2017 - 2019 vydávalo metodické návody, které jsou zveřejněny na webových stránkách MŽP.

2.3 Hlavní charakteristiky produkce odpadů v krajích ČR

Jihomoravský kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Jihomoravském kraji se mezi lety 2009 a 2019 zvýšila o 73,6 % na 4 229,7 kg.obyv.⁻¹, tedy na nejvyšší hodnotu v rámci ČR, a to i přes meziroční 2018–2019 pokles o 4,7 %. Tento vývoj souvisí s produkcí ostatních odpadů na obyvatele, která má souběžný trend s celkovou produkcí odpadů na obyvatele (ostatní odpady zabírají podstatnou část z celkové produkce odpadů). Produkce ostatních odpadů na obyvatele od roku 2009 vzrostla o 75,3 % na 4 080,7 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Hodnota tohoto ukazatele je tak rovněž nejvyšší v ČR. Nárůst je způsoben především zvyšováním produkce stavebního a demoličního odpadu. V roce 2013 se jednalo zejména o odpad z výstavby rozsáhlého podzemního parkoviště v centru Brna. V roce 2015 pak stejně jako u většiny ostatních krajů probíhala modernizace dopravní infrastruktury, konkrétně se jednalo o opravu úseků dálnice D1 a D2. V dalším období pokračovaly opravy dálnice D1, avšak v případě dálnice D2 byly stavební práce dokončeny, což způsobilo meziroční pokles produkce.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 stoupla o 36,9 % na 149,0 kg.obyv.⁻¹. Změny produkce nebezpečných odpadů souvisí převážně s průběhem stavebních a sanačních prací. Například nárůst v roce 2014 byl ovlivněn hlavně mimořádnou produkcí kontaminované zeminy, vzniklé z velké části při likvidaci starých ekologických zátěží (např. sondy po těžbě ropy u řeky Moravy na Břeclavsku a Hodonínsku). V dalších letech sanační práce pokračovaly, i když v menší míře. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížil ze 4,5 % na 3,5 %, a to vzhledem k celkovému nárůstu produkce.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 vzrostla o 6,0 % na hodnotu 519,0 kg.obyv.⁻¹. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 24,5 % na hodnotu 246,8 kg.obyv.⁻¹, a to z důvodu preventivních opatření proti jeho vzniku, například stimulace občanů ke třídění odpadu (uvedení nových kapacit pro oddělený sběr odpadů apod.). Její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 66,8 % na 47,6 %.

Karlovarský kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Karlovarském kraji mezi lety 2009 a 2019 klesla o 9,8 % a meziročně 2018–2019 o 15,7 % na hodnotu 2 642,9 kg.obyv.⁻¹. Produkce odpadů na obyvatele v průběhu let 2009–2019 kolísala v souvislosti s produkcí ostatních odpadů na obyvatele. Tato produkce odpadů totiž tvoří podstatnou část celkové produkce odpadů a od roku 2009 poklesla o 12,5 % na hodnotu 2 470,2 kg.obyv.⁻¹. Do jejího vývoje se promítla především stavební činnost – například nárůst produkce v roce 2014 byl způsoben velkými stavbami, a to hlavně stavbou obchvatu Lubence, z níž se vyvezlo značné množství zeminy a kamení. Na navýšení produkce odpadů v roce 2017 se rovněž podílely stavební činnosti, a to zejména rekonstrukce železniční trati Karlovy Vary – Mariánské Lázně a modernizace železniční stanice Chodov na Sokolovsku. V roce 2019 došlo v souvislosti s postupným útlumem těchto stavebních činností k poklesu produkce ostatních odpadů na obyvatele.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 kolísala a celkově narostla o 62,7 % na 172,7 kg.obyv.⁻¹, což je spjato zejména s průběhem sanačních a stavebních prací. Zvýšení produkce nebezpečných odpadů po roce 2016 bylo důsledkem výše zmíněné rekonstrukce železniční trati Karlovy Vary – Mariánské Lázně a také zahájení sanace lokality „Skládka tuhých dehtových kalů Stará Chodovská“. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009 a 2019 narostl z 3,6 % na 6,5 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele v období 2009–2019 vzrostla o 9,1 % na 492,2 kg.obyv.⁻¹ (i tak jde o nejnižší hodnotu v rámci ČR), přičemž v první fázi vývoje mírně vzrůstala a po poklesu v roce 2012 až do roku 2015 spíše stagnovala. Vývoj produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 11,0 % na 262,8 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období klesl z 65,4 % na 53,4 %.

Královéhradecký kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Královéhradeckém kraji vzrostla mezi lety 2009 a 2019 o 57,4 % na hodnotu 2 930,6 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční 2018–2019 pokles o 3,8 %. K jejímu výraznějšímu navýšení došlo zejména v roce 2015 či v roce 2018, a to v souvislosti se souběžným vývojem produkce ostatních odpadů na obyvatele (ostatní odpady zabírají největší část z celkové produkce odpadů). Tato produkce se od roku 2009 zvýšila o 59,6 % na 2 816,0 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019, a to z důvodu nárůstu produkce stavebních a demoličních odpadů.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 stoupla o 18,5 % na 114,6 kg.obyv.⁻¹. Trend souvisí především s průběhem sanací starých ekologických zátěží v jednotlivých letech, při nichž je produkováno velké množství zeminy a kamení obsahujících nebezpečné látky. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesl z 5,2 % na 3,9 %, a to vzhledem k nárůstu celkové produkce odpadů.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 narostla o 27,9 % na 561,1 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směšného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 5,0 % na hodnotu 265,4 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 63,6 % na 47,3 %. Vzhledem k zemědělskému charakteru kraje se zde ve větší míře produkuje odpady ze zemědělství, rybářství a zahradnictví.

Jihočeský kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Jihočeském kraji poklesla mezi lety 2009 a 2019 o 10,2 % a meziročně 2018–2019 o 8,5 % na hodnotu 3 046,5 kg.obyv.⁻¹. Podstatnou část této produkce zaujímal produkce ostatních odpadů na obyvatele, která ve sledovaném období kolísala a od roku 2009 poklesla o 8,1 % na 2 919,1 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Dlouhodobě je produkce ostatních odpadů v tomto regionu ovlivňována stavební činností, zejména výstavbou dálnice D3 a navazujících rychlostních komunikací. V roce 2013 probíhala výstavba další části okruhu, která se do produkce ostatních odpadů značně promítla. V dalších letech již nebyla produkce stavebních a demoličních odpadů v rámci výstavby této komunikace tak intenzivní, a proto došlo opět k poklesu produkce ostatních odpadů, a tím i celkové produkce odpadů.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 40,9 % na 127,4 kg.obyv.⁻¹, a to z důvodu snižování produkce znečištěné zeminy a kamení. K poklesu produkce nebezpečných odpadů také dlouhodobě přispívá fungující systém zpětného odběru a odděleného sběru odpadních elektrických a elektronických zařízení. Dochází rovněž k modernizaci současných průmyslových technologií a zavádění nejlepších dostupných technik. Nárůst produkce nebezpečných odpadů v roce 2014 byl způsoben především zvýšením produkce autovraků a znečištěných stavebních a demoličních odpadů. V roce 2015 pokračovaly sanace odkališť státního podniku DIAMO v Mydlovarech, proto byla produkce nebezpečných odpadů na obyvatele vyšší. V letech 2018–2019 pokračovala rozsáhlá sanace ekologické zátěže ve Lhenicích, kde se v areálu bývalého agrochemického podniku nacházely stovky tun odpadů obsahujících toxické látky. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesl z 6,4 % na 4,2 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 stoupla o 38,6 % na 590,5 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 5,5 % na hodnotu 251,2 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období klesl z 62,4 % na 42,5 %.

Liberecký kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Libereckém kraji vzrostla mezi lety 2009–2019 o 4,8 % a meziročně 2018–2019 o 10,3 % na 2 579,7 kg.obyv.⁻¹. I přes tento růst se však jedná o nejnižší hodnotu v rámci ČR. K nejvýraznějšímu nárůstu ve sledovaném období došlo v roce 2015, zejména z důvodu souběžného zvýšení produkce ostatních odpadů na obyvatele. Ostatní odpady totiž zabírají podstatnou část z celkové produkce odpadů a do této kategorie spadají především stavební a demoliční odpady. Produkce ostatních odpadů na obyvatele tak v závislosti na stavební, resp. demoliční činnosti v období let 2009–2019 kolísala a celkově vzrostla o 3,1 % na 2 386,8 kg.obyv.⁻¹, i tak se ale jedná rovněž o nejnižší hodnotu v rámci ČR. Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 zvýšila o 31,4 % na 192,9 kg.obyv.⁻¹. Nárůst je spjat především se stavební a demoliční činností i se sanací starých ekologických zátěží. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele tak mezi lety 2009–2019 vzrostl z 6,0 % na 7,5 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 klesla o 0,9 % na 514,8 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Vývoj produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesla o 17,2 % na hodnotu 292,2 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele se ve sledovaném období snížil z 67,9 % na 56,8 %.

Moravskoslezský kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Moravskoslezském kraji narostla mezi lety 2009 a 2019 o 10,3 % a meziročně 2018–2019 o 4,8 % na 4 028,9 kg.obyv.⁻¹. Produkce odpadů v tomto regionu ve sledovaném období mírně kolísala, a to mimo jiné z důvodu odstraňování starých ekologických zátěží (např. Laguny Ostramo) a odtěžování a zpracování starých hald z hutní a ocelářské výroby. Produkce ostatních odpadů na obyvatele se od roku 2009 zvýšila o 14,0 % na 3 759,5 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele se ve stejném období snížila o 24,3 % na 269,4 kg.obyv.⁻¹. I přes tento pokles se však jedná o nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Důvodem poklesu je zejména směřování velkých průmyslových producentů odpadů k nízkoodpadovým technologiím a nahrazování surovin a materiálů vykazujících nebezpečné vlastnosti za méně nebezpečné v rámci BAT technik. Výkyvy v produkci nebezpečných odpadů souvisejí obvykle se sanacemi starých ekologických zátěží. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele tak mezi lety 2009–2019 poklesl z 9,7 % na 6,7 %. Moravskoslezský kraj je orientován na těžký průmysl, proto jsou v celkové produkci odpadů kromě stavebních a demoličních odpadů poměrně významně zastoupeny právě nebezpečné odpady, a to z tepelných procesů a z procesů tváření a fyzikální a mechanické úpravy kovů.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 kolísala a celkově stoupla o 16,3 % na hodnotu 543,1 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 15,5 % na 238,8 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 60,5 % na 44,0 %.

Olomoucký kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Olomouckém kraji mezi lety 2009 a 2019 vzrostla o 55,9 % na 3 447,0 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční 2018–2019 pokles o 10,9 %. K uvedenému vývoji produkce odpadů v tomto regionu přispívá převážně produkce ostatních odpadů na obyvatele, která se mezi lety 2009–2019 zvýšila o 60,7 % na 3 354,7 kg.obyv.⁻¹. Produkci ovlivňují především stavební a demoliční odpady (hlavně odpadní výkopová zemina a kamení obsahující i nebezpečné látky), a to zejména v závislosti na ekonomické situaci a množství velkých stavebních zakázek i sanačních a rekultivačních prací. Například zvýšení produkce v roce 2014 bylo zapříčiněno zejména několika významnými stavebními akcemi, konkrétně rekonstrukcí železniční infrastruktury a sanací areálu skládky odpadů Litovel-Nasobůrky. V roce 2015 pokračovala modernizace dopravní infrastruktury, což mělo na produkci odpadů značný vliv.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 klesla o 24,9 % na hodnotu 92,2 kg.obyv.⁻¹, tedy na nejnižší hodnotu v rámci ČR. Meziroční pohyb v produkci nebezpečných odpadů je spjat především s průběhem stavebních, resp. sanačních prací, při nichž je vyváženo velké množství znečištěné zeminy. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesl z 5,6 % na 2,7 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele od roku 2009 i přes rozkolísaný vývoj narostla o 22,7 % na 575,3 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 15,6 % na 255,8 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 64,6 % na 44,5 %. Nárůst produkce směsného komunálního odpadu, a tím i komunálních odpadů, byl v roce 2014 důsledkem výše zmíněné sanace skládky Litovel-Nasobůrky, kdy se v evidenci odpadů projevilo významné množství odtěžovaného směsného komunálního odpadu.

Pardubický kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Pardubickém kraji mezi lety 2009 a 2019 vzrostla o 41,5 % a meziročně 2018–2019 o 12,3 % na hodnotu 3 243,6 kg.obyv.⁻¹. Nejnižší produkce odpadů bylo ve sledovaném období dosaženo v roce 2012, a to zejména kvůli snížení produkce stavebních a demoličních odpadů, spadajících především do kategorie ostatních odpadů. V následujících letech se však produkce této skupiny odpadů začala zvyšovat, přičemž nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2015 v souvislosti s modernizací dopravní infrastruktury. V roce 2016 významné úpravy komunikací a železniční trati skončily, což způsobilo meziroční pokles produkce. V následujícím období však došlo k návratu k růstovému trendu, a to opět v souvislosti s produkcí stavebních a demoličních odpadů. Produkce ostatních odpadů na

obyvatele, jež má souběžný trend s celkovou produkcí odpadů na obyvatele (ostatní odpady zabírají největší část z celkové produkce odpadů), mezi lety 2009–2019 narostla o 43,2 % na 2 998,2 kg.obyv.⁻¹.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 kolísala, ale celkově vzrostla o 23,4 % na 245,4 kg.obyv.⁻¹. Vysoká produkce nebezpečných odpadů v letech 2009 a 2010 byla způsobena především sanacemi starých ekologických zátěží prováděnými v Semtíně a v letech 2013 a 2014 probíhající sanací areálu bývalého státního podniku na výrobu dopravní techniky v Chrudimi. Se sanacemi starých ekologických zátěží souvisí i další zvýšení produkce v letech 2018–2019.

Na území kraje se navíc nachází zařízení k úpravě odpadů, jehož činností dochází k produkci velkého množství nebezpečných odpadů. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížil z 8,7 % na 7,6 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 kolísala a výsledně stoupla o 26,4 % na 585,2 kg.obyv.⁻¹. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 7,7 % na hodnotu 244,8 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 57,3 % na 41,8 %.

Plzeňský kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Plzeňském kraji mezi lety 2009 a 2019 klesla o 2,9 % na 3 405,4 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční nárůst v roce 2019 o 1,0 %. Pokles produkce byl způsoben především vlivem produkce ostatních odpadů na obyvatele, která se od roku 2009 snížila rovněž o 2,9 % na 3 308,5 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Vysoká produkce v roce 2013 byla způsobena rozvojem činnosti stavebních firem zejména v souvislosti s modernizací železničních koridorů, při níž vzrostla hlavně produkce zeminy a kamení. Pokles v roce 2014 představuje snížení stavební činnosti. V roce 2015 došlo opět k rozmachu modernizace železniční infrastruktury, což mělo na produkci odpadů zásadní vliv a v tomto roce tak byl zaznamenán nejvýznamnější nárůst za sledované období. Dokončení některých rozsáhlých stavebních projektů v roce 2018 mělo za následek znatelný pokles produkce.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 kolísala a celkově klesla o 3,6 % na hodnotu 96,9 kg.obyv.⁻¹. Největší podíl na produkci těchto odpadů v podobě zeminy a kamení obsahující nebezpečné látky má stavebnictví. Skokové zvýšení produkce nebezpečných odpadů v roce 2012 bylo způsobeno zahájením sanací starých ekologických zátěží ve městě Horní Bříza. V roce 2015 byl nárůst spojen se stavební a demoliční činností v souvislosti s přestavbou železniční infrastruktury. Dlouhodobé snížení produkce nebezpečných odpadů je možné realizovat mimo jiné podporou investic do technologií s minimální produkcí nebezpečných odpadů. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 meziročně kolísal a celkově se téměř nezměnil, tedy za celé období poklesl z 2,9 % na 2,8 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele se od roku 2009 zvýšila o 22,1 % na 535,9 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce směsného komunálního odpadu

na obyvatele mezi lety 2009–2019 narostla o 7,1 % na hodnotu 253,9 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období klesl z 54,0 % na 47,4 %, a to vzhledem k nárůstu produkce komunálních odpadů.

Hlavní města Praha

Produkce odpadů na obyvatele v Praze poklesla mezi lety 2009 a 2019 o 20,9 % a meziročně 2018–2019 o 3,0 % na hodnotu 3 911,2 kg.obyv.⁻¹. Souběžný vývoj má produkce ostatních odpadů na obyvatele (ostatní odpady zabírají velkou část z celkové produkce odpadů). Ta se od roku 2009 snížila o 21,7 % na hodnotu 3 783,8 kg.obyv.⁻¹, což souvisí se snížením produkce stavebních a demoličních odpadů.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 zvýšila o 16,7 % na 127,4 kg.obyv.⁻¹, přesto se stále jedná o poměrně nízkou hodnotu v rámci ČR. Příčinou nízké produkce nebezpečných odpadů je mimo jiné fungující systém zpětného odběru a odděleného sběru odpadních elektrických a elektronických zařízení, která by v režimu odpadů byla z velké části nebezpečným odpadem. Na druhou stranu, růst těchto odpadů v období 2009–2019 byl zapříčiněn především jejich razantnějším navýšením po roce 2017, a to v souvislosti s jednorázově vznikajícími odpady ze stavební a demoliční činnosti, zejména pak se znečištěnou zemínou. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 meziročně kolísá, ale celkově stoupl z 2,2 % na 3,3 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele se od roku 2009 snížila o 14,9 % na 548,0 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019 (Graf 9.1.2). I přes tento pokles se ale jedná o poměrně vysokou hodnotu. Důvodem je významná koncentrace zařízení služeb (především v důsledku intenzivního turistického ruchu), jejichž odpady se vedle odpadů z domácností rovněž započítávají do produkce komunálních odpadů. Produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 25,7 % na hodnotu 284,1 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období klesl z 59,4 % na 51,9 %.

Středočeský kraj

Produkce odpadů na obyvatele ve Středočeském kraji stoupla mezi lety 2009–2019 o 7,0 % na hodnotu 3 579,2 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční 2018–2019 pokles o 0,9 %. Produkce ostatních odpadů na obyvatele dlouhodobě, i přes výkyv v roce 2011 způsobený poklesem stavební činnosti, spíše stagnovala, a to až do roku 2015, resp. 2018, kdy došlo k jejímu nárůstu. V období 2009–2019 se zvýšila o 12,8 % na 3 387,3 kg.obyv.⁻¹. Jelikož se v kraji investuje do modernizace a nové výstavby, je zde zvýšená produkce stavebních a demoličních odpadů, spadajících především do kategorie ostatních odpadů.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele na rozdíl od produkce ostatních odpadů v období let 2009–2019 klesla, a to o 43,9 % na 191,8 kg.obyv.⁻¹. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele se pak od roku 2009 snížil z 10,2 % na 5,4 % v roce 2019. Produkce nebezpečných odpadů je ve sledovaném období nestabilní a významně do ní zasahují sanace starých ekologických zátěží, při kterých často dochází k odtěžení kontaminovaných zemín ve velkých objemech. Udržení klesajícího trendu produkce nebezpečných odpadů je možné modernizací technologií, které se podílejí na produkci nebezpečných látek, a preferováním bezodpadových technologií a nejlepších dostupných technik.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 4,7 % na 591,5 kg.obyv.⁻¹. I přes tento pokles se však jedná o nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesla o 25,4 % na 293,7 kg.obyv.⁻¹ (i tak jde o nejvyšší hodnotu v rámci ČR) a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele se ve sledovaném období snížil z 63,4 % na 49,7 %.

Ústecký kraj

Produkce odpadů na obyvatele v Ústeckém kraji mezi lety 2009 a 2019 kolísala, výsledně však klesla o 5,4 % na 3 616,9 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční 2018–2019 nárůst o 1,3 %. Výkyvy v produkci odpadů jsou úzce spjaty s aktuálním stavem průmyslu, zejména se stavební činností a sanací starých ekologických zátěží. Produkce ostatních odpadů na obyvatele se od roku 2009 zvýšila o 2,1 % na 3 433,5 kg.obyv.⁻¹ z důvodu vzrůstu produkce stavebních a demoličních odpadů. Vysoká produkce v roce 2014 byla zapříčiněna hlavně stavbou rychlostní silnice R6. V roce 2016 byl nárůst produkce způsoben zejména stavbou úseku dálnice D8 Lovosice–Řehlovice.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 klesla o 60,3 % na 183,5 kg.obyv.⁻¹. Meziroční pohyb v produkci nebezpečných odpadů je spojen především s nárazově probíhajícími sanacemi starých ekologických zátěží, případně s investiční činností doprovázenou demolicemi starých průmyslových areálů. Na vývoji produkce nebezpečných odpadů se významně podílelo 44,0% snížení v roce 2013, které je možné dát do souvislosti především s postupným dokončováním odstraňování starých ekologických zátěží a stavebních zakázek spojených s demoliční činností (došlo hlavně k úbytku množství vytěžené a kontaminované zeminy, kamení a stavebních směsí). Konkrétně se jednalo o dokončení sanace v bývalé výrobně fenolů v Litvínově (areál Chempark Záluží) a ukončení demoličních prací při modernizaci elektráren Tušimice a Prunéřov. Naopak nárůst v roce 2016 byl způsoben sanací a rekonstrukcí železničních tratí. Podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele tak mezi lety 2009–2019 poklesl z 12,1 % na 5,1 %. Na vývoji produkce nebezpečných odpadů se kromě stavebních firem značnou měrou podílel i chemický průmysl a společnosti zabývající se stabilizací a biodegradací odpadů.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele se od roku 2009 snížila o 4,8 % na 541,7 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele mezi lety 2009–2019 poklesla o 15,9 % na hodnotu 276,6 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele se ve sledovaném období snížil z 57,8 % na 51,1 %.

Kraj Vysočina

Produkce odpadů na obyvatele v Kraji Vysočina v roce 2019 po předchozím setrvalém růstu poprvé meziročně výrazněji poklesla, a to o 8,5 % na hodnotu 2 996,9 kg.obyv.⁻¹. I přes tento pokles však v období 2009–2019 činil souhrnný nárůst produkce odpadů na obyvatele 107,5 %. Důvodem uvedeného trendu je souběžný vývoj produkce ostatních odpadů na obyvatele (ostatní odpady zabírají největší část z celkové produkce odpadů), která za stejné

období narostla o 112,7 % na 2 871,6 kg.obyv.⁻¹. Konkrétně se jedná o vliv produkce stavebních a demoličních odpadů.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 rovněž stoupla, a to o 32,7 % na 125,3 kg.obyv.⁻¹. Ale i zde došlo v roce 2019 v meziročním srovnání k poklesu, a to o 10,7 %. Tento vývoj byl ovlivněn stavební činností. Produkce nebezpečných odpadů je ve sledovaném období nestabilní a významně do ní zasahují rovněž sanace starých ekologických zátěží. V letech 2010 a 2011 probíhala sanace skládky v Pozdátkách, a proto byla produkce nebezpečných odpadů v tomto období znatelně vyšší. Vzhledem k razantnějšímu nárůstu produkce ostatních odpadů však podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele poklesl mezi lety 2009–2019 z 6,5 % na 4,2 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele dlouhodobě narůstá, od roku 2009 se zvýšila o 36,5 % na 567,5 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 10,5 % na hodnotu 235,6 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 63,3 % na 41,5 %. Vzhledem k tomu, že se jedná o zemědělský region, je kraj typický svou vysokou produkcí odpadů ze zemědělství, rybářství a zahradnictví.

Zlínský kraj

Produkce odpadů na obyvatele ve Zlínském kraji mezi lety 2009 a 2019 i přes rozkolísaný vývoj vzrostla o 76,9 % a meziročně 2018–2019 o 6,4 % na 2 667,9 kg.obyv.⁻¹. Produkce ostatních odpadů na obyvatele měla souběžný trend a v období 2009–2019 narostla o 81,2 % na 2 519,0 kg.obyv.⁻¹, a to z důvodu zvyšování produkce stavebních a demoličních odpadů. Nárůst produkce v roce 2011 byl způsoben oživením stavební činnosti.

Produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 stoupla o 25,8 % na hodnotu 148,8 kg.obyv.⁻¹. Příčinou kolísání produkce nebezpečných odpadů jsou jednorázově vznikající odpady ze stavební činnosti, zejména pak znečištěná zemina. V období po roce 2011 probíhaly sanační práce, čímž se zvýšila produkce nebezpečných odpadů především ze stavebnictví. Vzhledem k využívání systému zpětného odběru však dlouhodobě klesá produkce nebezpečných odpadů z domácností. Díky razantnějšímu růstu produkce ostatních odpadů poklesl podíl produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2019 ze 7,8 % na 5,6 %.

Produkce komunálních odpadů na obyvatele se dlouhodobě navyšuje, od roku 2009 vzrostla o 21,3 % na 505,2 kg.obyv.⁻¹ v roce 2019. Nárůst produkce komunálních odpadů v posledních letech souvisí především se zvýšením produkce biologicky rozložitelného odpadu v důsledku zavedení jeho separace, a tím i evidence produkce. Produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele se mezi lety 2009–2019 snížila o 10,1 % na 220,4 kg.obyv.⁻¹, tedy na nejnižší hodnotu v rámci ČR, a její podíl na produkci komunálních odpadů na obyvatele ve sledovaném období poklesl z 58,9 % na 43,6 %.

2.4 Shrnutí vývoje odpadového hospodářství ČR v letech 2017-2019

Vývoj odpadového hospodářství v letech 2017 – 2019

- Rozvíjí se oblast **předcházení vzniku odpadů**.
- **Produkce odpadů roste**. Celková produkce odpadů v roce 2018 meziročně vzrostla o 9,5 % na 37 784 tis. t, v roce 2019 se meziročně mírně snížila o 1,1 % na 37 362 tis. tun. V roce 2020 i v souvislosti s pandemií koronaviru očekáváme spíše nárůst produkce odpadů.
- Produkce ostatních odpadů v roce 2018 meziročně vzrostla o 9,1 % na 36 016,9 tis. t, v roce 2019 meziročně mírně poklesla o 1,1 % na 35 603,7 tis. t.
- Produkce nebezpečných odpadů v roce 2018 meziročně vzrostla o 17,2 % na 1 768 tis. t, v roce 2019 meziročně nepatrně poklesla o 0,5 % na 1 759 tis. tun.
- **Odpady jsou převážně využívány. Podíl využití odpadů** na celkové produkci odpadů **vrostl** o 2,5 % na 86,6 % v roce 2018, v roce 2019 o dalších 1,6 % na 88,2 %. Pokračuje pozitivní trend postupného zvyšování podílu využitých odpadů.
- **V nakládání s odpady převažuje materiálové využití odpadů. Podíl materiálového využití odpadů** na celkové produkci **vzrostl** o 2,9 % na 83,4 % v roce 2018, v roce 2019 o dalších 1,4 % na 84,8 %.
- Podíl energetického využití odpadů na celkové produkci odpadů zůstává téměř stejný 3,2 % v roce 2018 a 3,5 % v roce 2019.
- **Podíl odpadů ukládaných na skládku** na celkové produkci odpadů v roce 2018 mírně poklesl o 0,4 % na 9,4 % a v roce 2019 mírně vzrostl o 0,3 % na 9,7 %. Stále se pohybuje okolo 9-10 %.
- Podíl spalování odpadů na celkové produkci odpadů je zanedbatelný 0,25 % v roce 2018 a 0,24 % v roce 2019.
- Podíl materiálově využitých nebezpečných odpadů v roce 2018 mírně poklesl o 2,1 % na 29,5 %, v roce 2019 naopak vzrostl o 4,9 % na 34,4 %. Meziročně opět vzrostlo množství materiálově využitých nebezpečných odpadů, v roce 2019 to bylo o 93 tis. t na 649 tis. t, což ukazuje na pozitivně nastartovaný trend.
- **Produkce komunálních odpadů** meziročně opět mírně **vzrostla** v roce 2018 o 1,6 % na 5 782,1 tis. t, 544,1 kg.obyv.⁻¹, v roce 2019 o 1,7 % na 5 879,2 tis. t., 551 kg.obyv.⁻¹. Pokračuje dosavadní trend nárůstu produkce a měrné produkce komunálních odpadů. Pozitivní je, že meziročně se podíl produkce komunálních odpadů na celkovém množství vyprodukovaných odpadů drží na 15 %.
- **Produkce směsného komunálního odpadu** meziročně spíše stagnovala, v roce 2018 jen mírně vzrostla o 0,2 % na 2 807,4 tis. t, v roce 2019 mírně poklesla o 0,7 % na 2 787,3 tis. t. Podíl směsného komunálního odpadu na produkci komunálních odpadů poklesl o 0,6 % na 48,6 % v roce 2018 a v roce 2019 opět poklesl o 1,2 % na 47,4 %. Potvrdil se pozitivní trend stálého poklesu tohoto ukazatele v posledních letech. Meziročně se produkce směsného komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele snížila v roce 2018 o 0,3 kg.obyv.⁻¹ na hodnotu 264,2 kg.obyv.⁻¹, v roce 2019 se snížila výrazněji o 3 kg.obyv.⁻¹ na 261,2 kg.obyv.⁻¹.

- **Většina komunálních odpadů je využita. Podíl využití komunálních odpadů** na celkové produkci komunálních odpadů **vzrostl** o 0,7 % na 50,3 % v roce 2018, v roce 2019 opět vzrostl o 2,4 % na 52,7 %.
- **Podíl materiálového využití komunálních odpadů** na celkové produkci komunálních odpadů **vzrostl** o 1,1 % na 38,6 % v roce 2018, v roce 2019 opět vzrostl o 2,4 % na 41 %.
- Cíl v oblasti komunálních odpadů na zvýšení celkové úrovně přípravy k opětovnému použití a recyklaci u odpadů z materiálů jako je papír, plast, kov, sklo je plněn.
- Povinný sběr odpadů papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných komunálních odpadů je zaveden.
- **Ukládání na skládku je stále nejčastější způsob odstraňování komunálních odpadů.** V roce 2018 se meziročně mírně **zvýšil podíl komunálních odpadů odstraněných ukládáním na skládku** na celkové produkci komunálních odpadů o 0,6 % na 46 % a na stejné hodnotě zůstal i v roce 2019. V roce 2018 **meziročně vzrostlo ukládání komunálních odpadů** na skládku o 74,9 tis. t na 2 658,3 tis. t., v roce 2019 ukládání komunálních odpadů na skládku opět vzrostlo o 38 tis. t na 2 696,3 tis. t. **Aktuální situace v oblasti ukládání komunálních odpadů na skládku v ČR je nevyhovující.**
- Energetické využití komunálních odpadů se již dlouhodobě pohybuje okolo 12 %.
- **Převážná část směsného komunálního odpadu je odstraňována ukládáním na skládku**, které v roce 2018 meziročně **vzrostlo** o 39,5 tis. t. na 2 128,3 tis. t, v roce 2019 nastal obrat a ukládání směsného komunálního odpadu na skládku mírně pokleslo o 17,8 tis. t na 2 110,5 tis. t. Energetické využití směsného komunálního odpadu po mírném poklesu v roce 2018 na 588 tis. t, v roce 2019 mírně vzrostlo o 8 tis. t na 596 tis. t.
- Meziročně došlo k mírnému poklesu ukládání BRKO na skládku. Přesto jsou BRKO stále ve velké míře na skládku ukládány, zejména směsný komunální odpad.
- Produkce **obalových odpadů** meziročně v roce 2018 vzrostla o 8,5 % na 1 296,9 tis. t, v roce 2019 opět vzrostla o 2,9 % na 1 334,4 tis. t.
- Pozitivní je, že s nárůstem produkce obalových odpadů dochází i ke **zvyšování jejich recyklace**. Meziročně v roce 2018 došlo ke zvýšení množství recyklovaných odpadů z obalů o 22 tis. t na celkových 902,9 tis. t, v roce 2019 to bylo navýšení o 47,8 tis. t na 950,7 tis. t. Recyklace obalových odpadů v roce 2019 dosahovala 71,2 %.
- Produkce **odpadů z vybraných výrobků** se meziročně 2017 - 2018 zvýšila, také **míra jejich zpětného odběru a sběru se rovněž zvýšila**, případně zůstala na stejné úrovni.
- Nejčastějším způsobem využití odpadů vybraných výrobků je materiálové a energetické využití. **Míra materiálového využití odpadů vybraných výrobků se postupně zvyšuje. Daří se posouvat směrem k oběhovému hospodářství.**

2.5 Shrnutí OECD analýzy odpadového a oběhového hospodářství ČR

OECD provedla analýzu současného stavu odpadového hospodářství ČR, analýzu mezer a nastínění postupu směrem k oběhovému hospodářství. Byla popsána aktuální situace v oblasti nakládání s odpady, analyzovala se data a ukazatele a zmapoval se vývoj v odvětví nakládání s odpadem a toky materiálů. Byly vyhodnoceny hlavní cíle stávajících politik a potenciální příležitosti oběhového hospodářství v rámci nakládání s odpadem a materiály, identifikovaly se hnací síly a překážky pro řešení oběhového hospodářství a identifikovala se vhodná politická doporučení a návrhy opatření.

Podrobně byla provedena analýza vybraných 15 odpadových toků:

- zbytkový komunální odpad (směsný odpad a objemný odpad),
- papír (komunální a obaly),
- plasty (komunální a obaly),
- sklo (komunální a obaly),
- kovy (komunální a obaly),
- dřevo (komunální a obaly),
- stavební a demoliční odpad,
- biologický odpad, včetně potravinového odpadu a použitých olejů, bioodpad rostlinného původu, gastroodpad z kuchyní a kantýn, odpad z kuchyní z domácností,
- textil (komunální),
- odpadní elektrozařízení,
- odpadní baterie a akumulátory,
- vozidla s ukončenou životností,
- pneumatiky,
- kaly z komunálních čistíren odpadních vod,
- nebezpečný odpad (komunální).

U každého toku odpadu byla provedena základní analýza, tedy byl popsán současný stav, identifikovaly se nedostatky a byl doporučen přístup pro zvýšení využití a oběhovosti.

2.5.1 Hlavní identifikované mezery

Výzvy přechodu na oběhové hospodářství byly identifikovány pomocí analýzy mezer skládající se z porovnání současného lineárního hospodářského systému s vizí oběhového hodnotového řetězce s vybranými odpadovými toky. Získán byl přehled hlavních zjištěných mezer, jež jsou společné pro všechny prioritní odpadové toky. Pro usnadnění využití odpadů a přechod na oběhové hospodářství, musí být tyto hlavní mezery odstraněny. To zahrnuje zastřešující témata a horizontální problémy, jakými je zejména nedostatek dovedností a znalostí oběhového hospodářství a oběhových řešení, či nedostatek informací.

Největší výzvu pro přechod spotřeby a výroby v české ekonomice na oběhovější systém materiálových toků představuje převažující lineární kultura u zúčastněných subjektů. Jasným dokladem této pokračující linearity je například relativně málo oběhové využívání materiálu v České republice (7,6 % v roce 2017 v porovnání s průměrem EU 11,2 %). Tento problém se netýká jen České republiky, nýbrž byl identifikován i v ostatních zemích OECD. Přestože v ČR existuje mnoho úspěšných vládních iniciativ, partnerství, iniciativ zdola nahoru a projektů, které přináší hmatatelné výsledky, jsou často realizovány pouze v malém měřítku (např. na malém území). Jsou zde některé iniciativy jako je např. „Dost bylo plastu“, které se prostřednictvím dobrovolných dohod se společnostmi zaměřují na omezení plastů na jedno použití.

Zatím je v ČR málo iniciativ zaměřených na prevenci vzniku odpadu. Myšlenkové ukotvení v lineárním systému charakterizované převažujícím lineárním designem, nedostatečným zájmem spotřebitelů o výrobky s ekoznačkou a častá neochota ke sdílení informací a spolupráci v hodnotovém řetězci nebo k aktualizaci obchodních modelů, podle všeho ukazuje na nedostatek informací a znalostí týkajících se oběhového hospodářství a oběhových řešení. Zde by měly být použity měkké i povinné nástroje, ovšem se silným závazkem vlády a dalších relevantních zúčastněných subjektů, jakými jsou např. podniky, a dalších veřejných orgánů (např. obcí) a institucí (např. škol a univerzit) a s přidělením prostředků pro rozvoj různých oblastí oběhového hospodářství.

Další výzva vyvstává v oblasti materiálových toků nezbytných k výrobě zboží a služeb a obecný nedostatek informací o potenciálních nepříznivých dopadech na životní prostředí souvisejících s touto výrobou a spotřebou. To ovlivňuje zájmy zúčastněných subjektů. Externality nakládání s odpadem často nevnímají ani producenti odpadu, ani občané, protože se dopady nakládání s odpady jeví spíše jako geograficky a časově vzdálené od skutečného místa a času jeho vzniku. Proto se mnoho zúčastněných subjektů nezajímá, jak se s odpadem nakládá. V některých případech může např. odpor rezidentů proti navrhované výstavbě zařízení k využití odpadů v blízkosti jejich bydliště, způsobit trvalé zablokování přípravy nových investic a to bez ohledu na to, zda přináší přínosná cirkulární řešení, či nikoliv. Tento problém vychází se stávajícího lineárního přístupu. Také je zde možno zahrnout nízké poplatky za ukládání odpadů na skládku, nízké poplatky a daně za primární materiály.

Je nezbytné dále vést politické diskuse a přijímat rozhodnutí orientovaná na budoucnost nutná pro oběhovou inovaci.

Na straně poptávky vzniká mezera mezi potenciálními a skutečnými zelenými veřejnými zakázkami. Je potřeba, aby poptávka po kvalitně zpracovaných recyklatech rostla.

Doporučena je finanční podpora na pokrytí nákladných investic do technologií používaných ke zpracování toku sebraného odpadu a jeho plnohodnotné recyklaci. Česká republika investuje mnoho prostředků, zejména s pomocí strukturálních fondů EU z Operačního programu Životní prostředí, do vývoje a budování systémů třídění odpadů a následné recyklace. Nicméně nedostatek zařízení k recyklaci některých odpadů, vytváří mezeru mezi stávajícím odstraněním a využitím odpadu a skutečnou hodnotou obsažených materiálů. Stále je nutná další podpora specifických inovací (např. automatizovaných třídících linek, účinnější technologie třídění) a obchodování s použitými výrobky, díly či recyklovanými materiály. V tomto procesu mohou sehrát významnou úlohu ekonomické nástroje. Těmi by mohly být například finanční pobídky a subvence ve formě grantů či půjček, jež stimulují úsilí o technologické inovace a uvádění recyklovaných výrobků na trh. Dále také podpora projektů

vědy, výzkumu a vývoje zaměřených na opětovné použití výrobků, materiálů nebo recyklovaných materiálů ve výrobcích a výrobních postupech. Regulační opatření by mohla rovněž hrát zásadní roli při řízení obchodu s opětovně používanými komponenty a recyklovanými materiály. Velký potenciál mají v tomto ohledu zelené veřejné zakázky. Existují důkazy naznačující, že zelené veřejné zakázky mohou stimulovat poptávku po produktech vyráběných z odpadů, recyklátů. Zároveň je třeba vždy podrobně posoudit i veškerá potenciální rizika související s recyklovaným obsahem a hledat vhodná technologická řešení.

2.5.2 Hlavní doporučení OECD

Strategickým cílem je přechod české ekonomiky z lineární na oběhovou. Dále jsou uvedeny hlavní doporučení OECD pro další strategii:

- Budování kapacit s oběhovým přístupem a řešeními.
- Podporovat zvýšenou spolupráci zúčastněných subjektů při přechodu na oběhové obchodní modely.
- Poskytnout pevný informační základ pro plánování, rozhodování, odpovědnost a účinná opatření.
- Zaměřit se na snížení spotřeby přírodních zdrojů.
- Stimulovat poptávku po vysoce kvalitních produktech a službách navržených podle oběhových zásad.
- Podporovat prevenci vzniku odpadu ve výrobních postupech a u dalších předvýrobních fází hodnotového řetězce, včetně fáze designu.
- Stimulovat plnohodnotnou recyklaci odpadu na výrobky s vyšší hodnotou.
- Zpřísnit technologické normy pro zařízení zpracovávající odpad a recyklační zařízení.
- Zlepšit materiálové využití odpadu (zejména komunálního) a zabránit jeho ukládání na skládku.
- Minimalizovat ukládání odpadů na skládku.

2.6 Vyhodnocení plnění POH ČR

Druhá zpráva o plnění cílů Plánu odpadového hospodářství ČR hodnotila plnění jednotlivých cílů POH ČR, aktivit a přijatých opatření za období 2017 - 2018. Hodnotící zpráva byla zpracována na základě § 42 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

POH ČR stanovuje celkem 61 cílů z toho 4 strategické, 23 hlavních a 34 dílčích.

- **Z vyhodnocení plnění cílů POH ČR za období 2017 - 2018 vyplývá, že ze všech 61 cílů je:**
 - **38 cílů je plněno,**

- **21 cílů je plněno částečně,**
- **1 cíl není plněn,**
- 1 cíl nebyl hodnocen (cíle pro rok 2018 v oblasti využití elektroodpadů).

Tabulka 7: Plnění cílů POH ČR (2018)

Plnění cílů POH ČR (2018)	Počet (61)
Cíl plněn	38
Cíl částečně plněn	21
Cíl není plněn	1
Cíl nehodnocen	1

- **2 ze 4 strategických cílů jsou úspěšně plněny a 2 částečně.**
 - První strategický cíl „*Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů*“ je plněn částečně, protože produkce všech odpadů, odpadů ostatních i nebezpečných vzrostla. Mírně vzrostla produkce komunálních odpadů, nedaří se dostatečně snižovat produkci komunálních odpadů připadající na jednoho obyvatele.
 - Druhý strategický cíl „*Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů a přechod na oběhové hospodářství*“ je plněn částečně. Přestože v nakládání s odpady převažuje materiálové využití odpadů a podíl materiálového využití odpadů na celkové produkci opět vzrostl o 2,9 % na 83,4 % v roce 2018, tak problémem zůstává stále vysoká míra ukládání komunálních odpadů na skládku. Aktuální situace v oblasti nakládání s komunálními odpady v ČR není vyhovující, 46 % jich je uloženo na skládky. Cílem pro další období je razantnější snižování podílu ukládání komunálních odpadů na skládku a zvyšování jejich materiálového a rovněž energetického využití, a to v souladu s principy oběhového hospodářství a s potřebou naplnění evropských cílů oběhového hospodářství. Za tímto účelem je připravena nová právní úprava, včetně ekonomických nástrojů (např. poplatků za ukládání odpadu na skládku), která by měla posílit třídění komunálních odpadů a posunout odpadové hospodářství ČR k vyšší stupňům hierarchie nakládání s odpady.

Tabulka 8: Plnění strategických cílů POH ČR (2018)

Plnění strategických cílů POH ČR (2018)	Počet (4)
Cíl plněn	2
Cíl částečně plněn	2

- **Z 23 hlavních cílů je 17 plněno a 5 plněno částečně a 1 není plněn.**
 - **1 cíl není plněn.** Jedná se o cíl „*Zvyšovat podíl materiálově využitých nebezpečných odpadů*“. I přes podporu zvyšování správného nakládání s nebezpečnými odpady např. z OPŽP a přes přijatá legislativní opatření se nedaří cíl plnit. Meziročně došlo k poklesu podílu materiálového využití nebezpečných odpadů. Ovšem v posledních letech lze

sledovat pozitivní trend nárůstu množství materiálově využitých nebezpečných odpadů.

Tabulka 9: Plnění hlavních cílů POH ČR (2018)

Plnění hlavních cílů POH ČR (2018)	Počet (23)
Cíl plněn	17
Cíl částečně plněn	5
Cíl není plněn	1

Z poslední hodnotící zprávy plnění POH ČR vyplynulo, že **celkově byl v letech 2017 - 2018 Plán odpadového hospodářství ČR 2015 - 2024 plněn.**

2.7 Vyhodnocení plnění Programu předcházení vzniku odpadů

Problematika předcházení vzniku odpadů neboli prevence má velmi širokou působnost, zasahuje celospolečenský prostor.

Předcházení vzniku odpadů je na prvním místě v hierarchii odpadového hospodářství a dodržování hierarchie je zákonnou povinností pro občany i firmy. Plnění preventivních opatření, stanovených v POH ČR a v Programu předcházení vzniku odpadů bylo pravidelně vyhodnocováno.

2.7.1 Stávající stav plnění preventivních opatření v ČR

Stávající definované cíle a opatření v této oblasti jsou obsaženy v Programu předcházení vzniku odpadů České republiky, který byl schválen vládou dne 27. 10. 2014 usnesením vlády č. 869/2014 a později zahrnut do Plánu odpadového hospodářství ČR. Program předcházení vzniku odpadů ČR obsahuje 1 hlavní cíl a 13 dílčích cílů a 26 opatření pro plnění těchto cílů.

Z posledního hodnocení Programu vyplynulo, že 11 z těchto cílů je plněno nebo již splněno a 2 cíle jsou plněny částečně. V České republice se daří rozvíjet aktivity související s předcházením vzniku odpadů v rámci aktivit obcí, podnikatelských subjektů, neziskových organizací a školských zařízení. Zvyšování povědomí o předcházení vzniku odpadu se v ČR věnuje řada organizací a iniciativ. Rovněž na úrovni krajů a obcí byla v letech 2014 až 2019 realizována řada projektů, které zavádí příklady dobré praxe.

Aktivity a projekty v oblasti prevence vzniku odpadů jsou podporovány zejména v rámci Operačního programu Životní prostředí. Aktivity nestátních neziskových organizací v oblasti

prevence vzniku odpadu jsou pak podporovány prostřednictvím Programu na podporu nevládních neziskových organizací MŽP. Podporu projektů problematiky předcházení vzniku odpadů v oblasti vědy a výzkumu pak v širokém rozsahu nabízí programy Technologické agentury ČR.

Nejaktivněji je podle hodnocení řešena tématika předcházení vzniku potravinového odpadu. Aktivitám zaměřeným na omezování vzniku potravinového odpadu se věnuje především Česká federace potravinových bank. Podporu potravinových bank realizuje jak Ministerstvo zemědělství, tak MŽP, které podporuje Potravinové banky prostřednictvím OPŽP. Kromě toho se v letech 2014 až 2019 v ČR uskutečnila řada konferencí a seminářů s cílem informovat a zvýšit povědomí o problematice předcházení vzniku potravinových odpadů a rozvíjí se řada aktivit a projektů věnovaných oblasti plýtvání potravinami a předcházení vzniku potravinových odpadů.

Postupně se začínají rozvíjet také iniciativy v oblasti opravy výrobků a re-use projektů. V letech 2017 – 2019 bylo například prostřednictvím OPŽP podpořeno 22 projektů RE-USE center.

Nedaří se však dosáhnout stabilizace produkce složek komunálního odpadu.

Také v oblasti dobrovolných nástrojů dosud nedošlo k výraznějšímu pokroku. MŽP v roce 2018 spustilo kampaň „Dost bylo plastu“ a uzavřelo dobrovolné dohody s řadou společností, které se zavázaly ke snížení spotřeby plastů a jednorázového nádobí ve svých provozech. Od roku 2019 se mohou firmy, instituce i jednotlivci zapojit formou dobrovolných závazků. Jedná se však spíše o ojedinělý projekt a do budoucna bude nutné větší zapojení soukromých společností i veřejné správy do obdobných iniciativ.

V posledních letech se také potýkáme s odlivem držitelů „ekoznačení“, což zapříčiněno zejména nedostatečnou informační podporou programů ekoznačení ze strany MŽP. Již v roce 2018 proto byla připravována informační kampaň, která by tento trend měla zastavit, resp. naopak zvrátit.

V následujícím období bude nutné se dále zaměřit na oblasti osvěty široké veřejnosti a environmentálního vzdělávání a výchovy dětí a žáků všech typů škol; intenzivnější podporu aktivit v oblasti opětovného použití, opravárenských služeb a aktivit, které vedou k prodloužení životnosti výrobků; větší podporu a propagaci ekoznačení a dalších dobrovolných nástrojů, jako jsou dobrovolné dohody; podporu výzkumu a vývoje v rámci inovačních projektů a technologií a především na stabilizaci jednotlivých toků komunálních odpadů.

2.8 SWOT analýza odpadového hospodářství ČR

Silné stránky (S - Strengths)	Slabé stránky (W - Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitní a dostupná sběrná síť pro komunální odpady a některé výrobky s ukončenou životností • Občané motivovaní k třídění odpadů • Dobrá práce obcí s občany v odpadovém hospodářství • Zvyšující se environmentální uvědomění občanů, žáků, studentů i firem • Pokles materiálové náročnosti české ekonomiky • Odpady jsou převážně využívány • Zvyšující se materiálové využití odpadů • Vysoká míra využití obalových odpadů • Snižující se množství vyprodukovaného nebezpečného odpadu • Kvalitní osvěta v oblasti odpadového hospodářství • Propojení aktivit státní správy, podnikatelských a průmyslových svazů, asociací a sdružení v oblasti oběhového hospodářství 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná úroveň předcházení vzniku odpadů • Vysoká materiálové náročnost • Zvýšení celkového množství vyprodukovaného odpadu a produkce komunálního odpadu • Stagnace množství vyprodukovaného směsného komunálního odpadu • Zvyšování množství odpadních elektrozařízení, baterií, pneumatik • Nedostatečné selektivní demolice a oddělené soustředování stavebních odpadů • Vysoká míra ukládání komunálních odpadů na skládku a pomalý pokles ukládání odpadů na skládku • Nedostatečné využití nebezpečných odpadů • Nedostatečné oddělené soustředování biologického odpadu a to jak rostlinného, tak kuchyňského • Nedostatečné oddělené soustředování textilních odpadů • Nedostatečná úroveň třídících zařízení na komunální odpad s nízkou účinností • Nedostatek recyklačních kapacit • Nízké energetické využití odpadů • Nízké kapacity pro energetické využití odpadů • Nedostatečné předcházení potravinovým odpadům • Nedostatečné zohlednění dlouhodobé funkčnosti, opravitelnosti nebo recyklovatelnosti výrobků v rámci jejich navrhování a výroby • Nedostatečné informace o látkách vzbuzujících obavy a možnost jejich přítomnosti v recyklovaných materiálech

	<p>a produktech vyrobených z recyklovaných materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná úroveň inovací ve všech částech ekonomického a životního cyklu výrobků (využití surovin, výroba, recyklace) • Nedostatečné respektování hierarchie odpadového hospodářství • Upřednostňování levnějších technologií pro zpracování odpadů na nižších stupních hierarchie odpadového hospodářství • Nedostatečné využití nebezpečných odpadů
<p>Příležitosti (O - Opportunities)</p>	<p>Hrozby (T - Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění přístupů oběhového hospodářství do běžného života • Zvýšení intenzity a kvality osvěty a vzdělávání v oblasti oběhového hospodářství • Navýšení míry zpětného odběru výrobků s ukončenou životností • Navýšení míry opětovného použití výrobků s ukončenou životností • Rozšíření modelů udržitelného spotřebního chování, rozvoj služeb, sdílení, pronájmů věcí • Výroba kvalitnějších produktů s ohledem na jejich životnost, opravitelnost a recyklovatelnost • Inovace v oblasti efektivnějšího zpracování surovin, materiálů a odpadů • Materiálový ekodesign • Zavádění efektivní ekomodulace • Rozšiřování tříděného sběru komunálního odpadu o další komodity • Rozšiřování sběrných sítí pro výrobky s ukončenou životností • Nové způsoby využití stavebních odpadů • Rozvoj materiálové recyklace • Rozvoj technologií termické depolymerizace a následné fyzikálně chemické recyklace odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespektování hierarchie odpadového hospodářství • Zvýšený dovoz odpadů ze zahraničí do českých zařízení pro nakládání s odpady a ohrožování schopnosti České republiky plnit závazné cíle z evropské právní úpravy • Upřednostňování zahraničních odpadů k recyklaci nebo energetickému využití • Nedostatečně účinná třídící zařízení a velké množství nekvalitně připravených vytříděných odpadů • Nevhodně nastavená neefektivní logistika odpadů • Upřednostnění malých objemů nádob na sběr směsného komunálního odpadu s negativním důsledkem nekvalitních tříděných odpadů nebo vznikem černých skládek • Nelegální přeprava odpadů • Vznik černých skládek • Vznik nelegálních skladů odpadů • Nedostatečné kapacity na bezpečné odstranění odpadu ze zdravotní a veterinární péče a jiného nebezpečného odpadu i v souvislosti s pandemií Covid-19

<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj bioekonomiky • Inovativní technologie pro zpracování a využití odpadu, zpětné získávání surovin včetně tzv. kritických, z vyřazených elektrozařízení, vozidel s ukončenou životností, baterií, fotovoltaických panelů a dalších • Digitalizace ve sledování materiálových toků • Digitalizace ve sledování obsahu látek v odpadech • Rozvoj kapacit, projektů a platforem pro opětovné použití věcí • Rozvoj kapacit pro přípravu k opětovnému použití • Rozvoj sítě zařízení pro nakládání s odpady a růst kapacit pro zpracování zejména pro plasty, stavební odpady • Budování vlastní národní sítě kapacit pro zpracování odpadu • Rozvoj potravinových bank a záchrana a využívání potravin • Nové technologie pro zpracování biologického kuchyňského a potravinového odpadu • Zvýšení vracení surovin a biomasy do hospodářství • Minimalizace odpadů využíváním vedlejších produktů a statutem přechodu odpad-neodpad • Zvýšení možnosti přechodu odpad neodpad pomocí stanovení kritérií na národní úrovni • Zákaz ukládání využitelných a recyklovatelných odpadů na skládku • Zelené veřejné zadávání s důrazem na oběhové hospodářství • Podpora environmentálního značení a systému environmentálního managementu a auditu EMAS • Snižování litteringu v návaznosti na nové právní povinnosti výrobců 	<ul style="list-style-type: none"> • Nové druhy odpadů v důsledku technologických změn i spotřebního chování • Vzárostající přítomnost mikroplastů z odpadů v životním prostředí • Přítomnost nebezpečných a podezřelých látek v recyklátech z odpadů • Vzárost množství nebezpečných odpadů v důsledku sledování obsahu nebezpečných a podezřelých látek v širokém rozsahu odpadů • Zvýšení produkce odpadu z baterií, lithiových baterií v důsledku rozvoje e-mobility • Zvýšení variability chemismů baterií na trh a s tím spojené komplikace při recyklaci • Vzárostající riziko vzniku požárů při nakládání s bateriemi s obsahem lithia • Rizika požáru skládek odpadů • Rizika požáru nevhodně uskladněných odpadů • Záměrné navrhování výrobků s omezenou životností (plánované zastarávání produktů pro udržení obratu)
---	---

V nadcházejícím období je třeba využít silných stránek a příležitostí, eliminovat slabé stránky a zažehnat hrozby současného odpadového hospodářství ČR a posunout se směrem k oběhovému hospodářství. Cílem je udržet hodnotu výrobků, materiálů a zdrojů co nejdéle

v ekonomickém cyklu a po ukončení jejich životnosti je opět využít jako zdroje. V dalších letech by mělo dojít k prohloubení přechodu z lineárního hospodářství na oběhového.

2.9 Prognóza a scénáře vývoje produkce komunálních odpadů v ČR

MŽP zpracovalo projekci vývoje produkce komunálních odpadů a nakládání s nimi na podkladě řešení resortního projektu TIRSMZP719 „*Prognózování produkce odpadů a stanovení složení komunálního odpadu*“ financovaného z Programu Beta TAČR.

Prognóza a scénáře produkce komunálních odpadů vychází z historických trendů produkce komunálních odpadů, zohledněn je vývoj a prognóza ekonomiky ČR a potřeby naplnění cílů evropských právních předpisů.

Projekce je zpracována tak, aby plněny závazné cíle pro komunální odpad.

Na podkladě výsledků projektu „*Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027*“⁶ jsou pro navýšení materiálového využití komunálních odpadů, které povede ke splnění recyklačních cílů EU doporučena následující opatření:

- Zvýšení separace frakcí ze směsného komunálního odpadu.
- Snížení množství zbytkového odpadu.
- Zvýšení recyklace vybraných toků odpadů.
- Zaměření na objemný odpad a zvýšení recyklace materiálů z objemného odpadu.
- Zaměření na biologický odpad z komunálního odpadu. Rozšíření sběru kuchyňského biologického odpadu (včetně biologického odpadu živočišného původu).
- Zaměření na kovy z komunálního odpadu.
- Sledování toku komunálních odpadů.

Dosavadní nastavení odpadového hospodářství ČR vedlo k růstu recyklace komunálních odpadů, avšak podle výsledků není dosavadní tempo růstu postačující.

Vhodnou kombinací opatření je možné dosáhnout až optimistického scénáře projekce, kdy produkce odpadů při zohlednění předcházení vzniku odpadů roste jen mírným trendem a zároveň je dosaženo 65 % recyklace komunálních odpadů v roce 2035.

Pro splnění recyklačních cílů pro roky 2025, 2030 a 2035 je nutná intenzifikace odpadového hospodářství. Scénáře implementují navržená opatření, aby závazné cíle byly splněny.

⁶ https://www.mzp.cz/cz/odpadove_obehove_hospodarstvi

ZÁKLADNÍ SCÉNÁŘ - Prognóza produkce komunálního odpadu a nakládání s ním do roku 2035

ZÁKLADNÍ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO (kt)	6579,3	6638,6	6688,7	6733,6	6771,5	6806,0	6833,8	6860,7	6884,2	6905,5	6924,6
Recyklace (kt)	3618,6	3717,6	3812,5	3905,5	3995,2	4083,6	4168,6	4253,6	4337,1	4419,5	4501,0
Energetické využ. (kt)	1644,8	1659,6	1672,2	1683,4	1692,9	1701,5	1708,4	1715,2	1721,1	1726,4	1731,2
Skládkování (kt)	1315,9	1261,3	1204,0	1144,7	1083,4	1020,9	956,7	891,9	826,1	759,6	692,5

Zdroj: MŽP, 2021

REALISTICKÝ SCÉNÁŘ - Projekce produkce komunálního odpadu a nakládání s ním do roku 2035

REALISTICKÝ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO (kt)	6378,5	6412,9	6441,9	6467,9	6489,9	6509,9	6525,9	6541,5	6555,1	6567,3	6578,4
Recyklace (kt)	3508,1	3591,2	3671,9	3751,4	3829,0	3906,0	3980,8	4055,7	4129,7	4203,1	4275,9
Energetické využ. (kt)	1594,6	1603,2	1610,5	1617,0	1622,5	1627,5	1631,5	1635,4	1638,8	1641,8	1644,6
Skládkování (kt)	1275,7	1218,4	1159,5	1099,5	1038,4	976,5	913,6	850,4	786,6	722,4	657,8

Zdroj: MŽP, 2021

OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ - Projekce produkce komunálního odpadu a nakládání s ním do roku 2035

OPTIMISTICKÝ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produkce KO (kt)	6177,6	6187,2	6195,1	6202,2	6208,3	6213,8	6218,1	6222,3	6225,9	6229,2	6232,2
Recyklace (kt)	3397,7	3464,8	3531,2	3597,3	3662,9	3728,3	3793,0	3857,8	3922,3	3986,7	4050,9
Energetické využ. (kt)	1544,4	1546,8	1548,8	1550,6	1552,1	1553,5	1616,7	1680,0	1743,3	1806,5	1869,6
Skládkování (kt)	1235,5	1175,6	1115,1	1054,4	993,3	932,1	808,3	684,5	560,3	436,0	311,6

Zdroj: MŽP, 2021

2.10 Politika odpadového a oběhového hospodářství ČR

Politika odpadového a oběhového hospodářství ČR vychází z obecných principů používaných v odpadovém a oběhovém hospodářství:

- prevence vzniku odpadu,
- odpad zdrojem,
- rozšířená odpovědnost výrobce,
- znečišťovatel platí,
- zásada soběstačnosti a blízkosti,
- zásada významně neškodit („Do Not Significant Harm“ - DNSH).

Strategie odpadového hospodářství ČR na období 2015 až 2024 s výhledem do roku 2035 je promítnuta do Plánu odpadového hospodářství ČR, který v souladu s principy udržitelného rozvoje společnosti a oběhového hospodářství stanovuje cíle, zásady a opatření, s jejichž pomocí bude možno ovlivňovat chování spotřebitelů, původců odpadů, provozovatelů zařízení a dalších aktérů odpadového hospodářství.

Strategie odpadového hospodářství ČR přejímá cíle a požadavky evropských předpisů.

POH ČR je určujícím dokumentem pro vypracování plánů odpadového hospodářství krajů. Jednotlivé kraje na území ČR zpracovávají své strategie odpadového a oběhového hospodářství. POH ČR i česká právní úprava odpadového hospodářství vycházejí z principu dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

Vzhledem ke skutečnosti, že odpady jsou rovněž významným zdrojem surovin, jsou cíle, zásady a opatření v POH ČR navázány zejména na Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 a Politiku druhotných surovin ČR.

POH ČR reflektuje i další významné politiky ČR, které se dotýkají odpadového hospodářství.

2.10.1 Zásadní politiky ČR související se strategií odpadového a oběhového hospodářství

- **Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050**

Politika vymezuje hlavní problematické oblasti životního prostředí v České republice, na jejichž základě formuluje strategické a specifické cíle, a dává jejich možná řešení skrze příklady typových opatření, jejichž realizace by měla vést k efektivní ochraně životního prostředí a zlepšení jeho stavu. Politika pro přechod na oběhové hospodářství vytyčila strategický cíl 2.2: „**Oběhové hospodářství zaručuje hospodárné nakládání se surovinami, výrobky a odpady v ČR**“, po který spadají specifické cíle:

„Materiálová náročnost ekonomiky se snižuje, Maximálně se předchází vzniku odpadů, Hierarchie způsobů nakládání s odpady je dodržována“.

- **Strategický rámec Česká republika 2030 (MŽP)**

Strategie dává směr udržitelného rozvoje země na příští desetiletí, její naplnění zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměřuje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce. Nastavuje cíle, kterých by Česko mělo dosáhnout v oblasti rozvoje společnosti, hospodářství, obcí a regionů, odolnosti ekosystémů, dobrého vládnutí a propojení se světem. V kapitole „Hospodaření se zdroji“ je uvedeno, že oběhové hospodářství je jedním z řešení omezené dostupnosti zdrojů. Stát podporuje hierarchii odpadového hospodářství, kdy je předcházení vzniku odpadu preferováno před recyklací, recyklace před energetickým využitím odpadu a energetické využití odpadu před jeho odstraněním. Řešením je lepší využití domácích zdrojů nahrazování přírodních materiálů recyklací odpadů a druhotnými surovinami. Jeden z cílů je: **„Zvyšuje se podíl oběhového hospodářství na celkovém objemu materiálových toků.“** Česko musí v následujících letech nastavit taková pravidla, která zajistí, aby suroviny v ekonomice zůstávaly co nejdéle. Soustředí se na snižování spotřeby primárních surovin, prodlužování životnosti výrobků a omezení plýtvání. Část přírodních zdrojů nahradí materiály získané z recyklace odpadů.

- **Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040**

Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (dále jen „*Cirkulární Česko 2040*“) prosazuje principy oběhového hospodářství v ČR a zdůrazňuje oběhové hospodářství jako prioritu ČR. Rámec formuluje předpoklady, cíle a opatření pro to, aby byla ČR prostřednictvím cirkulární ekonomiky dlouhodobě odolná vůči budoucím environmentálním hrozbám včetně změny klimatu a rozvíjela celkově udržitelný společenský systém. ČR musí být schopna reagovat na budoucí zásadní výzvy i v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19. Strategický rámec se zaměřuje na **10 prioritních oblastí: Produkty a design, Spotřeba a spotřebitelé, Odpadové hospodářství, Průmysl, suroviny, stavebnictví, energetika, Bioekonomika a potraviny, Cirkulární města a infrastruktura, Voda, Výzkum, vývoj a inovace, Vzdělávání a znalosti a Ekonomické nástroje.** Vizí Strategického rámce je dosáhnout stavu, kdy cirkulární ekonomika přináší ČR podstatné environmentální, ekonomické a společenské přínosy. ČR v rámci přijatých opatření systematicky podporuje cirkulární ekonomiku jako model pro zlepšení ochrany životního prostředí, posílení konkurenceschopnosti a technologické vyspělosti, tvorbu nových pracovních míst, zvýšení surovinové bezpečnosti, a získávání nových kompetencí obyvatel.

- **Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (MPO)** Dokument reaguje na hospodářský vývoj v Evropě i ve světě a na změny na světovém trhu nerostných surovin. Strategie má za cíl zajistit surovinovou bezpečnost státu, zabezpečit stabilní, bezpečný a ekonomicky výhodný přístup k nerostným surovinám pro udržitelný rozvoj celé společnosti. Nerostné suroviny mají být získané z druhotných zdrojů jejich recyklací.

- **Politika druhotných surovin ČR pro období 2019–2022 (MPO)**

Základní vizí tohoto dokumentu je „*Přeměna odpadů na zdroje*“. Dokument byl vytvořen za účelem vytváření příznivých podmínek pro získávání „druhotných surovin“ z výrobků a materiálů, které ukončily svůj životní cyklus a pro jejich zpracování a využívání. Cílem Politiky je „*Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích náhradou primárních zdrojů druhotnými surovinami*“, čímž by mělo dojít ke snížení materiálové a energetické náročnosti výroby. Cílem aktualizované politiky je pokračovat v trendu zvyšování podílu zpětně navrácených surovin na celkové spotřebě surovin v rámci českého hospodářství. Proto bylo stanoveno 19 úkolů, které jsou zaměřeny na pokračování podpory inovativních technologií na využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování materiálové a energetické náročnosti průmyslové výroby, řešení materiálového ekodesignu, ale rovněž pokračování podpory osvěty a vzdělávání v oblasti oběhového hospodářství, které jsou nezbytné pro zajištění akceptace a realizace nových směrů a změn v průmyslu, sektoru služeb a celém hospodářství ČR.

- **Národní program reforem ČR 2021 (ÚV)**

Dokument navrhuje opatření, jejichž cílem je hospodářský rozvoj ČR a jeho dlouhodobá udržitelnost. Tento materiál je v rámci tzv. Evropského semestru předkládán Evropské komisi, která hodnotí hospodářskou politiku ČR a navrhne jí následně nová doporučení. Program byl v průběhu své přípravy významně upraven a aktualizován tak, aby zohledňoval nová hospodářská a sociální opatření vlády v reakci na pandemii COVID-19. Program reforem 2021 tak vedle obvyklého zaměření na dlouhodobé vládní iniciativy popisuje i opatření, reagující na stále probíhající pandemii.

- **Státní energetická koncepce ČR 2012-2040 (MPO)**

Jedná se o strategický dokument vyjadřující cíle státu v energetickém hospodářství v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje, včetně ochrany životního prostředí, sloužícím i pro vypracování územních energetických koncepcí. V kapitole 5 - Koncepce rozvoje významných oblastí energetiky a oblastí s energetikou souvisejících jsou v bodě „Druhotné zdroje energie a odpady“ uvedena opatření pro následující období. Mezi hlavními opatřeními jsou „*Dosáhnout maximalizace energetického využití druhotných zdrojů energie včetně vhodných průmyslových a komunálních odpadů s respektováním hierarchie nakládání s odpady po vytřídění recyklovatelné složky*“, „*Prioritně podporovat přímé (termické) využití nerecyklovatelných odpadů bez předchozí úpravy pro kogenerační systémy zásobování teplem v souladu s ochranou životního prostředí, zejména ochranou ovzduší*“.

- **Akční plán pro biomasu ČR 2012-2020 (MZe)**

Plán představuje analýzu využití biomasy v ČR pro energetické účely a navrhuje opatření vhodná pro udržitelnost zemědělsko-energetického propojení do roku 2020. Vhodnou podporou vybraných technologií využití biomasy lze zvýšit zaměstnanost na českém venkově a zároveň snížit strategickou závislost, včetně výdajů, na dovážených primárních zdrojích (uhlí, zemní plyn). Koncepce si klade za cíl podpořit rozvoj biohospodářství, zajistit udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, udržitelné

zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství a akvakulturu, udržitelnou produkci potravin a krmiv, posílení úlohy primárních producentů a jejich integrace do hodnotového řetězce biohospodářství, stejně tak na straně lesnictví zapojení celého hodnotového řetězce navazujících odvětví.

- **Koncepce biohospodářství v České republice z pohledu resortu Ministerstva zemědělství na léta 2019–2024 (MZe)**

Koncepce si klade za cíl podpořit rozvoj biohospodářství, zajistit udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, udržitelné zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství a akvakulturu, udržitelnou produkci potravin a krmiv, posílení úlohy primárních producentů a jejich integrace do hodnotového řetězce biohospodářství, stejně tak na straně lesnictví zapojení celého hodnotového řetězce navazujících odvětví.

- **Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (MMR)**

Strategie definuje hlavní cíle regionální politiky státu v období 2021–2027 s ohledem na podporu dynamického, vyváženého a udržitelného rozvoje území. Dává doporučení pro akční plány: Předcházet vzniku odpadů a uplatňovat principy cirkulární ekonomiky (oběhového hospodářství). V rámci hierarchie nakládání s odpady u využití odpadů přednostně podporovat kompostování a anaerobní rozklad u těch, u kterých je to z hlediska především environmentálních a zdravotních rizik možné. Rozvíjet environmentální vědomí obyvatel např. v oblasti nakládání s odpady. V průmyslu se zaměřit na bezodpadové technologie.

- **Politika územního rozvoje České republiky (MMR)**

Politika územního rozvoje ČR je nástrojem územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci ve stavebním zákoně obecně uváděných úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území. Politika územního rozvoje ČR s ohledem na možnosti území koordinuje tvorbu a aktualizaci zásad územního rozvoje, tvorbu koncepcí a záměry na změny v území republikového významu. Politika územního rozvoje ČR, ve znění pozdějších aktualizací obsahuje bod (38): „*Při rozhodování a posuzování záměrů na změny v území ve všech rozvojových oblastech a rozvojových osách je nutno sledovat zejména účelnou organizaci materiálových toků a nakládání s odpady.*“

- **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ (ÚV)**

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací je základním strategickým dokumentem pro rozvoj společnosti založené na tvorbě a využívání znalostí, což významnou měrou přispěje k růstu hospodářské úrovně a kvality života společnosti. Stanovené priority a cíle budou promítnuty do dalších koncepčních a politických dokumentů vytvořených pro rozvoj dílčích oblastí. Pro úspěšnou realizaci je důležitá provázanost a koordinace s průmyslovou politikou a dalšími oborovými koncepcemi. Podpora výzkumu a vývoje inovativních technologií je jedním z aspektů udržení a zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti ČR. S tím úzce souvisí i vývoj nových technologií k úpravě, využívání a recyklaci odpadů.

- **Zdraví 2030 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (MZ)**

Strategický rámec Zdraví 2030 vychází z dříve formulovaných strategických materiálů, jako jsou Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí s příslušnými akčními plány; Národní strategie elektronického zdravotnictví a Strategie reformy psychiatrické péče. Byly aktualizovány prioritní oblasti tak, aby byl kladen větší důraz na oblast ochrany a podpory veřejného zdraví. Účelem strategie je především stabilizace systému prevence nemocí, ochrana a podpora zdraví a nastartování účinných a dlouhodobě udržitelných mechanismů ke zlepšení zdravotního stavu populace. Rozpracovává vizi systému veřejného zdraví, je určena institucím veřejné správy, ale také všem ostatním složkám – jedincům, komunitám, neziskovému a soukromému sektoru, vzdělávacím, vědeckým a dalším organizacím. Jedná se o rámcový souhrn opatření, která budou dále rozpracována do jednotlivých implementačních dokumentů dle stanovených témat.

Další strategie a politiky

- Hospodářská strategie České republiky 2020–2030, (MPO) – v přípravě
- Iniciativa Průmysl 4.0 (MPO)
- Inovační strategie České republiky 2019–2030 (ÚV, RVVI)
- Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu (MPO)
- Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (MMR)
- Národní plán obnovy (v přípravě) (ÚV, MPO, MF)
- Strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady na období let 2021–2023 (MV)
- Koncepce environmentální bezpečnosti 2021–2030 s výhledem do roku 2050 (MŽP)
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (MŠMT)
- Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016-2025 (MŽP)
- Dopravní politika 2021–2027 s výhledem do roku 2050 (MD)
- Národní implementační plán Minamatské úmluvy o rtuti v ČR (MŽP) – v přípravě
- Národní implementační plán Stockholmské úmluvy o perzistentních organických polutantech v České republice na léta 2018-2023 (MŽP)
- Politika ochrany klimatu v ČR (MŽP)
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (MŽP)
- Národní program snižování emisí ČR (MŽP)

Prioritami zohledněnými ve všech zde uvedených národních strategiích je předcházení vzniku odpadů, omezování negativního vlivu odpadů na životní prostředí a zdraví lidí, zajištění jejich maximálního využití, vracení zdrojů do hospodářského cyklu a podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů i jako zdroje energie.

2.11 Vize POH ČR

„Česká republika maximálně předchází vzniku odpadů a efektivně zhodnocuje veškerý potenciál produkováných odpadů.“

2.12 Strategie a priority odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024 s výhledem do 2035

Strategie a priority dalšího rozvoje odpadového hospodářství jsou dány rámcově politikou životního prostředí ČR, evropskými požadavky, závazky ČR, praktickými potřebami vyplývajícími ze stávajícího stavu odpadového hospodářství v ČR a snahou maximálně aplikovat principy oběhového hospodářství.

POH ČR i česká právní úprava odpadového hospodářství jsou založeny na principu dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

Hierarchie odpadového hospodářství:

1. Předcházení vzniku odpadů
2. Příprava k opětovnému použití
3. Recyklace odpadů
4. Jiné využití, například energetické
5. Odstranění odpadů

Priority OH zohledňují vizi, hlavní strategické cíle v oblasti odpadového hospodářství (viz závazná část) a tuto hierarchii odpadového hospodářství.

Hlavní priority odpadového hospodářství ČR pro období 2015-2024 s výhledem do roku 2035:

1. Předcházení vzniku odpadů.
2. Snižování nebezpečných vlastností odpadů.
3. Opětovné použití výrobků s ukončenou životností.
4. Nahrazování primárních surovin druhotnými surovinami.
5. Kvalitní recyklace a maximální využití vhodných odpadů (materiálové, energetické, biologické) a to především ve vazbě na průmyslové segmenty v regionech (zemědělství, energetiku, stavebnictví).

6. Používání výrobků a materiálů s obsahem druhotných surovin zejména ve veřejných zakázkách.
7. Optimalizace a zefektivnění nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady (dále jen „BRKO“) a ostatními biologicky rozložitelnými odpady (dále jen „BRO“) na území ČR.
8. Omezování množství potravinových odpadů a zvyšování využití gastroodpadu.
9. Posilování odděleného soustředování využitelných odpadů („třídění u zdroje“) zejména papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu a textilu v obcích.
10. Kvalitní recyklace komunálních odpadů.
11. Energetické využívání odpadů, komunálních odpadů a to zejména nerecyklovatelných zbytkových odpadů.
12. Zásadní omezení ukládání využitelných a recyklovatelných odpadů na skládku na území ČR.
13. Optimalizace veškeré činnosti v odpadovém hospodářství s ohledem na ochranu zdraví lidí a životního prostředí.
14. Optimalizace veškeré činnosti v odpadovém hospodářství, s ohledem na vynaložené náklady a ekonomickou a sociální udržitelnost.
15. Vyjasnění stavu, kdy odpad přestává být odpadem.
16. Zajištění dlouhodobé stability a udržitelnosti odpadového hospodářství v ČR.
17. Výzkum, vývoj a inovace v odpadovém hospodářství.

Z takto vymezených priorit vyplývají obecná opatření:

- Podpora aktivit v oblasti předcházení vzniku odpadů.
- Podpora center opětovného využití a oprav, služeb sdílení apod.
- Podpora odděleného soustředování využitelných odpadů zejména komunálních a jejich následná recyklace a využití.
- Zkvalitňování vhodných systémů nakládání s komunálními odpady z obcí.
- Zajištění dostatečných kapacit pro recyklaci odpadů.
- Zajištění nakládání s biologickým odpadem u všech původců včetně obcí a to od odděleného soustředování, přes sběr až po konečné využití odpadů a výstupních produktů ze zařízení.
- Podpora a motivace zemědělců k využívání kompostů z bioodpadů.
- Energetické využívání komunálních odpadů zejména nerecyklovatelných zbytkových komunálních odpadů, v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou právní úpravou.
- Zajištění dostatečných kapacit pro využití komunálních odpadů, včetně směsného komunálního odpadu, vznikajících na území obcí.
- Budování a modernizace sítě zařízení pro nakládání s odpady.
- Podpora kvalitního třídění odpadů a nových technologií úprav odpadů.
- Na národní úrovni vymezení kritérií, jež musí být splněna k tomu, aby konkrétní látka nebo předmět mohly být považovány za vedlejší produkt a nikoli odpad.
- Na národní úrovni vymezení kritérií, kdy odpad přestává být odpadem.
- Podporovat modernizaci stávajících zařízení pro nakládání s odpady.
- Podporovat výstavbu moderních inovativních technologií pro recyklaci odpadů.

- Podpora rozšíření kapacit pro zvýšení energetického využití nerecyklovatelného komunálního odpadu, v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou právní úpravou.
- Podpora rozšíření kapacit pro zvýšení podílu spalovaného odpadu v zařízeních k tomu vhodných, v souladu s platnou právní úpravou, za účelem náhrady primárních zdrojů.
- Zajištění dostatečných kapacit pro bezpečné energetické využití a spalování odpadů ze zdravotní a veterinární péče (ostatních i nebezpečných).
- Podpora nově vznikajících technik⁷⁾ uvedených zejména v referenčních dokumentech o nejlepších dostupných technikách (BREF⁸⁾).
- Podpora využívání druhotných surovin z odpadů ve výrobních procesech.
- Optimalizace výrobních procesů, inovace, nové technologie a vývoj nových materiálů, za účelem snižování materiálové náročnosti.
- Podpora nízkoodpadových inovativní výrobních technologií.
- Zaměření se na vývoj výrobků a ekodesign.
- Rozvoj rozšířené odpovědnosti výrobců.
- Podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti zpracovatelských a recyklačních technologií.
- Podpora zavádění certifikovaných systémů environmentálního řízení.
- Podpora zájmu spotřebitelů i průmyslu o recyklované produkty, certifikace produktů a služeb (ekoznačení).
- Informační podpora, environmentální výchova, osvěta a vzdělávání.
- Podpora odpovědného veřejného zadávání k zajištění poptávky po recyklovaných výrobcích

Pro dosažení uvedených priorit je potřeba přijmout opatření a nastavit vhodné nástroje (viz závazná a směrná část POH ČR).

2.13 Rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství

Stav odpadového hospodářství ČR a sítě zařízení pro nakládání s odpady stále nelze i přes významné zlepšení dosažené v minulých letech považovat za zcela uspokojivé. Přestože v oblasti nakládání s komunálními odpady došlo ke zlepšení jejich odděleného soustředování, sběru, zpracování, využití a zvyšuje se podíl materiálově využitých komunálních odpadů, stále se nedostatečně uplatňuje hierarchie odpadového hospodářství.

⁷ Nová technika průmyslové činnosti, která by mohla poskytovat buď vyšší nebo alespoň stejnou úroveň ochrany životního prostředí s vyšší úsporou nákladů než stávající nejlepší dostupné techniky (podle čl. 3 odst. 14 Směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích).

⁸ BREF – referenční dokument o nejlepších dostupných technikách, který popisuje použité techniky, současné úrovně emisí a zvažované techniky pro určení nejlepších dostupných technik (BAT), závěry o BAT a nově vznikající techniky pro dané odvětví průmyslu (podle čl. 3 odst. 11 a 12 Směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích).

Hlavním problémem ČR zůstává vysoká míra ukládání komunálních odpadů na skládku, zejména směsného komunálního odpadu, v některých případech přetrvávající nedodržování hierarchie odpadového hospodářství, stále ještě nedostatečná prevence vzniku odpadů, trvající potřeba směřovat toky odpadů do zařízení pro recyklaci a materiálové využití odpadů, případně energetické využití odpadů.

Zde je posouzena potřeba rozvoje infrastruktury zařízení pro nakládání s odpady a to včetně nových systémů odděleného soustředování (dále jen „tříděného sběru“) odpadů a dalšího nakládání s odpady v rámci ČR.

2.13.1 Posouzení potřeby nových systémů odděleného soustředování odpadů

Právní i faktické podmínky pro naplňování cílů pro oddělené soustředování využitelných odpadů a následnou recyklaci odpadů z papíru, plastu, skla a kovů, jsou v současné době na území ČR vytvořeny. ČR disponuje hustou sítí míst pro oddělené soustředování složek komunálních odpadů (tříděný sběr komunálních odpadů), která je stále rozšiřována.

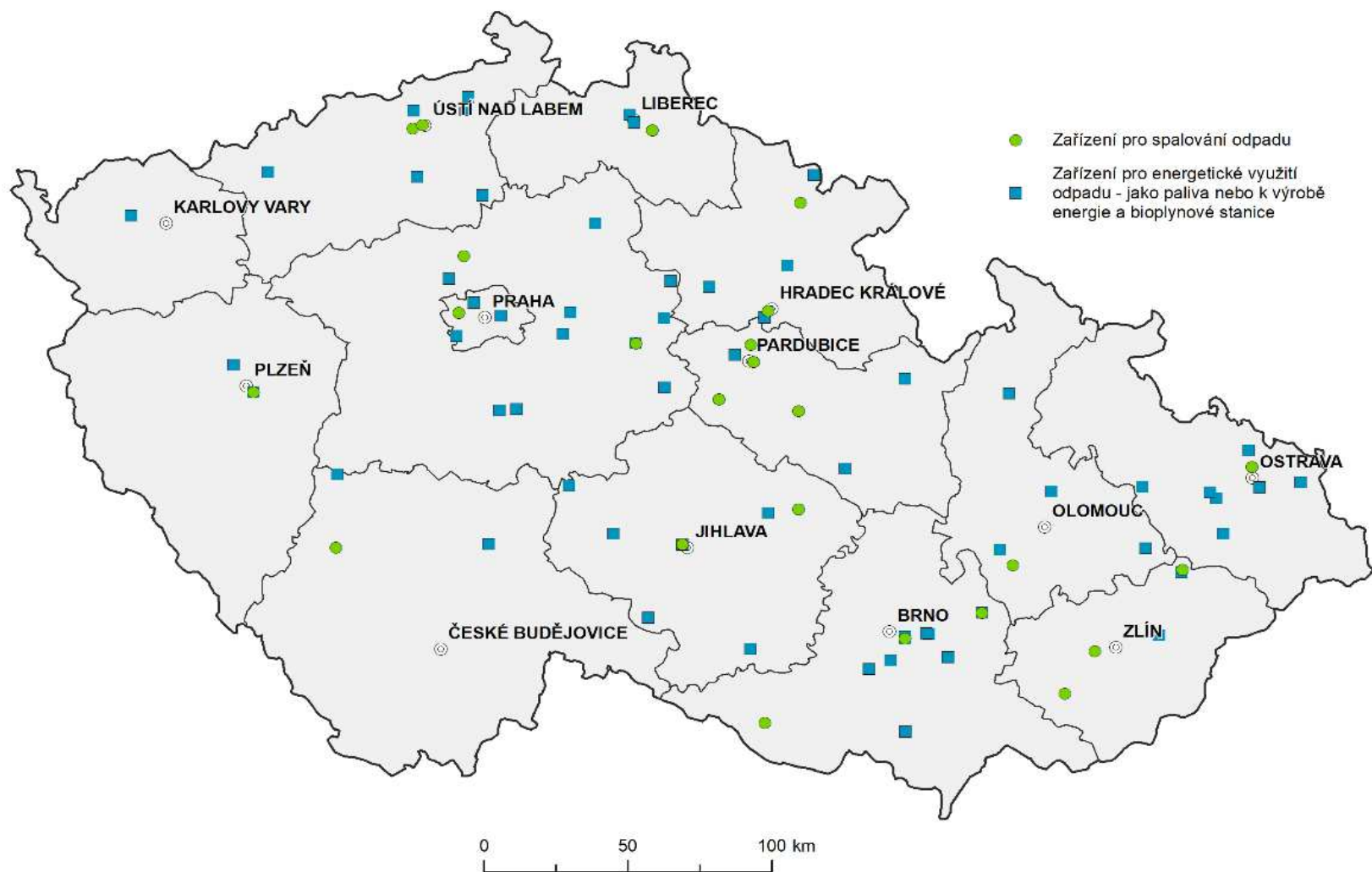
Předpokládá se zachování integrovaného systému soustředování materiálově využitelných komunálních odpadů, včetně jejich obalové složky a podpora dalšího rozvoje tohoto systému. Také u výrobků s ukončenou životností je vytvořen legislativní základ pro větší vazbu na obecní systémy nakládání s komunálními odpady.

Legislativně jsou dostatečně zakotveny podmínky pro oddělené soustředování využitelných komunálních odpadů v obcích. Obec je povinna určit způsob a zajistit místa pro oddělené soustředování alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu a to v rozsahu, který požaduje zákonem stanovený cíl pro obce. Obec je povinna určit způsob a zajistit místa pro oddělené shromažďování biologického odpadu a to minimálně rostlinného původu. V dalším období bude třeba zvážit a vyhodnotit možnosti rozšíření odděleného soustředování biologického odpadu živočišného původu, tzv. kuchyňského odpadu. V současné době jsou obecní systémy soustředování komunálních odpadů zavedeny jako donáškové nebo „od dveří ke dveřím“ v obcích ČR, dle místních podmínek.

2.13.2 Síť zařízení k nakládání s odpady

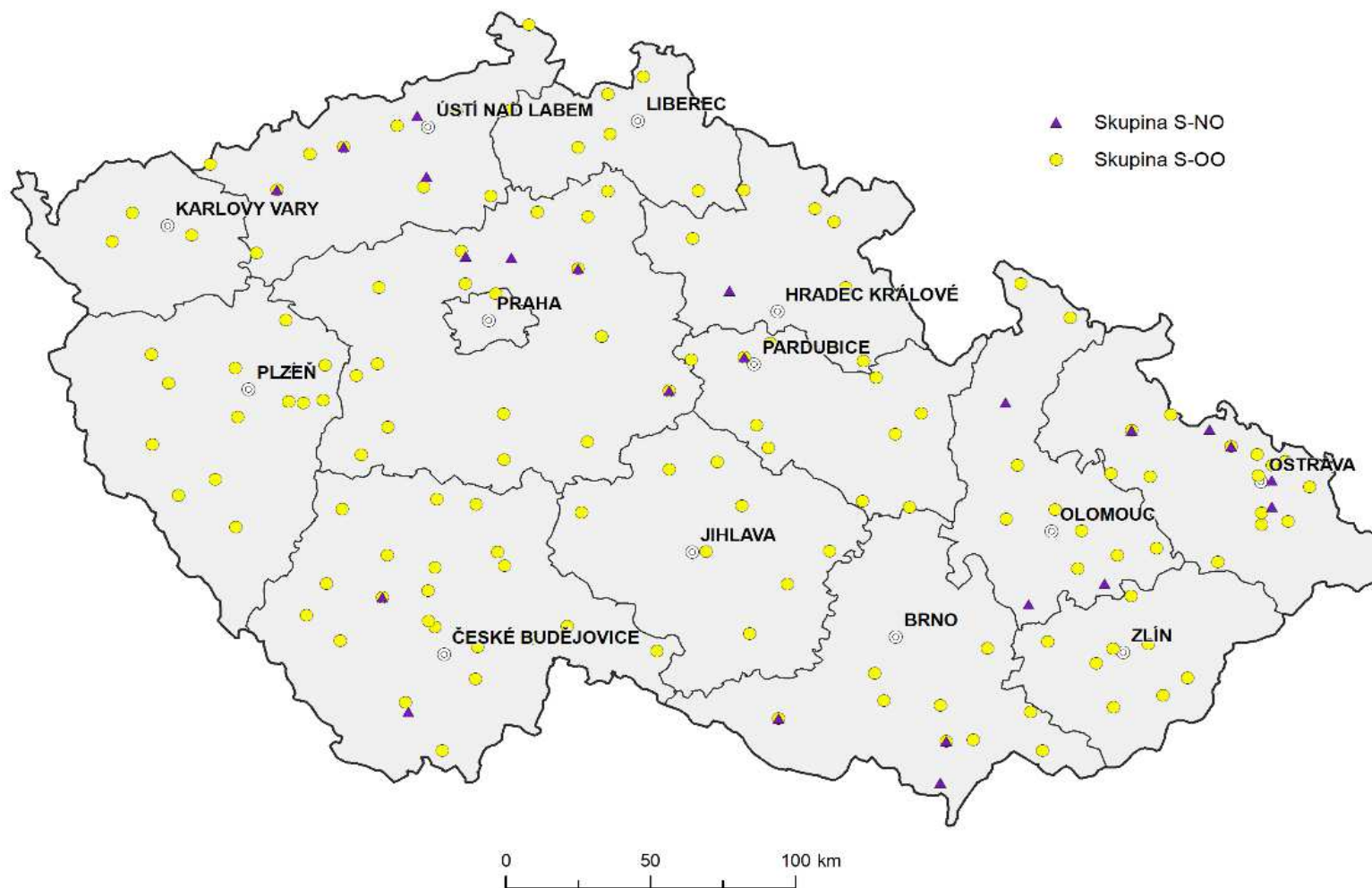
Rozmístění hlavních zařízení pro nakládání s odpady v ČR podle územního členění na kraje

Obrázek 3: Spalovny odpadů (2020)

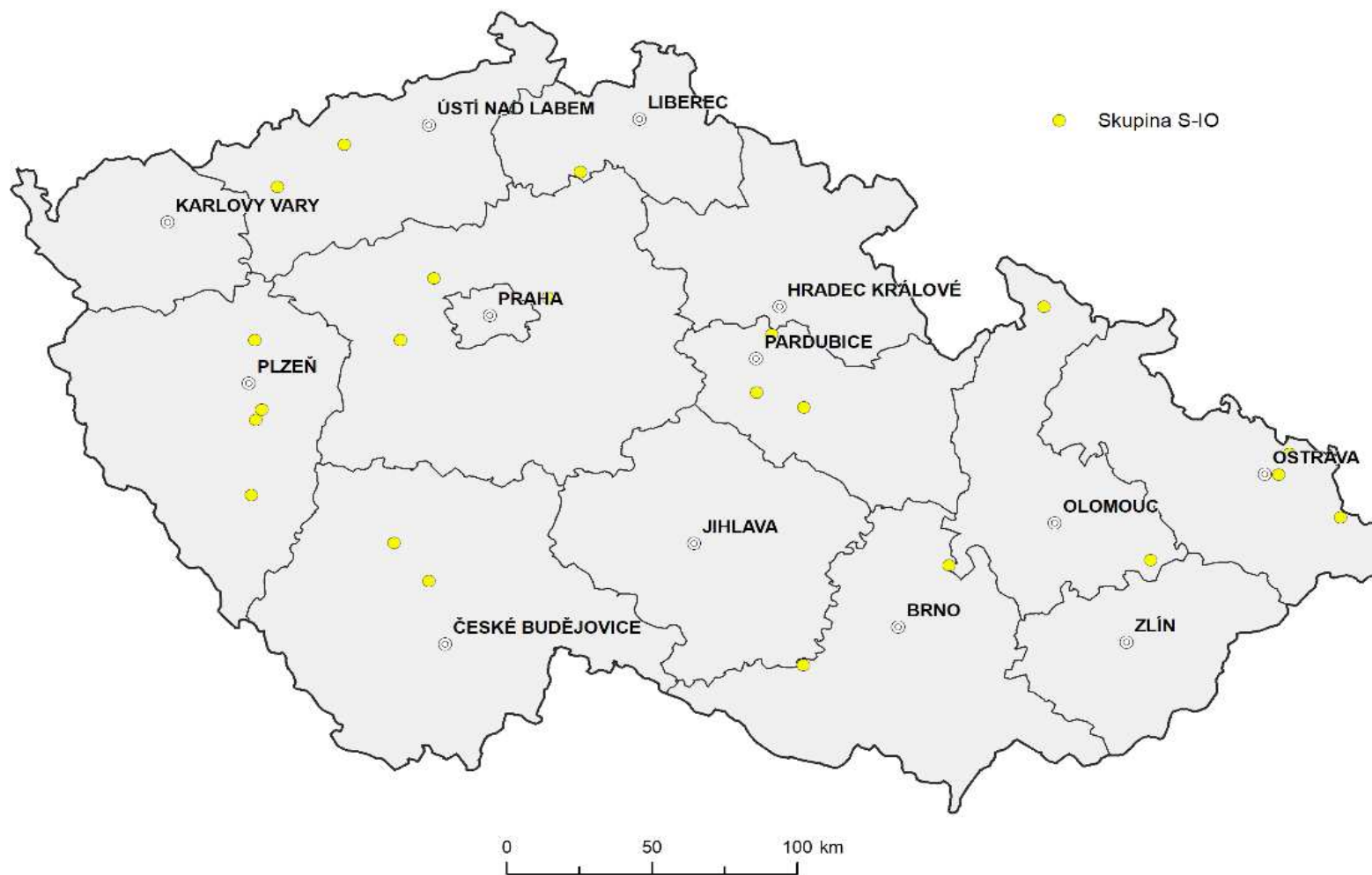
Zdroj: ISOH Registr zařízení, MŽP
Zpracování CENIA

Obrázek 4: Sklárky odpadů skupiny S-OO, S-NO (2020)

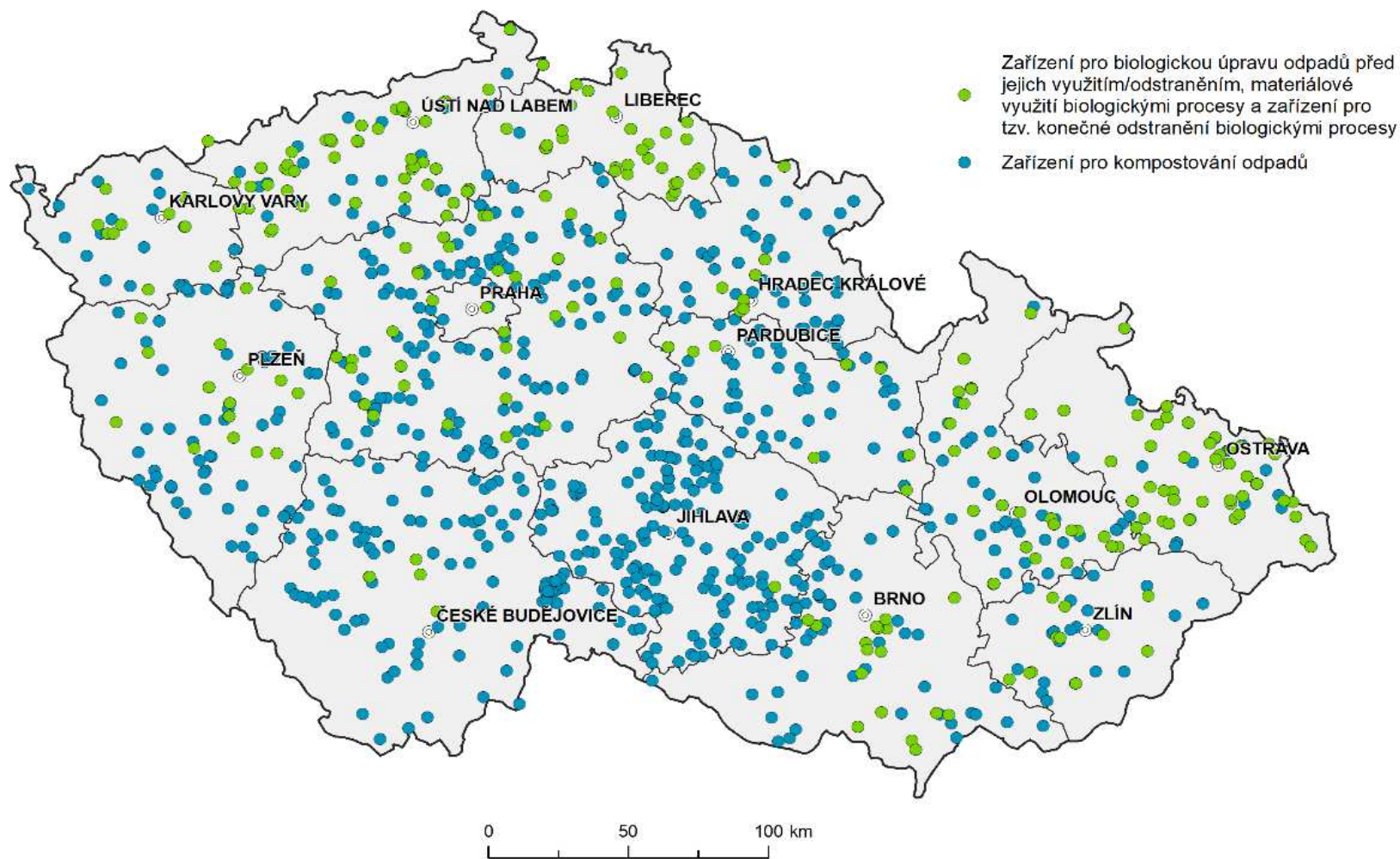
Zdroj: ISOH Registr zařízení, MŽP
Zpracování CENIA

Obrázek 5: Sklárky odpadů skupiny S-IO (2020)

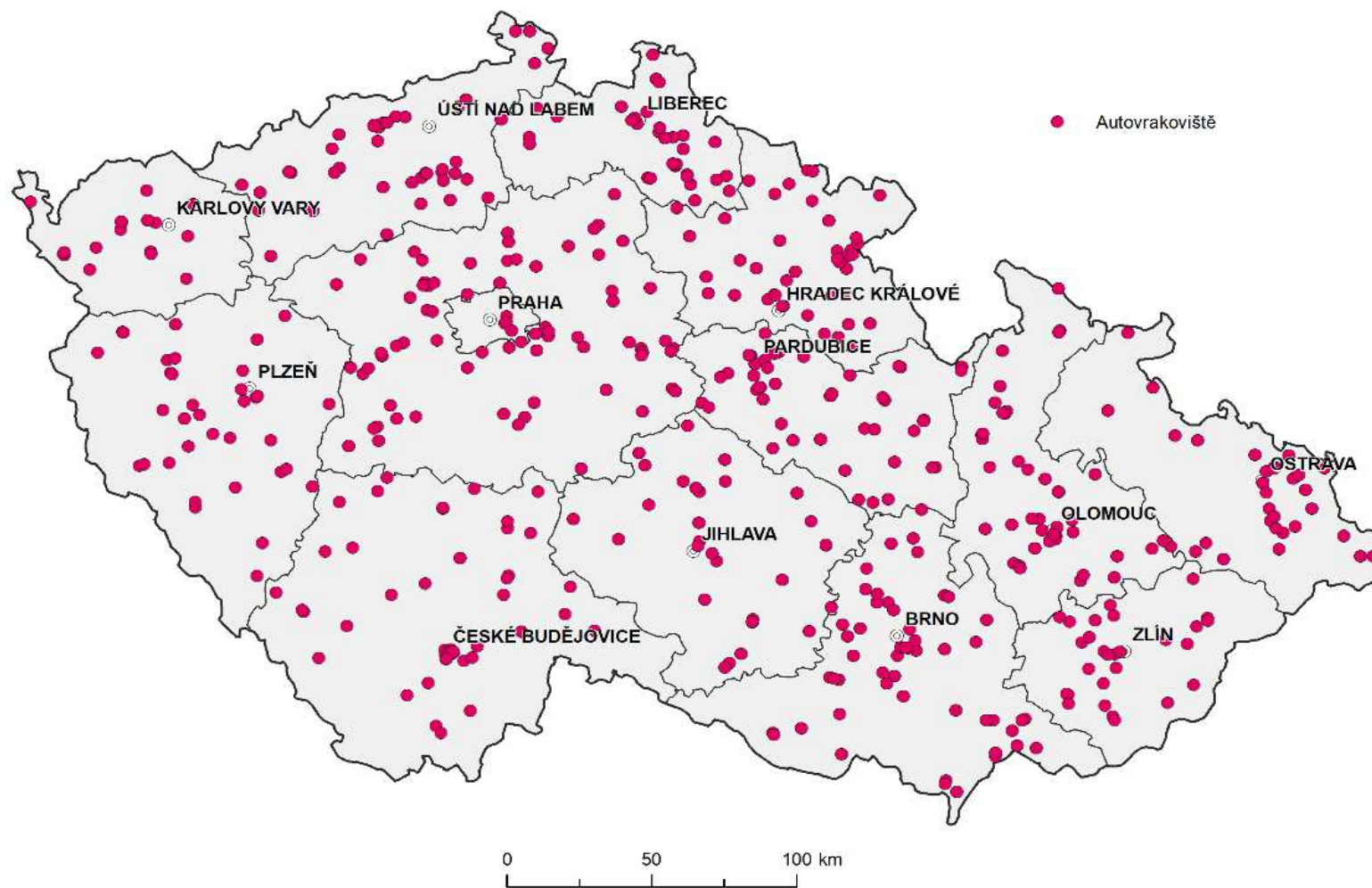
Zdroj: ISOH Registr zařízení, MŽP
Zpracování CENIA

Obrázek 6: Zařízení na biologickou úpravu a kompostování (2020)

Zdroj: ISOH Registr zařízení, MŽP
Zpracování CENIA

Obrázek 7: Zařízení pro zpracování autovraků (2020)

Zdroj: ISOH Registr zařízení, MŽP
Zpracování CENIA

2.14 Investice do infrastruktury

Prioritním zájmem ČR byly a jsou investice do infrastruktury odpadového a oběhového hospodářství. Pro výstavbu, modernizaci a intenzifikaci sítě zařízení k nakládání s odpady v ČR byly klíčové investice prostřednictvím finanční podpory z Operačních programů OPŽP 2007-2013 a OPŽP 2014-2020, kdy v rámci vyhlašovaných dotačních výzev bylo možné podporovat opatření k prevenci vzniku odpadů a dále pak zařízení na sběr, třídění, úpravu, materiálové a energetické využívání odpadů.

Řídícím orgánem Operačních programů Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) je Ministerstvo životního prostředí, zprostředkujícím subjektem OPŽP je pak Státní fond životního prostředí ČR, který je zároveň největším přímým veřejným donátorem poskytujícím finanční veřejnou dotační podporu v ČR.

Finanční podpora z OPŽP 2007–2013 a OPŽP 2014-2020 znamenala zásadní podporu pro rozšiřování sítě zařízení pro nakládání s odpady. OPŽP se doložitelně podílí na plnění cílů POH ČR.

Programové období OPŽP 2007-2013

V programovém období OPŽP 2007-2013 byl rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství významně podporován v prioritní ose 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, v rámci oblasti podpory 4. 1 - zaměřené na podporu „Zkvalitnění nakládání s odpady“. Priority podpory jednoznačně vycházely ze schváleného Plánu odpadového hospodářství ČR a cílem tedy bylo podporovat projekty vedoucí ke snížení produkce ostatních i nebezpečných odpadů, zvýšení podílu využívaných odpadů a snižování množství odstraňovaných odpadů.

V průběhu programového období bylo vyhlášeno celkem **11 dotačních výzev**, ve kterých bylo dohromady podpořeno **4 044 projektů za více než 13 mld. Kč**.

Tabulka 10: Podpořené projekty Oblast podpory 4.1 OPŽP 2007-2013

OP 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady – typ projektu	Počet projektů	Příspěvek EU (Kč)
Kompostárny a bioplynové stanice	599	2,3 mld. Kč
Sběrné dvory	456	2,3 mld. Kč
Systemy odděleného sběru	2330	4,8 mld. Kč
Zařízení na překládání odpadů	17	62,5 mil. Kč
Ostatní zařízení	311	2,4 mld. Kč
Kombinované projekty	250	1,1 mld. Kč
OP 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady	celkem 3963 projektů	celkem 12,9 mld. Kč

Zdroj: MŽP

V rámci oblasti podpory **4.1 „Zkvalitnění nakládání s odpady“** OPŽP 2007-2013 byly podpořeny následující typy projektů nebo jejich kombinace:

- Sběrné dvory
- Systémy odděleného sběru a svozu odpadů
- Zařízení na překládání odpadů
- Kompostárny
- Bioplynové stanice
- Zařízení na třídění, dotřídění a úpravu odpadů
- Ostatní zařízení pro materiálové využití odpadů
- Ostatní zařízení pro energetické využití odpadů
- Zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Dle Metodiky a vyhodnocení přínosu podpořených projektů v oblasti odpadového hospodářství z Operačního programu Životní prostředí 2007-2013 a 2014-2020 ve vztahu k nastaveným cílům Plánu odpadového hospodářství ČR, které v roce 2019 zpracovala pro potřeby Ministerstva životního prostředí společnost IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., vyplývá, že projekty podpořené z OPŽP 2007-2013 přispěly na území ČR k vytvoření vhodných systémů nakládání s komunálními odpady, což vedlo k nižší produkci směsných komunálních odpadů, zvýšení podílu materiálového využití komunálních odpadů (např. bioodpadů) a naopak snížení jejich množství ukládaných na skládky. **Finanční podporou projektů OPŽP tak došlo k významné intenzifikaci a modernizaci sítě zařízení pro nakládání s odpady a celkovému zlepšení stavu odpadového hospodářství České republiky.**

Programové období OPŽP 2014-2020

V navazujícím programovém období OPŽP 2014-2020 pokračovala finanční podpora projektů v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a to z Fondu soudržnosti v prioritní ose 3 „**Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika**“, v rámci specifických cílů: SC 3.1 – Podpora prevence vzniku odpadů a SC 3.2 – Podpora zvyšování podílu materiálového a energetického využití odpadů. V průběhu programového období OPŽP 2014 – 2020 bylo doposud vyhlášeno **17 dotačních výzev**, ve kterých bylo prozatím podpořeno **2 762 projektů** za téměř **8,5 mld. Kč**.

Tabulka 11: Podpořené projekty SC 3.1 a 3.2 OPŽP 2014-2020

SC 3.1. Prevence vzniku odpadů – typ projektu	Počet projektů	Příspěvek EU (Kč)
Prevence vzniku KO (kompostéry, textil, software)	836	1,42 mld. Kč
RE-USE centra a Door to door systémy	68	147,6 mil. Kč
Prevence vzniku jednorázového nádobí	21	53,4 mil. Kč
Prevence vzniku průmyslových odpadů	11	23,1 mil. Kč
SC 3.1. Prevence vzniku odpadů	celkem 936 projektů	celkem 1,64 mld. Kč

SC 3.2. Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů – typ projektu	Počet projektů	Příspěvek EU (Kč)
Sběrné dvory	353	1,47 mld. Kč
Oddělený sběr (+ svoz)	1076	1,83 mld. Kč
Třídění/dotřídování/úprava	132	637,4 mil. Kč
Kompostárny	147	585,3 mil. Kč
Materiálové využití odpadů	157	795 mil. Kč
Bioplynové stanice	11	802 mil. Kč
Energetické využívání odpadů	18	583,7 mil. Kč
Nakládání se zdravotnickými odpady	10	84,7 mil. Kč
Nakládání s nebezpečnými odpady	22	100,6 mil. Kč
SC 3.2. Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	celkem 1 926 projektů	celkem 6,89 mld. Kč
Celkem podpořených projektů SC 3.1 a SC 3.2 OPŽP 2014-2020	2 862 projektů	8,53 mld. Kč

Zdroj: MŽP

V rámci jednotlivých specifických cílů byly podporovány aktivity:

SC 3.1 - Prevence vzniku odpadů

Podporované aktivity:

- Předcházení vzniku komunálních odpadů.
- Předcházení vzniku průmyslových odpadů.

SC 3.2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů

Podporované aktivity:

- Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů.
- Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů.
- Výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury.
- Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně odpadů ze zdravotní péče (vyjma ukládání odpadů na skládky).

Z vyhodnocení přínosu podpořených projektů v oblasti odpadového hospodářství z OPŽP 2014-2020 dle výše uvedené metodiky vyplynulo: Poskytovaná podpora reflektuje reálné potřeby odpadového hospodářství a podpořené projekty přispívají k budování infrastruktury odpadového hospodářství a k plnění cílů POH ČR. Projekty podpořené z OPŽP přispěly k vybavení systémů nakládání s komunálními odpady příslušnou infrastrukturou (zařízení na nakládání s odpady, sběrná síť, či vybavení k předcházení vzniku odpadů), zejména pak v oblasti odděleného sběru a využití materiálově využitelných komunálních odpadů (papír,

plasty, sklo, kovy, bioodpad). V důsledku podpory z OPŽP bylo dosaženo vyššího materiálovému využití využitelných složek komunálního odpadu a došlo k poklesu množství směsného komunálního odpadu ukládaného na skládky. Projekty z OPŽP tedy přispěly k plnění cílů definovaných v plánech odpadového hospodářství zejména v oblasti nakládání s komunálním odpadem.

Velmi specifickou oblastí je předcházení vzniku odpadů, která byla podporována zejména prostřednictvím domácích kompostérů, komunitních kompostáren a RE-USE center pro opětovné použití výrobků. V následujících letech lze očekávat další rozvoj těchto aktivit.

Finanční podpora z OPŽP tak efektivně přispěla k rozvoji infrastruktury odpadového hospodářství ČR, plnění cílů stanovených v POH a celkovému zlepšení stavu odpadového hospodářství ČR.

3 Závazná část

Závazná část zohledňuje politiku životního prostředí České republiky, evropské závazky České republiky a potřeby současného odpadového a oběhového hospodářství v České republice. Závazná část reflektuje strategii a vytyčené priority rozvoje odpadového a oběhového hospodářství na další období. Závazná část je založena na principu dodržování hierarchie odpadového hospodářství a podpory vyšších stupňů hierarchie odpadového hospodářství. Závazná část Plánu odpadového hospodářství ČR stanoví cíle a opatření pro předcházení vzniku odpadu a dále cíle a zásady odpadového hospodářství, opatření k jejich dosažení včetně preferovaných způsobů nakládání s odpady a soustavu indikátorů k hodnocení plnění cílů. Závazná část Plánu odpadového hospodářství České republiky je závazným podkladem pro zpracování plánů odpadového hospodářství krajů a podkladem pro zpracovávání územně plánovací dokumentace.

3.1 Strategické cíle odpadového hospodářství České republiky na období 2015 – 2024 s výhledem do roku 2035

1. Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
2. Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
3. Udržitelný rozvoj společnosti a přechod k cirkulární ekonomice.
4. Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.

3.2 Zásady pro nakládání s odpady

V zájmu splnění strategických cílů odpadové politiky České republiky je nutno přijmout zásady pro nakládání s odpady.

Zásady:

- a) Zajišťovat informační podporu k plnění strategických cílů odpadové politiky ČR.
- b) Předcházet vzniku odpadů při veškerých činnostech.
- c) Při nakládání s odpady povinně uplatňovat **hierarchii odpadového hospodářství**. S odpady nakládat v pořadí: předcházení vzniku, příprava k opětovnému použití, opětovné použití, recyklace, jiné využití (například energetické využití) a na posledním místě odstranění (bezpečné odstranění), a to při dodržení všech požadavků, právních předpisů, norem a pravidel pro zajištění ochrany lidského zdraví a životního prostředí. Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství podporovat možnosti, které představují nejlepší celkový výsledek z hlediska životního prostředí. Zohledňovat celý

životní cyklus výrobků a materiálů, a zaměřit se na snižování vlivu nakládání s odpady na životní prostředí.

- d) Podporovat způsoby nakládání s odpady, které využívají odpady jako zdroje surovin, kterými jsou nahrazovány primární přírodní suroviny.
- e) Podporovat nakládání s odpady, které vede ke zvýšení hospodářské využitelnosti odpadu.
- f) Podporovat přípravu na opětovné použití a recyklaci odpadů.
- g) Nepodporovat ukládání na skládky nebo spalování recyklovatelných materiálů.
- h) Postupně zamezit ukládání na skládky odpadu vhodného k recyklaci nebo jinému využití a od roku 2030 jejich ukládání zcela zakázat. Kritéria pro hodnocení odpadu jako recyklovatelného nebo využitelného zpříšňovat s ohledem na stav vědeckého a technického pokroku.
- i) Zajistit vytvoření dostatečných kapacit zařízení pro zpracování a využití odpadu.
- j) Zamezit ředění nebo mísení odpadů za účelem splnění kritérií pro přijímání na skládku a zasypávání.
- k) U zvláštních toků odpadů je možno připustit odchýlení se od stanovené hierarchie odpadového hospodářství, je-li to odůvodněno zohledněním celkových dopadů životního cyklu u tohoto odpadu a nakládání s ním.
- l) Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství reflektovat zásadu předběžné opatrnosti a předcházet nepříznivým vlivům nakládání s odpady na lidské zdraví a životní prostředí.
- m) Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství zohlednit zásadu udržitelnosti včetně technické proveditelnosti a hospodářské udržitelnosti.
- n) Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství zajistit ochranu zdrojů surovin, životního prostředí, lidského zdraví s ohledem na hospodářské a sociální dopady.
- o) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- p) Jednotlivé způsoby nakládání s odpady v rámci České republiky musí vytvářet komplexní celek zaručující co nejmenší negativní vlivy na životní prostředí a vysokou ochranu lidského zdraví.

3.3 Program předcházení vzniku odpadů

V souladu s požadavkem směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (dále jen „rámcová směrnice o odpadech“) je do Plánu odpadového hospodářství České republiky začleněn Program předcházení vzniku odpadů.

Program předcházení vzniku odpadů zasahuje různá odvětví hospodářství České republiky, dotýká se nejen sektoru nakládání s odpady, ale rovněž těžebního a výrobního průmyslu, designu, služeb, vzdělávání a osvěty, veřejné i soukromé spotřeby. Rovněž se zde promítá snaha snižovat spotřebu primárních surovin a energií. Tento rozměr byl zohledněn při přípravě cílů a opatření. Cíle a opatření jsou nastaveny takovým způsobem, aby jejich účinek byl efektivní.

Prevence v odpadovém hospodářství bude směřovat jak ke snižování množství vznikajících odpadů, tak ke snižování jejich nebezpečných vlastností, které mají nepříznivý dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel. Za prevenci v této oblasti je rovněž považováno

opětovné využití výrobků a příprava k němu. Cíle a opatření jsou zaměřeny obecně na prevenci vzniku odpadů se zdůrazněním prevence u vybraných toků.

Hlavní přínosy Programu předcházení vzniku odpadů lze očekávat v oblasti zabezpečení dostupných informací na různých úrovních, zvýšení povědomí o problematice, zvýšení pocitu vlastní zodpovědnosti, reálného prosazování opatření jak u občana, institucí, tak u zainteresované podnikatelské sféry, zvyšování konkurenceschopnosti zapojených subjektů a celé České republiky, rozvoje vědy a výzkumu v oblasti prevence vzniku odpadů.

V souvislosti s tím, že se Program předcházení vzniku odpadů České republiky hlouběji zaměřuje na vytipované toky odpadů, jsou následující uvedená opatření pouze omezeným výčtem možných kroků v oblasti prevence odpadů.

Hlavní cíl:

Maximálně předcházet vzniku odpadů, snižovat produkci odpadů a spotřebu primárních zdrojů.

Dílčí cíle:

- a) **Zajišťovat komplexní informační podporu o problematice předcházení vzniku odpadů.**
- b) **Podporovat modely trvale udržitelné výroby a spotřeby, zaměřit se na výrobky obsahující kritické suroviny (Evropská komise považuje za kritické takové suroviny, které mají zásadní hospodářský význam, ale není možné je spolehlivě těžit v rámci Evropské unie, a proto musí být z velké části do ní dováženy).**
- c) **Vytvořit podmínky pro snižování surovinových a energetických zdrojů ve výrobních odvětvích a podporovat využívání „druhotných surovin“⁹.**
- d) **Podporovat zavádění nízkoodpadových a bezodpadových a inovativních technologií šetřících vstupní suroviny a materiály.**
- e) **Aktivně využívat dobrovolné nástroje.**
- f) **Snižovat produkci potravinových odpadů.**
- g) **Stabilizovat a následně snižovat produkci složek komunálního odpadu, které nejsou vhodné pro přípravu k opětovnému použití nebo recyklaci.**
- h) **Stabilizovat produkci nebezpečných odpadů, stavebních a demoličních odpadů a snižovat obsah nebezpečných látek v materiálech a výrobcích, aniž by byly dotčeny harmonizované právní požadavky týkající se těchto materiálů a výrobků.**
- i) **Podporovat činnost charitativních středisek a organizací, servisních a opravárenských služeb za účelem prodlužování životnosti a opětovného používání výrobků a materiálů, zejména elektrozařízení, textilu, nábytku a stavebních materiálů.**
- j) **Stabilizovat produkci odpadů výrobků s ukončenou životností a zvýšit prosazování problematiky předcházení vzniku odpadů v aktivitách a činnostech kolektivních systémů a systémů zpětně odebíraných výrobků.**
- k) **Podporovat aktivní úlohu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti podpory předcházení vzniku odpadů.**
- l) **Identifikovat výrobky, jež jsou hlavními zdroji znečištění odpady v životním a mořském prostředí, přijmout vhodná opatření k předcházení a snižování znečištění životního**

⁹ V souvislosti s dalšími strategickými dokumenty zejména Politikou druhotných surovin ČR.

prostředí odpady z těchto výrobků a tím přispět k cíli udržitelného rozvoje Organizace spojených národů usilujícího o prevenci a významné snížení všech typů znečištění moří.

Dále uvedená opatření vycházejí z návrhu opatření uvedených v příloze IV rámcové směrnice o odpadech, z analýzy stávajících opatření a z analýzy odpadových toků. Zároveň zohledňují další strategické dokumenty ČR, jako například Surovinovou politiku České republiky a Politiku druhotných surovin České republiky. Opatření jsou navrhována tak, aby byla rovněž v souladu s Operačním programem Životní prostředí na období 2021+. Rovněž jsou zohledněny trendy vývoje odpadového hospodářství a realizovaná prevenční opatření v EU.

Opatření:

- a) Zajistit přístupnou informační základnu o problematice předcházení vzniku odpadů na všech úrovních.
- b) Zajišťovat a podporovat veřejné osvětové kampaně týkající se zejména předcházení vzniku odpadů, sběru opětovně použitelných movitých věcí a začleňovat tuto problematiku do vzdělávání a odborné přípravy.
- c) Zajišťovat a podporovat šíření informací a osvětových programů za účelem postupného zvyšování množství zpětně odebraných oděvů, textilu, obuvi, hraček, knih, časopisů, nábytku, koberců, náradí a dalších znovupoužitelných výrobků. Veřejně propagovat činnosti neziskových a obecních organizací zpětně odbírajících výrobky k opětovnému použití a podobných subjektů. Zajistit vytvoření veřejně přístupné sítě (mapy) těchto organizací a středisek.
- d) Zajišťovat a podporovat veřejné osvětové kampaně týkající se omezení jednorázových plastů, snižování znečištění životního prostředí odpady a začleňovat tuto problematiku do vzdělávání a odborné přípravy.
- e) Zajišťovat a podporovat šíření informací a osvětových programů za účelem postupného zvyšování množství zpětně odebraných elektrozařízení.
- f) Podporovat vytvoření sítě servisních středisek pro opravy a další používání elektrozařízení.
- g) Zajistit informační a vzdělávací podporu problematiky předcházení vzniku odpadů na všech úrovních státní správy a samosprávy.
- h) Zajistit zavedení problematiky předcházení vzniku odpadů do vzdělávacích programů základních a středních škol, výzkumných programů a výchovných, osvětových a vzdělávacích aktivit souvisejících s ochranou a tvorbou životního prostředí.
- i) V rámci programu Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zvážit možnost praktického začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do školních osnov s cílem zvýšit povědomí o problematice.
- j) Zajistit v rámci aktivit kolektivních systémů a systémů zpětného odběru výrobků rozšíření činností k problematice předcházení vzniku odpadů zejména formou informačních kampaní se zaměřením na zvyšování povědomí občanů.
- k) Propagovat a intenzivně informovat o dostupných dobrovolných nástrojích (dobrovolné dohody, systémy environmentálního řízení, environmentálního značení, čistší produkce, společenská odpovědnost a další s cílem jejich postupného rozšiřování.
- l) Vytvářet podmínky pro realizaci dobrovolných dohod v oblastech dotčených Programem předcházení vzniku odpadů.

- m) Prosazovat a propagovat důvěryhodné environmentální značení výrobků s menším dopadem na životní prostředí s cílem postupného zvyšování počtu licencí Národního programu environmentálního značení.
- n) Podporovat technicky a osvětovými kampaněmi domácí a komunitní kompostování biologického odpadu. Program podpory domácího a komunitního kompostování zohledňovat v rámci dotačních programů a jeho naplňování ve spolupráci s obcemi zapracovat do krajských plánů odpadového hospodářství.
- o) Podporovat takové návrhy, výrobu a používání výrobků, které účinně využívají zdroje, jsou trvanlivé, opravitelné, opětovně použitelné a modernizovatelné; zvláště se zaměřit se na výrobky obsahující kritické suroviny.
- p) Podporovat výrobní a průmyslovou sféru ve snaze optimalizovat procesy řízení výroby z hlediska předcházení vzniku odpadů.
- q) Monitorovat přítomnost látek, které jsou podezřelé a problematické z hlediska recyklace.
- r) Posoudit potřebu a vypracovat pro některé toky materiálů a odpadů kritéria vymezující, kdy jsou tyto materiály vedlejším produktem a kdy tyto odpady přestávají být odpadem. V návaznosti na stanovení těchto kritérií vypracovat postup pro zajištění bezpečného, udržitelného a oběhového využívání vytěžené zeminy.
- s) Posoudit možné zavedení požadavků na obsah recyklovaných materiálů pro některé výrobky s přihlédnutím k jejich bezpečnosti a funkčnosti.
- t) Legislativně prosadit povinnost prohlídky staveb před demolicemi a selektivní demolice staveb s ohledem na oddělené soustředování stavebních materiálů vhodných k opětovnému použití a odstraňování materiálů obsahujících nebezpečné látky.
- u) Analyzovat možnosti a následně zajistit podporu společností, organizací a iniciativ, které se zabývají tříděním, opětovným použitím a recyklací textilních výrobků.
- v) Podporovat technicky a osvětovými kampaněmi organizace a iniciativy, které se zabývají repasováním nebo úpravou použitých výrobků a využívají použité výrobky k novému účelu.
- w) Vhodným způsobem, aniž by byla dotčena práva duševního vlastnictví, vytvořit podmínky k tomu, aby byly dostupné náhradní díly, návody k použití, technické informace nebo další nástroje, programové či jiné vybavení umožňující opravu a opětovné použití výrobků, aniž by byla ohrožena jejich kvalita a bezpečnost.
- x) Podporovat technicky a osvětovými kampaněmi platformy určené ke sdílení použitých výrobků, jako jsou knihovny věcí a jim podobné, obchodní modely „produkt jako služba“ nebo jiné modely, u nichž výrobci zůstávají vlastníky výrobků nebo nesou odpovědnost za jejich výkonnost během celého životního cyklu a obchodní modely, které minimalizují v rámci prodeje vznik odpadů, jako je bezobalový prodej.
- y) Podporovat legislativně, technicky a osvětovými kampaněmi nahrazení jednorázových plastů, zejména obalů, stolního nádobí a příborů na jedno použití opětovně použitelnými výrobky. Podporovat zavedení systémů rozšířené odpovědnosti výrobce pro vybrané výrobky na jedno použití.
- z) Vypracovat analýzu nakládání se stavebními a demoličními odpady v rámci udržitelné výstavby a rekonstrukce budov, možnosti recyklace a využití recyklátů ve stavebnictví.
- aa) Vypracovat návod zaměřený na provádění selektivní demolice v rámci prevence předcházení vzniku odpadů a dalšího využití stavebních a demoličních odpadů.
- bb) Vypracovat analýzu toku textilních odpadů v České republice a možností zvýšení jejich využití a recyklace.

- cc) Prosazovat zohledňování environmentálních aspektů se zaměřením na předcházení vzniku odpadů při zadávání zakázek z veřejného rozpočtu, například zohledňovat požadavky na environmentální systémy řízení, environmentální značení produktů a služeb, upřednostňování znovupoužitelných obalů a další; zohledňovat a upřednostňovat nabídky dokladující použití stavebních materiálů splňujících environmentální aspekty se zaměřením na předcházení vzniku odpadů (environmentální systémy řízení, dobrovolné dohody, environmentální značení); zohledňovat a upřednostňovat nabídky firem dokladující ve své činnosti použití „druhotných surovin, recyklátů“ bezprostředně souvisejících s konkrétní zakázkou.
- dd) Analyzovat možnost zavedení povinných minimálních environmentálních kritérií pro zelené veřejné zakázky.
- ee) Zajistit v průběhu realizace programu vhodné legislativní prostředí pro jeho implementaci a důsledně kontrolovat plnění požadavků na předcházení vzniku odpadů vyplývajících ze směrnic o výrobcích s ukončenou životností¹⁰ (dále jen „výrobové směrnice“) a rámcové směrnice o odpadech a relevantních národních předpisů.
- ff) Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů, snižování množství nebezpečných látek ve výrobcích, využívání „druhotných surovin“ a zvyšování podílu recyklátů ve výrobcích při současném zamezení obsahu nebezpečných látek v nich. Zaměřit se na programy v oblasti zavádění nízkoodpadových technologií a technologií šetřících vstupní primární suroviny v oblasti ekodesignu a prodlužování životnosti výrobků a oblasti udržitelné výstavby a rekonstrukce budov.
- gg) Posoudit možnost kontroly a postihu nepravdivých environmentálních tvrzení.

3.4 Prioritní odpadové toky

Dále navržené cíle, zásady a opatření vycházejí z požadavků evropských právních předpisů, především z ustanovení rámcové směrnice o odpadech, směrnice o obalech¹¹, výrobových směrnice a směrnice o skládkách¹² a odpovídají platné hierarchii odpadového hospodářství. Při stanovení zásad, cílů a opatření jsou vzaty v úvahu priority odpadového hospodářství České republiky s ohledem na jeho stav a posilování oběhového hospodářství.

3.4.1 Komunální odpady

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/53/ES ze dne 18. září 2000 o vozidlech s ukončenou životností; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU ze dne 4. července 2012 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ); Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/65/EU ze dne 8. června 2011 o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES ze dne 6. září 2006 o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a o zrušení směrnice 91/157/EHS o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních.

¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech.

¹² Směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů.

Cíle:

- a) **Rozvíjet a intenzifikovat oddělené soustředování odpadu (tříděný sběr¹³) pro odpady z papíru, plastů, skla, kovů a biologického odpadu. Zavést oddělené soustředování odpadu (tříděný sběr) pro odpady z textilu do 1. ledna roku 2025.**
- b) Do roku **2020** zvýšit **nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace** alespoň u odpadů z materiálů jako jsou **papír, plast, kov, sklo**, pocházejících z domácností, a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností.
- c) **Zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu** nejméně dle tabulky 12.
- d) Do roku **2035** snížit **množství komunálního odpadu ukládaného na skládky na 10 %** (hmotnostních) nebo méně z celkového množství produkovaného komunálního odpadu.

Tabulka 12: Cíl pro úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu

Cíl pro komunální odpad	
Rok	Příprava k opětovnému použití a recyklace
2025	55 %
2030	60 %
2035	65 %

Způsob sledování cílů bude stanoven v souladu s platnými právními předpisy a doporučeními Evropské unie.

Zásady:

- a) Zachovat, podporovat a rozvíjet oddělené soustředování - samostatný komoditní sběr (papír, plast, sklo, kovy, nápojové kartony) s ohledem na cíle stanovené pro jednotlivé materiály a s ohledem na vyšší kvalitu takto sbíraných odpadů.
- b) Snižovat ukládání komunálních odpadů na skládky.
- c) Zachovat a rozvíjet dostupnost odděleného soustředování (tříděného sběru) využitelných složek komunálního odpadu v obcích.
- d) V obcích povinně zajistit (zavést) oddělené soustředování využitelných složek komunálních odpadů, minimálně papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu a textilu.
- e) Systém odděleného soustředování komunálních odpadů v obci stanovuje obec s ohledem na požadavky a dostupnost technologického zpracování odpadů. Systém odděleného soustředování stanoví v samostatné působnosti obec obecně závaznou vyhláškou obce nebo jiným způsobem.
- f) Rozsah a způsob odděleného soustředování složek komunálních odpadů v obci stanoví obec s ohledem na technické, environmentální, ekonomické a regionální možnosti a podmínky dalšího zpracování odpadů, přičemž musí být dostatečné pro zajištění cílů Plánu odpadového hospodářství pro komunální odpady.

¹³ Jedná se o běžné užívaný, zažitý výraz pro zákonný pojem oddělené soustředování odpadu.

- g) Zavádět a rozšiřovat oddělené soustředování veškerého biologického odpadu v obcích (včetně biologického odpadu živočišného původu).
- h) Zvážit ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství úpravu legislativy, aby byl občanům a spolkům umožněn odběr kompostu získaného komunitním kompostováním.
- i) Obec je povinna dodržovat hierarchii odpadového hospodářství, tedy především přednostně nabízet odpady k recyklaci, poté k jinému využití a pouze v případě, že odpady není možné využít předávat je k odstranění. Od této hierarchie odpadového hospodářství je možné se odchýlit jen v odůvodněných případech v souladu s platnou právní úpravou a nedojde-li tím k ohrožení nebo poškození životního prostředí nebo lidského zdraví a postupuje-li se v souladu s plány odpadového hospodářství.
- j) Upřednostňovat environmentálně přínosné, ekonomicky a sociálně únosné technologie zpracování komunálních odpadů.
- k) Zachovat a rozvíjet spoluúčasť a spolupráci s producenty obalů a dalšími výrobci podle principu „znečišťovatel platí“ a „rozšířené odpovědnosti výrobce“, na zajištění odděleného soustředování nebo zpětného odběru a využití příslušných složek komunálních odpadů.
- l) Mechanickou úpravu směsného komunálního odpadu tříděním lze podporovat jako doplňkovou technologii úpravy odpadů před jejich dalším materiálovým a energetickým využitím a odstraněním. Tato úprava nenahrazuje oddělené soustředování využitelných složek komunálních odpadů.
- m) Zlepšovat systémy odděleného soustředování recyklovatelných a využitelných komunálních odpadů v obcích a u právnických a fyzických osob podnikajících. Podporovat místní samosprávy při zavádění efektivních inovací.
- n) Poskytnout původcům živnostenských odpadů, tj. právnickým osobám a fyzickým osobám podnikajícím, produkujícím komunální odpad na území obce (osoby samostatně výdělečně činné, subjekty z neprůmyslové výrobní sféry, z administrativy, ze služeb a obchodu) možnost zapojení do systému nakládání s komunálními odpady v obci, pokud má obec zavedený obecní systém nakládání s komunálními odpady se zahrnutím živnostenských odpadů.
- o) V obcích stanovit v rámci systému nakládání s komunálními odpady také systém nakládání s komunálními odpady, které produkují právnické osoby a fyzické osoby podnikající zapojené do obecního systému. Stanovit způsob odděleného soustředování jednotlivých druhů odpadů, minimálně však papíru, plastů, skla, kovů, biologicky rozložitelného odpadu, textilu a směsného komunálního odpadu, které produkují právnické osoby a fyzické osoby podnikající zapojené do obecního systému.
- p) Podporovat digitalizaci a chytrá řešení v odpadovém hospodářství.
- q) Podporovat využití výstupů ze zařízení na recyklaci komunálních odpadů. Zvážit a přijmout opatření, které učiní z recyklátů výhodnou alternativu vůči primárním materiálům.

Opatření:

- a) Plnit povinnosti a podmínky odděleného soustředování (tříděného sběru) komunálních odpadů v obcích.
- b) Důsledně kontrolovat zajištění odděleného soustředování (tříděného sběru) využitelných složek komunálního odpadu, minimálně pro papír, plasty, sklo, kovy, biologický odpad a textil.

- c) Intenzifikovat a optimalizovat oddělené soustředování využitelných komunálních odpadů v obcích zvyšováním počtu sběrných nádob a zvyšováním povědomí občanů. Zaměřit se na kvalitu vytríděných využitelných komunálních odpadů.
- d) Od roku 2030 zcela zakázat ukládání na skládky odpadu vhodného k recyklaci nebo k jinému využití. Kritéria pro hodnocení odpadu jako recyklovatelného nebo využitelného zpřísňovat s ohledem na stav vědeckého a technického pokroku.
- e) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- f) Průběžně vyhodnocovat obecní systém nakládání s komunálními odpady a jeho kapacitní možnosti a navrhnout opatření k jeho zlepšení a zefektivnění.
- g) Zařazovat vytríděný odpad, získaný v rámci odděleného soustředování (tříděného sběru) v obcích, jako komunální odpady (s obsahem obalové složky), tj. skupinu 20 Katalogu odpadů.
- h) Na úrovni obce informovat alespoň jednou ročně občany a ostatní účastníky obecního systému nakládání s komunálními odpady o způsobech a rozsahu odděleného soustředování komunálních odpadů, využití a odstranění komunálních odpadů a o nakládání s dalšími odpady v rámci obecního systému. Součástí jsou také informace o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálních odpadů. Minimálně jednou ročně zveřejnit kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce.
- i) Na úrovni obce informovat alespoň jednou ročně právnické osoby a fyzické osoby podnikající a účastníky obecního systému nakládání s komunálními odpady o způsobech a rozsahu odděleného soustředování odpadů a o nakládání s nimi.
- j) Informovat právnické a fyzické podnikající osoby o jejich povinnosti odděleného soustředování recyklovatelných a využitelných komunálních odpadů.
- k) Průběžně vyhodnocovat systém nakládání s komunálními odpady na obecní a regionální úrovni.
- l) Hledat možnosti zjednodušení povinnosti vedení evidence odpadů právnickými osobami a fyzickými osobami oprávněnými k podnikání zapojenými do obecního systému nakládání s komunálními odpady.
- m) Podporovat inovativní technologie v oblasti sběru, dotřídění a zpracování komunálních odpadů.
- n) Podporovat nastavení obecních systémů odpadového hospodářství založených na principu „Zaplat, kolik vyhodíš“ a s tím související nastavení poplatku za komunální odpad ve formě poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Podporovat obce v budování infrastruktury a zavádění potřebných technologií.

3.4.1.1 Směsný komunální odpad

Směsný komunální odpad je odpad zařazený dle Katalogu odpadů pod katalogové číslo odpadu 20 03 01 a pro účely stanovení cíle jde o zbytkový odpad po odděleném soustředění (vytrídění) materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu, které budou dále přednostně využity.

Cíl:

- a) Snižovat produkci směsného komunálního odpadu připadající na obyvatele.
- b) **Směsný komunální odpad** (po vytrídění materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu) **zejména energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou právní úpravou.**

Zásady:

- a) Významně omezit ukládání směsného komunálního odpadu na skládky.
- b) Snižovat produkci směsného komunálního odpadu zavedením nebo rozšířením odděleného soustředování využitelných složek komunálních odpadů, včetně biologického odpadu, textilního odpadu a dalších.

Opatření:

- a) Průběžně upravovat dílčí poplatek za ukládání využitelných komunálních odpadů na skládku tak, aby jeho výše znevýhodňovala ukládání na skládku těch druhů odpadů, které bude od roku 2030 zakázáno ukládat na skládky, v souladu s hierarchií odpadového hospodářství, včetně směsného komunálního odpadu, a to i s ohledem na přizpůsobení odpadového hospodářství vnějším podmínkám jako jsou legislativa Evropské unie, uplatnění nových technologií, konkurenční prostředí a podobně, při zachování vysoké míry diverzifikace a tržních principů s vyváženou mírou nákladů pro původce odpadů a s ohledem na sociální únosnost pro občany.
- b) Směsný komunální odpad zařadit mezi odpady, u nichž je zákonem o odpadech stanoven zákaz ukládání na skládky od roku 2030.
- c) Podporovat budování odpovídající efektivní infrastruktury nutné k zajištění a zvýšení energetického využití nerecyklovatelných zbytkových odpadů, zejména směsného komunálního odpadu.
- d) Podporovat energetické využívání směsného komunálního odpadu v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě následným spalováním/spoluspalováním za dodržování platné právní úpravy.
- e) Umožnit úpravu směsného komunálního odpadu před jeho energetickým využitím nebo odstraněním za účelem získání recyklovatelných složek, a tedy jejich odklonu od ukládání na skládky.
- f) Umožnit a podporovat dotřídění recyklovatelných odpadů včetně obalů ze směsného komunálního odpadu za účelem jejich recyklace.
- g) V adekvátní míře energeticky využívat směsný komunální odpad v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě následným spalováním/spoluspalováním za dodržování platné právní úpravy.
- h) Průběžně vyhodnocovat systém nakládání se směsným komunálním odpadem na obecní a regionální úrovni.

3.4.2 Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady

Cíl:

- a) **Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky** tak, aby podíl této složky činil v roce **2020 nejvíce 35 % hmotnostních** z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995.
- b) **Snížovat množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky** (od roku 2021 dále).

Zásady:

- a) Podporovat, rozšiřovat a intenzifikovat systém odděleného soustředování a sběru biologického odpadu (rostlinného i živočišného původu) v obcích i u právnických a fyzických osob podnikajících na celém území ČR.
- b) Podporovat maximální využívání biologicky rozložitelných odpadů a produktů z jejich zpracování.
- c) Podporovat budování a rozvoj infrastruktury včetně obecní nutné k zajištění využití biologicky rozložitelných odpadů.
- d) Podporovat oddělený sběr kompostovatelných odpadů prostřednictvím sběrných nádob na veřejných prostranstvích, prostřednictvím tzv. veřejné sběrné sítě, alespoň ve vegetačním období.
- e) Zaměřit se na produkci kvalitních výstupů ze zařízení zpracovávajících biologicky rozložitelné odpady a minimalizovat tvorbu nekvalitních kompostů.

Opatření pro nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady a ostatními biologicky rozložitelnými odpady:

- a) Plnit povinnost obcí stanovit obecně závaznou vyhláškou obce nebo jiným způsobem systém odděleného soustředování a nakládání s biologickým odpadem na území obce a to minimálně pro biologický odpad rostlinného původu, dále plnit povinnost obcí určit místa, kam mohou fyzické osoby a původci zapojení do obecního systému odděleně odkládat biologický odpad, minimálně rostlinného původu.
- b) Připravit podmínky pro rozšiřování odděleného soustředování biologického odpadu živočišného původu tzv. kuchyňského odpadu.
- c) Plnit povinnost fyzických osob a původců zapojených do obecního systému, biologický odpad odděleně soustřeďovat a předávat k využití podle systému stanoveného obcí, pokud odpady sami nevyužijí v souladu se zákonem o odpadech.
- d) Plnit povinnost obcí stanovit obecně závaznou vyhláškou obce nebo jiným způsobem systém odděleného soustředování papíru, a plnit povinnost obcí určit místa, kam mohou fyzické osoby a původci zapojení do obecního systému odkládat papír, který produkují jako odpad.

- e) Plnit povinnost fyzických osob a původců zapojených do obecního systému, papír odděleně soustřeďovat a předávat k využití podle systému stanoveného obcí, pokud odpad sami nevyužijí v souladu se zákonem o odpadech.
- f) Systém odděleného soustřeďování a nakládání s biologickým odpadem na území obce bude vycházet z technických možností a způsobů využití biologicky rozložitelných odpadů v obci v návaznosti na nakládání s komunálními odpady a biologicky rozložitelnými odpady v regionu. Přičemž mechanicko-biologická úprava a energetické využití biologicky rozložitelné složky obsažené ve směsném komunálním odpadu nenahrazují povinnost obce zavést systém odděleného soustřeďování biologického odpadu a jeho následné využití.
- g) Důsledně kontrolovat zajištění odděleného soustřeďování biologického odpadu.
- h) Pravidelně vyhodnocovat zavedený systém odděleného soustřeďování biologického odpadu a nakládání s biologickým odpadem obce a na základě výsledků tento upravovat, aby bylo dosaženo co nejvyššího vytřídění a následného využití.
- i) Na úrovni obce informovat jednou ročně občany a ostatní účastníky obecního systému nakládání s komunálními odpady o způsobech a rozsahu odděleného soustřeďování biologického odpadu a o nakládání s ním. Součástí jsou také informace o možnostech prevence a minimalizace vzniku biologického odpadu. Minimálně jednou ročně zveřejnit kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce.
- j) Podporovat technicky a osvětovými kampaněmi domácí a komunitní kompostování biologického odpadu fyzických osob. Program podpory domácího a komunitního kompostování a jeho naplňování ve spolupráci s obcemi se doporučuje zapracovat do krajských plánů odpadového hospodářství.
- k) Podporovat výstavbu zařízení pro aerobní rozklad, anaerobní rozklad, energetické využití a přípravu k energetickému využití biologicky rozložitelných odpadů. Vytvořit přiměřenou síť těchto zařízení v regionech pro nakládání s odděleně sebranými biologickými rozložitelnými odpady z obcí a od ostatních původců, včetně kalů z čistíren odpadních vod.
- l) Stanovit minimální požadavky na technologie pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů a na vlastnosti výstupních produktů, za účelem dosažení vysokého využití produktů a splnění všech nároků na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.
- m) Podporovat technicky a osvětovými kampaněmi využití kompostů vyrobených z biologicky rozložitelných komunálních odpadů k aplikaci do půdy. Vytvořit podmínky k odbytu výstupních produktů ze zpracování odděleně sebraného biologického odpadu tj. kompostu a digestátu, především pro využití v zemědělské výrobě a také v obcích.
- n) Ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství motivovat zemědělce k částečné náhradě průmyslových hnojiv hnojivy vyrobenými z odpadů, která splňují kvalitativní požadavky na běžná hnojiva.
- o) Zvážit možnost legislativně zakotvit povinnost zapracování kompostu do zemědělské půdy.
- p) Legislativně umožnit a podporovat energetické využití biologicky rozložitelných odpadů obsažených ve směsném komunálním odpadu, který je obecně s ohledem na heterogenitu materiálu a koncentraci rizikových látek a prvků nevhodný pro přímé kompostování, jejich zpracování v bioplynových stanicích nebo zpracování jinými biologickými metodami.
- q) Podporovat energetické využívání směsného komunálního odpadu v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě následným spalováním/spoluspalováním za dodržování platné právní úpravy.

- r) Důsledně kontrolovat provoz zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů provozovaných v areálu skládky odpadů s cílem zamezit ukládání na skládky těchto odpadů, které je zakázáno ukládat na skládky.
- s) Důsledně kontrolovat nakládání s odpadem ze stravovacích zařízení a s odpady vedlejších živočišných produktů v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu), v platném znění (dále jen „nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu).
- t) Legislativně umožnit využívat v zemědělských bioplynových stanicích biologicky rozložitelné odpady podobné cíleně pěstované biomase (například travní seče a podobně).
- u) Průběžně vyhodnocovat systém nakládání s biologicky rozložitelnými odpady na regionální úrovni.
- v) Průběžně upravovat poplatek za ukládání komunálního odpadu na skládku tak, aby jeho výše znevýhodňovala ukládání využitelných včetně recyklovatelných druhů odpadů na skládky v souladu s hierarchií odpadového hospodářství, včetně těch, které obsahují biologicky rozložitelnou složku, a to i s ohledem na přizpůsobení odpadového hospodářství vnějším podmínkám jako jsou legislativa Evropské unie, uplatnění nových technologií, konkurenční prostředí a podobně, při zachování vysoké míry diverzifikace a tržních principů s vyváženou mírou nákladů pro původce odpadů a občany.
- w) Od roku 2030 zcela zakázat ukládání na skládky odpadu vhodného k recyklaci nebo k jinému využití. Kritéria pro hodnocení odpadu jako recyklovatelného nebo využitelného zpřísňovat s ohledem na stav vědeckého a technického pokroku.
- x) U odpadů ze zemědělské činnosti¹⁴⁾ podporovat jejich zpracování technologiemi jako je anaerobní rozklad (digesce, fermentace), aerobního rozklad (kompostování) nebo jinými biologickými metodami.
- y) Stanovit parametry pro výstupy ze zařízení zpracovávajících biologický odpad, které budou využívány a zapravovány do životního prostředí.

3.4.3 Potravinové odpady

Cíl:

Předcházet vzniku potravinových odpadů a snižovat jejich množství na všech úrovních potravinového řetězce.

Zásady:

- a) Podporovat systémy darování potravin a jejich přerozdělování pro lidskou spotřebu.

¹⁴ Vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů).

- b) Podporovat jiné využití potravin případně i jako krmiva za dodržení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu, pokud není možné další přerozdělování potravin po lidskou spotřebu.
- c) Podporovat snižování množství potravinového odpadu ze spotřeby potravin u občanů.

Opatření:

- a) Provádět a podporovat osvětu s cílem zvyšovat povědomí veřejnosti o otázkách souvisejících s předcházením vzniku potravinového odpadu a zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti.
- b) Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven v zájmu jejich využití.
- c) Podporovat funkci a činnost potravinových bank.
- d) Přistoupit ke sledování množství potravinového odpadu vzniklého v prvovýrobě, při zpracovávání a výrobě, v maloobchodě a jiných způsobech distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a v domácnostech a dále sledování nakládání s těmito odpady a sledování toku potravin, které byly přerozděleny pro lidskou spotřebu, nebo které byly zpracovány na krmivo.
- e) Vypracovat analýzu množství a toku potravinových odpadů v ČR.
- f) Podporovat činnosti a osvětu neziskových a charitativních organizací a dalších iniciativ v oblasti předcházení vzniku potravinových odpadů.
- g) Vytvářet podmínky pro uzavírání dobrovolných dohod v oblasti předcházení vzniku a snižování množství potravinových odpadů na úrovni producentů, zpracovatelů, prodejců a distributorů potravin, zejména v sektoru veřejného stravování a obchodního prodeje.
- h) Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů z potravin.

3.4.4 Stavební a demoliční odpady

Cíl:

- a) **Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a recyklace stavebních a demoličních odpadů** a jiných druhů jejich materiálového využití u stavebních a demoličních odpadů kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v Katalogu odpadů¹⁵⁾ pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení).
- b) **Zvyšovat materiálové využití stavebních a demoličních odpadů** s výjimkou zemin, kamení, jalové horniny a hlušiny (2021 a dále).

Zásady:

¹⁵ Vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů).

- a) Regulovat vznik stavebních a demoličních odpadů a nakládání s nimi s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.
- b) Maximálně využívat upravené stavební a demoliční odpady a recykláty ze stavebních a demoličních odpadů.

Opatření:

- a) Stanovit podmínky provádění selektivní demolice s cílem umožnit odstraňování nebezpečných látek a bezpečné nakládání s těmito látkami a usnadnit opětovné použití a vysoce kvalitní recyklaci selektivním odstraňováním materiálů ze staveb.
- b) Zajistit oddělené soustředování stavebního demoličního odpadu přinejmenším pro dřevo, minerální složky (beton, cihly, dlaždice a keramiku, kameny), kov, sklo, plasty a sádku při odstraňování stavby, provádění stavby nebo údržbě stavby tak, aby byla při dalším nakládání s těmito odpady zajištěna nejvyšší možná míra jejich opětovného použití a recyklace.
- c) Řídit se legislativou Evropské unie v oblasti „konce odpadu“, a pokud nebude zpracován příslušný legislativní dokument na úrovni Evropské unie, pak vypracovat pro vybrané druhy stavebních a demoličních odpadů předpis stanovující přechod recyklovaného stavebního a demoličního odpadu na výrobek.
- d) Provést revizi norem pro jakost recyklátů ze stavebních a demoličních odpadů ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu.
- e) Zajistit povinné používání recyklátů splňujících požadované stavební normy, jako náhrady za přírodní zdroje, v rámci stavební činnosti financované z veřejných zdrojů, pokud je to technicky a ekonomicky možné.
- f) Zamezit využívání neupravených stavebních a demoličních odpadů, s výjimkou výkopových zemin a hlušin bez nebezpečných vlastností.
- g) Stanovit pravidla pro využívání upravených stavebních a demoličních odpadů a recyklátů z těchto odpadů k zasypávání při zachování vysoké míry ochrany životního prostředí a zdraví lidí.
- h) Vymezit rozsah druhů stavebních a demoličních odpadů vhodných k zasypávání.

3.4.5 Nebezpečné odpady

Cíle:

- a) **Snižovat měrnou produkci nebezpečných odpadů.**
- b) **Zvyšovat podíl využitých nebezpečných odpadů.**
- c) **Minimalizovat negativní účinky při nakládání s nebezpečnými odpady na lidské zdraví a životní prostředí.**
- d) **Odstranit staré zátěže, kde se nacházejí nebezpečné odpady.**

Zásady:

- a) Podporovat výrobu výrobků tak, aby byl omezen vznik nevyužitelných nebezpečných odpadů a tím bylo snižováno riziko s ohledem na ochranu zdraví lidí a životního prostředí.

- b) Nakládat s nebezpečnými odpady bezpečně a v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.
- c) Podporovat energetické využití nebo spalování infekčních odpadů ze zdravotnictví a zlepšovat připravenost a odolnost ČR na podobné situace, jako byla pandemie COVID-19, a podporovat energetické využití nebo spalování průmyslových nebezpečných odpadů, které nelze, s ohledem na jejich vlastnosti a charakter nebezpečné složky, materiálově využít.
- d) Sledovat obsah nebezpečných a podezřelých látek v širokém rozsahu odpadů.
- e) Podporovat technologie na recyklaci a využití nebezpečných odpadů a technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů zejména odstranění nebezpečných vlastností v místě vzniku odpadu.
- f) V případě spalitelných nebezpečných odpadů preferovat a podporovat jejich energetické využití nebo spalování či spoluspalování.
- g) Důsledně kontrolovat, zda odpad, který úpravou pozbyl nebezpečné vlastnosti, skutečně tyto vlastnosti nevykazuje.
- h) Při kontrolní činnosti se zaměřit na nakládání s odpady, které po úpravě ztratily nebezpečné vlastnosti nebo byly vyjmuty z odpadového režimu.
- i) Nevyužívat nebezpečné odpady a nebezpečný odpad, který přestal být odpadem, k zasypávání.
- j) Zpřísnit podmínky použití nebezpečných odpadů jako technologického materiálu k technickému zabezpečení skládky.
- k) Snižovat množství nebezpečných složek ve směsném komunálním odpadu.

Opatření:

- a) Průběžně vyhodnocovat systém nakládání s nebezpečnými odpady na regionální úrovni.
- b) Motivovat veřejnost k oddělenému soustředování nebezpečných složek komunálních odpadů.
- c) Ve spolupráci s příslušnými orgány provádět účinnou osvětu o vlivu nebezpečných vlastností odpadů na zdraví člověka a životní prostředí včetně vytvoření metodik.
- d) Zvýšit počet zařízení na využívání nebo odstraňování nebezpečných odpadů a zařízení na úpravu odpadů ke snižování a odstraňování nebezpečných vlastností.
- e) Zavést systém podpory pro výstavbu nových inovativních technologií a modernizaci stávajících technologií pro využívání, odstraňování a úpravu nebezpečných odpadů.
- f) Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu zavést systém podpory inovativních výrobních technologií směřujících ke snížení množství vznikajících nebezpečných odpadů a odpadové náročnosti technologických procesů.
- g) Podporovat bezpečné odstranění starých zátěží.
- h) Nastavovat dílčí poplatek za ukládání nebezpečných odpadů na skládku na odpovídající úroveň pro zajištění bezpečného uložení a s ohledem na ekonomický stav odpadového hospodářství.
- i) Důsledně kontrolovat množství nebezpečných odpadů používaných jako technologický materiál pro technické zabezpečení skládek odpadů.
- j) Stanovovat podmínky pro udělování pověření k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů – zkouška odborných znalostí.

- k) Stanovovat požadavky na osobu odebírající vzorky nebezpečných odpadů určené ke zkouškám k prokázání vlastností odpadu.

3.4.6 Výrobky s ukončenou životností

Vycházet z odpovědnosti výrobce vybraných výrobků v souladu s principem „znečišťovatel platí“ zahrnující finanční odpovědnost za odpad z výrobků s ukončenou životností, zajištění zpětného odběru výrobků a environmentálně šetrného nakládání s odpady z výrobků, a to v souladu s právem Evropské unie.

Pro splnění cílů a požadavků příslušných směrnic o výrobcích s ukončenou životností, pro splnění strategických cílů, za účelem podpory oběhového hospodářství, zlepšení nakládání s dále uvedenými skupinami odpadů a minimalizace jejich nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí, přijmout cíle a opatření pro následující skupiny výrobků na konci jejich životnosti.

3.4.6.1 Obaly a obalové odpady

Cíle:

- Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 70 % do roku 2025.
- Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 75 % do roku 2025.
- Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 75 % do roku 2030.
- Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 80 % do roku 2030.
- Zajistit recyklaci a využití obalových odpadů dle tabulky 13.
- Zajistit oddělené soustředování (tříděný sběr) 77 % jednorázových plastových nápojových lahví uvedených na trh do roku 2025.
- Zajistit oddělené soustředování (tříděný sběr) 90 % jednorázových plastových nápojových lahví uvedených na trh do roku 2029.
- Zajistit obsah recyklátu v nápojových lahvích z PET minimálně 25 % do roku 2025.
- Zajistit obsah recyklátu v plastových nápojových lahvích minimálně 30 % do roku 2030.
- Zajistit do července roku 2024, aby nádoby na nápoje, které mají uzávěry a víčka vyrobené z plastu, mohly být uváděny na trh pouze tehdy, pokud uzávěry a víčka zůstanou během fáze určeného použití výrobků připevněny k nádobě.

Tabulka 13: Cíle pro recyklaci a využití obalových odpadů do 31. 12. 2020

Odpady z obalů	Cíl	
	do 31. 12. 2020	
	Recyklace	Využití
Papírových a lepenkových	75 %	

Skleněných	75 %	
Plastových	50 %	
Kovových	55 %	
Dřevěných	15 %	
Prodejních určených spotřebiteli	50 %	55 %
Celkem	70 %	80 %

Tabulka 14: Cíle pro recyklaci a využití obalových odpadů do 1. 1. 2035

Odpady z obalů	Cíle							
	od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2024		od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2029		od 1. 1. 2030 do 31. 12. 2034		od 1. 1. 2035	
	Recyklace	Využití	Recyklace	Využití	Recyklace	Využití	Recyklace	Využití
	%	%	%	%	%	%	%	%
Papírových a lepenkových	75		75		85		85	
Skleněných	75		75		75		75	
Plastových	50		50		55		55	
Železných	55		70		80		80	
Hliníkových	-		35		50		60	
Dřevěných	15		25		30		30	
Prodejních určených spotřebiteli	50	55	50	55	50	55	50	55
Celkem	70	75	75	80	75	80	75	80

Opatření:

- Zachovat a rozvíjet stávající integrovaný systém odděleného soustředování (tříděný sběr) komunálních odpadů, včetně jejich obalové složky a podporovat další rozvoj tohoto systému.
- Podporovat nakládání s obalovými odpady dle hierarchie odpadového hospodářství.
- Podporovat zavádění opakovaně použitelných obalů.
- Nastavit a efektivně provádět prostřednictvím autorizovaných obalových společností tzv. ekomodulaci, tedy úpravu úhrad osob uvádějících obaly na trh na základě vlivu těchto obalů na životní prostředí. Důsledně kontrolovat plnění povinnosti ekomodulace v rámci kontroly autorizované obalové společnosti.
- Důsledně kontrolovat zajištění odděleného soustředování (tříděného sběru) v obcích pro využitelné složky komunálních odpadů, minimálně komodit: papír, plasty, sklo a kovy.

- f) Zachovat spoluúčasť výrobců a dovozců obalů podle principu „znečišťovatel platí“ a „rozšířené odpovědnosti výrobce“ na zajištění sběru (zpětného odběru) a využití obalových složek komunálních odpadů.
- g) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- h) Průběžně vyhodnocovat nakládání s obaly v rámci obecního systému k nakládání s komunálními odpady, kapacitní možnosti systému a navrhnout opatření k jeho zlepšení.
- i) Průběžně vyhodnocovat obecní systém nakládání s komunálními odpady na regionální úrovni.

3.4.6.2 Odpadní elektrozařízení

Cíle:

- a) **Dosahovat vysoké úrovně zpětného odběru odpadních elektrozařízení.**

Dosahovat úrovně zpětného odběru odpadních elektrozařízení v míře 65 % uvedené v tabulce 15 (od roku 2021 a dále).

Tabulka 15: Cíle pro zpětný odběr odpadních elektrozařízení (%)

Cíle		
		2021 a dále
Odpadní elektrozařízení celkem (celkem za skupiny 1 - 6)		65 %
Z toho samostatně	Odpadní elektrozařízení skupiny 1	65 %
	Odpadní elektrozařízení skupiny 2	65 %
	Odpadní elektrozařízení skupiny 3	65 %

Za účelem zajištění vysoké míry sběru elektroodpadů s obsahem problematických a nebezpečných látek ve vztahu k životnímu prostředí a lidskému zdraví jsou stanoveny samostatné cíle zpětného odběru pro skupiny elektrozařízení 1, 2 a 3 (zařízení pro tepelnou výměnu; obrazovky, monitory a zařízení obsahující obrazovky o ploše větší než 100 cm²; světelné zdroje), a to samostatně pro každou skupinu ve výši také minimálně 65 %.

- b) **Zajistit vysokou míru přípravy k opětovnému použití, recyklace a využití odpadních elektrozařízení.**

Dosahovat úrovně přípravy k opětovnému použití, recyklace a využití odpadních elektrozařízení uvedené v tabulce 16 (od 2021 a dále).

Tabulka 16: Cíle pro přípravu k opětovnému použití, recyklaci a využití odpadních elektrozařízení

Cíle		
	2021	
	Využití	Recyklace a příprava k opětovnému použití
1. Zařízení pro tepelnou výměnu	85 %	80 %
2. Obrazovky, monitory a zařízení obsahující obrazovky o ploše větší než 100 cm ²	80 %	70 %
3. Světelné zdroje *		80 %
4. Velká zařízení	85 %	80 %
5. Malá zařízení	75 %	55 %
6. Malá zařízení informačních technologií a telekomunikační zařízení (žádný vnější rozměr není větší než 50 cm)	75 %	55 %

Pozn. * (pouze recyklace)

Sleduje se míra využití, recyklace a přípravy k opětovnému použití odpadních elektrozařízení v každé skupině elektrozařízení.

Opatření:

- a) Zachovat a dále rozvíjet funkční systém zpětného odběru odpadních elektrozařízení za účelem zajištění splnění cílů.
- b) Podporovat spolupráci výrobců a kolektivních systémů v rámci systému zpětného odběru, například s ohledem na kvalitu a kontrolu evidovaných dat, dostupnost sběrné sítě pro spotřebitele nebo realizaci osvětových a informačních kampaní s cílem zvýšení množství zpětně odebraných odpadních elektrozařízení.
- c) Aplikovat v rámci systému zpětného odběru zjednodušený odpadový režim pro nakládání s odpady při sběru a přepravě odpadních elektrozařízení.
- d) U výrobků, u kterých je to možné, nastavit a efektivně provádět ekomodulaci prostřednictvím výrobců a kolektivních systémů.
- e) Posílit kontrolní činnost vůči výrobcům a kolektivním systémům, včetně kontroly efektivního vynakládání finančních prostředků vybraných v rámci systému zpětného odběru odpadních elektrozařízení.
- f) Prohlubovat spolupráci výrobců a kolektivních systémů s komunální sférou a posilovat vazbu sběrné sítě na obecní systémy nakládání s komunálními odpady.
- g) Nastavit standardy pro zpětný odběr, přepravu a zpracování odpadních elektrozařízení a kontrolovat je orgány státní správy a samosprávy.

- h) Lépe zabezpečit stávající sběrnou infrastrukturu proti krádežím a nelegální demontáži odpadních elektrozařízení.
- i) Zvyšovat dostupnost a počet míst zpětného odběru odpadních elektrozařízení a zveřejňovat je v Registru míst zpětného odběru.
- j) Zintenzivnit informační kampaně a osvětu o správném nakládání s odpadními elektrozařízeními.
- k) Dodržovat hierarchii odpadového hospodářství s upřednostněním opětovného použití elektrozařízení ze strany státních i soukromých institucí.
- l) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- m) Podporovat výzkum a vývoj nových technologických postupů a recyklačních technologií se zaměřením na využití odpadních elektrozařízení.

3.4.6.3 Odpadní baterie a akumulátory

Cíle:

- a) **Zvyšovat úroveň zpětného odběru** odpadních přenosných baterií a akumulátorů.

Dosahovat úrovně zpětného odběru odpadních přenosných baterií a akumulátorů v minimální míře 45 % dle tabulky 17.

Tabulka 17: Cíl pro zpětný odběr odpadních přenosných baterií a akumulátorů (%)

Cíl	
	Zpětný odběr
2020 a dále	45 %

- b) **Dosahovat vysoké recyklační účinnosti procesů recyklace** odpadních baterií a akumulátorů.

Dosahovat minimální recyklační účinnosti procesů recyklace skupin odpadních baterií a akumulátorů dle tabulky 18.

Minimální recyklační účinnost pro recyklaci výstupních frakcí recyklačního procesu na celkové hmotnosti odpadních baterií nebo akumulátorů vstupujících do recyklačního procesu (tabulka 18).

Tabulka 18: Cíl pro recyklační účinnost recyklačních procesů odpadních baterií nebo akumulátorů (%)

Cíl	
	2020 a dále

	Minimální recyklační účinnost
Olovené akumulátory	65 %
Nikl-kadmiové akumulátory	75 %
Ostatní baterie a akumulátory	50 %

Za vstupní frakci je považováno množství sebraných odpadních baterií a akumulátorů vstupujících do recyklačního procesu, výstupní frakcí je hmotnost materiálů, které jsou vyrobeny ze vstupní frakce jako výsledek procesu recyklace, a které bez dalšího zpracování přestaly být odpadem nebo budou použity ke svému původnímu účelu nebo k dalším účelům, avšak vyjma energetického využití.

Opatření:

- a) Zachovat a dále rozvíjet funkční systém zpětného odběru odpadních baterií a akumulátorů za účelem zajištění splnění cílů.
- b) Podporovat spolupráci výrobců a kolektivních systémů v rámci systému zpětného odběru, například s ohledem na kvalitu a kontrolu evidovaných dat, dostupnost sběrné sítě pro spotřebitele nebo realizaci osvětových a informačních kampaní s cílem zvýšení množství zpětně odebraných odpadních baterií a akumulátorů.
- c) Aplikovat v rámci systému zpětného odběru zjednodušený odpadový režim pro nakládání s odpady při sběru a přepravě odpadních baterií a akumulátorů.
- d) U výrobků, u kterých je to možné, nastavit a efektivně provádět ekomodulaci prostřednictvím výrobců a kolektivních systémů.
- e) Posílit kontrolní činnost vůči výrobcům a kolektivním systémům, včetně kontroly efektivního vynakládání finančních prostředků vybraných v rámci systému zpětného odběru odpadních baterií a akumulátorů.
- f) Prohlubovat spolupráci výrobců a kolektivních systémů s komunální sférou a posilovat vazbu sběrné sítě na obecní systémy nakládání s komunálními odpady.
- g) Rozšířit Registr míst zpětného odběru pro baterie a akumulátory.
- h) Zintenzivnit informační kampaně a osvětu o správném nakládání s odpadními bateriemi.
- i) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- j) Podporovat výzkum a vývoj recyklačních technologií, které jsou šetrné k životnímu prostředí a nákladově efektivní.
- k) Podporovat bezpečné nakládání s odpadními bateriemi s obsahem lithia nebo jeho sloučenin.

3.4.6.4 Odpadní pneumatiky

Cíle:

- a) **Zvýšit úroveň zpětného odběru** odpadních pneumatik.

Dosáhnout úrovně zpětného odběru odpadních pneumatik dle tabulky 19.

Tabulka 19: Cíl pro úroveň zpětného odběru odpadních pneumatik uvedených na trh v České republice (%)

Cíl	
Rok	Zpětný odběr
2020	65 %
2021	70 %
2022 a dále	80 %

- b) **Dosahovat vysoké míry využití při zpracování** odpadních pneumatik.

Dosáhnout míry využití odpadních pneumatik dle tabulky 20 (od roku 2020 dále).

Tabulka 20: Cíl pro využití odpadních pneumatik (%)

Cíl	
Rok	Využití
2020 a dále	100 %

- c) **Dosáhnout míry recyklace a přípravy k opětovnému použití** odpadních pneumatik dle tabulky 21.

Tabulka 21: Cíle pro recyklaci a přípravu k opětovnému použití odpadních pneumatik (%)

Cíl	
Rok	Recyklace a opětovné použití
2021	10 %
2022	15 %
2023	25 %
2024	30 %

Opatření:

- a) Rozvíjet funkční systém zpětného odběru odpadních pneumatik za účelem zajištění splnění cílů.

- b) Podporovat spolupráci výrobců a kolektivních systémů v rámci systému zpětného odběru, například s ohledem na kvalitu a kontrolu evidovaných dat, dostupnost sběrné sítě pro spotřebitele nebo realizaci osvětových a informačních kampaní s cílem zvýšení množství zpětně odebraných odpadních pneumatik.
- c) Zaměřit se na vyrovnání míry financování zpětného odběru a využití pneumatik mezi individuálně plnicími výrobci a výrobci plnicími v rámci kolektivního plnění.
- d) Aplikovat v rámci systému zpětného odběru zjednodušený odpadový režim pro nakládání s odpadními pneumatikami.
- e) U výrobků, u kterých je to možné, nastavit a efektivně provádět ekomodulaci prostřednictvím výrobců a kolektivních systémů.
- f) Posílit kontrolní činnost vůči výrobcům a kolektivním systémům, včetně kontroly efektivního vynakládání finančních prostředků vybraných v rámci systému zpětného odběru odpadních pneumatik.
- g) Umožnit spolupráci výrobců a kolektivních systémů s obcemi.
- h) Zvyšovat počet míst zpětného odběru pneumatik.
- i) Rozšířit Registr míst zpětného odběru o místa zpětného odběru pneumatik.
- j) Analyzovat míru free-ridingu a možnosti jeho eliminace především v rámci on-line prodeje.
- k) Zintenzivnit informační kampaně a osvětu na podporu správného nakládání s odpadními pneumatikami, za účelem minimalizace odkládání pneumatik mimo místa zpětného odběru.
- l) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.
- m) Podporovat výzkum a vývoj recyklačních a dalších zpracovatelských technologií, které jsou šetrné k životnímu prostředí a nákladově efektivní.

3.4.6.5 Vozidla s ukončenou životností

Cíl:

Dosahovat vysoké míry využití při zpracování vozidel s ukončenou životností.

Dosáhnout míry opětovného použití, recyklace a využití při zpracování vybraných vozidel s ukončenou životností dle tabulky 22 (od roku 2020 a dále).

Tabulka 22: Cíle pro využití, recyklaci a opětovné použití frakcí vozidel (%)

Cíle pro vybraná vozidla s ukončenou životností		
Rok	Využití a opětovné použití	Recyklace a opětovné použití
2020 a dále	95 %	85 %

Opatření:

- a) Nastavit standardy pro sběr a zpracování vybraných vozidel s ukončenou životností, standardy pro opětovné použití dílů z vybraných vozidel s ukončenou životností a důsledně je vymáhat orgány státní správy a samosprávy.
- b) Podporovat sběr a zpracování vybraných vozidel s ukončenou životností z prostředků vybraných na základě emisního poplatku.
- c) Podporovat výzkum, vývoj, inovaci a implementaci postupů a technologií s pozitivním vlivem na zvýšení úrovně materiálového a energetického využití odpadů vzniklých při zpracování vozidel s ukončenou životností se zaměřením na využití surovin.
- d) Sběrná místa pro vybraná vozidla s ukončenou životností a informace o místech zveřejňovat prostřednictvím Registru míst zpětného odběru.
- e) Zintenzivnit informační kampaně a osvětu na podporu správného nakládání s vybranými vozidly s ukončenou životností.
- f) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

3.4.7 Kaly z čistíren komunálních odpadních vod

Cíl:

- a) **Využívat kaly z čistíren komunálních odpadních vod materiálově se zaměřením zejména na využití fosforu, aplikovat vysoce kvalitní kaly do půdy a využívat kaly energeticky.**
- b) **Snižovat množství rizikových látek v kalech z čistíren komunálních odpadních vod.**

Opatření:

- a) Sledovat a hodnotit množství kalů z čistíren komunálních odpadních vod a množství těchto kalů využitých k aplikaci na půdu (kompostování a přímé použití kalů na zemědělské půdě).
- b) Důsledně kontrolovat legislativně stanovené mikrobiologické a chemické parametry upravených kalů určených k aplikaci na půdu.
- c) Podporovat z veřejných zdrojů investice spojené s technologiemi nakládání s kaly z čistíren odpadních vod zejména předcházení vniku reziduí při zachování potenciálu kalů jako zdroje živin (fosfor a další) a organických látek, včetně energetického využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod s odpovídající produkcí kalů.
- d) Podporovat a upřednostňovat využití kalů z čistíren komunálních odpadních vod vznikajících v České republice před využitím kalů přivezených ze zahraničí.
- e) Podporovat výzkum zaměřený na monitorování obsahu reziduí léčiv, přípravků osobní hygieny a ostatních rizikových látek (mikroplasty) v odpadních vodách a jejich průniku do kalů z čistíren komunálních odpadních vod včetně výzkumu zaměřeného na možnost předcházení těchto látek v odpadních vodách.
- f) Průběžně vyhodnocovat výsledky výzkumu, navrhopvat a realizovat opatření k nakládání s kaly z čistíren komunálních odpadních vod s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí včetně opatření na předcházení vzniku rizikových látek v odpadních vodách v souladu s vývojem v EU.

- g) Provádět a podporovat osvětové kampaně zaměřené zejména na veřejnost, k odstraňování léčiv, chemických prostředků a odpadů v souladu s právními předpisy v této oblasti tj. odstraňování mimo kanalizační sítě.

3.4.8 Odpadní oleje

Cíl:

Zvyšovat materiálové a energetické využití odpadních olejů.

Opatření:

- a) Zabránit mísení olejů v místech jejich vzniku s jinými odpady nebo látkami, realizovat vhodné soustředování a skladování olejů s ohledem na jejich následné využití.
- b) Odpadní oleje přednostně regenerovat a recyklovat, oleje nevhodné k materiálovému využití energeticky využívat v souladu s platnou právní úpravou.
- c) Dodržovat hierarchii odpadového hospodářství.
- d) Důsledně kontrolovat dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

3.4.9 Odpady ze zdravotní a veterinární péče

Cíl:

Minimalizovat negativní účinky při nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče na lidské zdraví a životní prostředí.

Opatření:

- a) Ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví legislativně stanovit pravidla pro nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče se zaměřením na bezpečné soustředování, sběr, úpravu, přepravu, odstraňování a případné využití odpadů ze zdravotnických, veterinárních a jim podobných zařízení, například domácí péče a samoléčení.
- b) S odpady ze zdravotní a veterinární péče s nebezpečnými vlastnostmi nakládat v souladu s hierarchií odpadového hospodářství a dle dostupných technologií s upřednostněním nejlepších dostupných technik.
- c) Podporovat výstavbu a modernizaci kapacit pro bezpečné energetické využití nebo spalování odpadů ze zdravotní péče (ostatních i nebezpečných) a zlepšovat připravenost a odolnost na podobné situace jako byla pandemie COVID-19.
- d) Ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví legislativně stanovit parametry pro účinnost hygienizace dekontaminačních zařízení včetně parametrů kvality s návaznou kontrolou.

- e) Navázat spolupráci se zainteresovanými stranami v oblasti osvěty nakládání s odpady ze zdravotnických, veterinárních a jím podobných zařízení s cílem zabezpečit nakládání s odpadem z těchto zařízení v souladu s platnou právní úpravou se zaměřením zejména na důsledné oddělování od odpadu komunálního a zařazování odpadu do kategorie dle jeho skutečných vlastností.

3.4.10 Specifické skupiny nebezpečných odpadů

3.4.10.1 Odpady a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyly

Cíle:

- a) **Předat veškerá zařízení a odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly do konce roku 2025 do zařízení pro nakládání s odpady a odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly do této doby dekontaminovat.**
- b) **Odstranit odpady s obsahem polychlorovaných bifenyly v držení zařízení pro nakládání s odpady do konce roku 2028.**

Opatření:

- a) Lehce kontaminovaná zařízení a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyly a objemem náplně menším než 5 l předat do zařízení pro nakládání s tímto druhem odpadu nebo je dekontaminovat nejdéle do konce roku 2025.
- b) Metodicky stanovit možnosti zjišťování obsahu PCB v provozovaných nebo provozuschopných zařízeních.

3.4.10.2 Odpady s obsahem perzistentních organických znečišťujících látek

Cíle:

- a) **Zvýšit povědomí o perzistentních organických znečišťujících látkách a jejich účincích na lidské zdraví a životní prostředí.**
- b) **Omezit vstup perzistentních organických znečišťujících látek z odpadů s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ze dne 20. června 2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách (přepracované znění), v platném znění.**

Opatření:

- a) Realizovat informační kampaně zaměřené na možnost výskytu perzistentních organických znečišťujících látek v odpadech.
- b) Zaměřit kontroly výskytu a plnění limitních hodnot perzistentních organických znečišťujících látek podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ze dne 20. června 2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách (přepracované znění), v platném znění.
- c) Vypracovat metodiku pro kontrolu výskytu perzistentních organických znečišťujících látek ve vybraných odpadech.
- d) Identifikovat zdroje možných úniků perzistentních organických znečišťujících látek do životního prostředí.
- e) Zabývat se možností kontroly obsahu perzistentních organických znečišťujících látek ve vybraných odpadových tocích se zaměřením na nové a nově přijímané perzistentní organické znečišťující látky.

3.4.10.3 Odpady s obsahem azbestu

Cíl:

Minimalizovat možné negativní účinky při nakládání s odpady s obsahem azbestu na lidské zdraví a životní prostředí.

Opatření:

- a) Provádět trvalou osvětu a kontrolu dodržování bezpečného nakládání s odpady s obsahem azbestu a hygieny práce při nakládání s azbestem.
- b) Ekonomicky zvýhodnit odstraňování odpadů s obsahem azbestu.

3.4.11 Další skupiny odpadů

3.4.11.1 Vedlejší produkty živočišného původu a biologický odpad z kuchyní a stravoven

Cíle:

- a) **Snižovat množství biologického odpadu z kuchyní a stravoven a vedlejších produktů živočišného původu¹⁶ ve směsném komunálním odpadu, které jsou původem**

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu.

z domácností, veřejných stravovacích zařízení (restaurace, občerstvení) a centrálních kuchyní (nemocnice, školy a další obdobná zařízení).

- b) Správně nakládat s biologickým odpadem z kuchyní a stravoven¹⁷ a vedlejšími produkty živočišného původu a snižovat tak negativní účinky spojené s nakládáním s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.**

Opatření:

- a) Podporovat vytvoření systému odděleného soustředování, pravidelného sběru a svozu biologického odpadu z kuchyní, stravoven a z domácností a vedlejších produktů živočišného původu do povolených zpracovatelských zařízení, zejména bioplynových stanic a kompostáren.
- b) Zajistit podmínky pro oddělené soustředování a sběr použitých stolních olejů a tuků původem z veřejných stravovacích zařízení, centrálních kuchyní a domácností.
- c) Podporovat rozvoj systému odděleného soustředování, sběru a svozu biologického odpadu z kuchyní, stravoven a použitých stolních olejů a tuků od původců a z domácností.
- d) Podporovat rozvoj zařízení pro zpracování biologického odpadu z kuchyní, stravoven, odpadních olejů a tuků, zvláště zařízení sloužících k výrobě energie (bioplynové stanice, zpracování na bionaftu nebo jiné produkty pro technické využití) a zařízení kompostáren vybavených technologií pro hygienizaci odpadu podle požadavků nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu.
- e) Důsledně kontrolovat nakládání s biologickým odpadem z kuchyní a stravoven a s vedlejšími produkty živočišného původu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu.
- f) Provádět a podporovat osvětové kampaně k nakládání s biologickým odpadem z kuchyní a stravoven a vedlejšími produkty živočišného původu v souladu s právními předpisy v této oblasti.

3.4.11.2 Odpady železných a neželezných kovů

Cíl:

Zpracovávat kovové odpady a výrobky s ukončenou životností na materiály za účelem náhrady primárních surovin.

Zásady:

¹⁷ Nařízení Komise (EU) č. 142/2011 ze dne 25. února 2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádění směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice, v platném znění.

- a) Pohlížet na kovové odpady železných a neželezných kovů a odpady drahých kovů jako na strategické suroviny pro průmysl České republiky v souladu se Surovinovou politikou České republiky.
- b) Nakládat s železnými a hliníkovými šroty mimo odpadový režim výhradně na základě nařízení Rady (EU) č. 333/2011 ze dne 31. března 2011, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy určité typy kovového šrotu přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES.
- c) Nakládat s měděným šrotem mimo odpadový režim výhradně na základě nařízení Komise (EU) č. 715/2013 ze dne 25. července 2013, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy měděný šrot přestává být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES.

Opatření:

- a) Rozšiřovat počet míst zpětného odběru výrobků s ukončenou životností v rámci systémů zpětného odběru a rozšířené odpovědnosti výrobců, za účelem získání většího množství surovin strategických vzácných kovů.
- b) Podporovat rozvoj moderních kvalitních technologií zpracování výrobků s ukončenou životností v České republice.
- c) Kontrolovat a vyhodnocovat fungování sběren kovového odpadu.
- d) Podporovat rozvoj technologií pro účinnější separaci železných a neželezných kovů pocházejících z energetického nebo materiálové využití odpadů.
- e) Podporovat maximální využití ocelového šrotu v České republice a Evropské unii za účelem posílení oběhového hospodářství

3.5 Zásady pro vytváření sítě zařízení pro nakládání s odpady

V zájmu dosažení cíle vytvořit komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na celostátní úrovni, i regionální úrovni v souladu s principy „soběstačnosti a blízkosti“ a zároveň s úmyslem vycházet z hierarchie odpadového hospodářství a podporovat moderní technologie s environmentálně přidanou hodnotou, bude vyvážená a efektivně fungující síť zařízení pro nakládání s odpady zahrnovat typy zařízení o různých kapacitách a významu, s ohledem na začlenění jednotlivých zařízení do systému hospodaření s odpady na regionální a celorepublikové úrovni. Síť zařízení pro nakládání s odpady by měla zahrnovat i moderní inovativní technologie.

Na základě koncepčně stanovených priorit a potřeb odpadového a oběhového hospodářství České republiky vyplývá nezbytnost stanovit a koordinovat krajským plánem odpadového hospodářství síť zařízení k nakládání s odpady ve větší vazbě na regionální situaci plnění cílů v odpadovém hospodářství.

Sít zařízení pro nakládání s odpady má být optimálně nastavena hlavně z regionálního hlediska.

Možnost získání povolení k provozu bude mít každé zařízení, které splní zákonné požadavky pro svůj provoz. Je třeba sledovat reálnou potřebnost, ekonomickou konkurenceschopnost a udržitelnost zařízení pro nakládání s odpady v daném regionu.

Krajským plánem odpadového hospodářství nastavená síť zařízení k nakládání s odpady bude mít zásadní význam pro směřování podpory těmto zařízením z veřejných zdrojů.

Optimalizace sítě zařízení bude umožněna rovněž díky finanční podpoře z Operačního programu Životní prostředí 2021+, Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost a Národního plánu obnovy v rámci realizace strukturální podpory Evropské unie pro Českou republiku. Operační program Životní prostředí 2021+ bude nastaven za účelem plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky.

U zařízení celorepublikového významu, kterými mohou být například zařízení pro energetické využití odpadů, nebo zařízení pro spalování nebezpečných odpadů, jejichž nebezpečnou složku nelze jiným vhodným způsobem odstranit, je nutné zohlednit mezikrajovou spolupráci.

Kraj si stanoví primární potřeby a kapacity zařízení pro nakládání s odpady a jejich využívání na svém území ve vazbě na odpadové hospodářství a aktuální stav plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánu odpadového hospodářství kraje.

Kraje při analýze zařízení na svém území mohou postupovat ve spolupráci s ministerstvem.

Tyto skutečnosti jsou předpokladem pro efektivní směřování veřejné podpory na rozvoj zařízení pro nakládání s odpady, či jiných aktivit odpadového hospodářství.

Na základě aktuálního stavu plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů bude síť zařízení k nakládání s odpady optimálně nastavena jak z celostátního, tak z regionálního hlediska, ve vztahu k plnění cílů plánů odpadového hospodářství.

Cíl:

Vytvořit a koordinovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky.

Sít zařízení k nakládání s odpady v České republice

Základní členění zařízení a příklady:

- a) Zařízení pro přípravu k opětovnému použití.
- b) Zařízení pro materiálové využití a recyklaci ostatních odpadů.
- c) Zařízení pro materiálové využití a recyklaci nebezpečných odpadů.
- d) Zařízení pro materiálové využití, energetické využití biologicky rozložitelných odpadů a biologicky rozložitelných komunálních odpadů (např. zařízení založená na aerobním rozkladu - kompostárny, zařízení založená na anaerobním rozkladu - bioplynové stanice).
- e) Zařízení pro využití kalů z čistíren odpadních vod (např. kompostárny).

- f) Zařízení k úpravě odpadů před jejich využitím nebo odstraněním (biologické procesy (např. biodegradace), fyzikálně-chemické procesy (např. neutralizace), biologické a fyzikálně-chemické procesy (např. úprava kalů), mechanické úpravy (např. dotřídění, demontáž, drcení), mechanicko-biologická úprava).
- g) Zařízení ke sběru odpadů, zařízení ke zpracování a sběru vozidel s ukončenou životností, zařízení ke zpracování a sběru elektrozařízení.
- h) Zařízení pro energetické využití odpadů (např. zařízení k energetickému využití komunálních odpadů - ZEVO).
- i) Zařízení pro separaci kovů z odpadů ze zařízení pro energetické využití komunálních odpadů.
- j) Zařízení pro spalování odpadů.
- k) Zařízení pro odstranění ostatních odpadů (např. skládky).
- l) Zařízení pro odstranění nebezpečných odpadů (např. skládky, spalovny).
- m) Zařízení pro skladování odpadů.

Systemy odděleného soustředování a sběru odpadů:

- a) Oddělené soustředování (tříděný sběr) využitelných složek do barevně rozlišených sběrných nádob, velkokapacitních kontejnerů, případně pytlový sběr.
- b) Oddělené soustředování biologického odpadu jak rostlinného, tak živočišného původu do speciálních sběrných nádob, případně pytlový sběr.
- c) Sběrné dvory pro sběr objemného odpadu, nebezpečných odpadů, biologického odpadu, využitelných komunálních odpadů (kovů a dalších) a stavebních odpadů.
- d) Místa zpětného odběru výrobků s ukončenou životností (elektrozařízení, baterií, pneumatik).
- e) Sběr směsného komunálního odpadu do nádob a velkokapacitních kontejnerů.
- f) Sběr dalších odpadů (uliční smetky z čištění ulic a další).
- g) Zařízení ke sběru odpadů (sběrný odpadů pro kovy a další).

Systemy svozu a přepravy odpadů:

- a) Soubor speciálně vybavených automobilů ke svozu odpadu ze sběrných nádob všech druhů (včetně pytlového sběru). Vážní systémy pro automatické zjišťování hmotnosti sbíraných odpadů. Moderní systémy pro zjišťování objemu odpadů.
- b) Kontejnerové nosiče s velkokapacitními kontejnery.
- c) Logistické provozy, překládací stanice, zařízení pro úpravu objemu odpadů sloužící k zefektivnění přepravy odpadu na delší vzdálenosti.
- d) Automatizované a robotizované systémy podporující logistiku svozu odpadů.

Zásady pro vytváření sítě zařízení pro nakládání s odpady

Zásady:

- a) Podporovat výstavbu zařízení pro nakládání s odpady v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.
- b) Vytvořit podmínky pro budování a modernizaci celostátní sítě zařízení pro recyklaci odpadů.
- c) Vytvořit podmínky pro budování a modernizaci celostátní sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady.
- d) Navrhovat nová zařízení pro nakládání s odpady v souladu s legislativními, technickými požadavky a nejlepšími dostupnými technikami.
- e) Podporovat inovativní recyklační technologie včetně chemické recyklace.
- f) Využívat stávající zařízení pro nakládání s odpady, která vyhovují požadované technické úrovni podle písmene d).
- g) Z veřejných zdrojů podporovat výstavbu a modernizaci zařízení pro nakládání s odpady, u kterých bude ekonomicky a technicky prokázána účelnost jejich provozování na regionální i celostátní úrovni, vzhledem k přiměřenosti stávající sítě zařízení a v souladu s plány odpadového hospodářství krajů a Plánem odpadového hospodářství České republiky.
- h) V rámci procesu hodnocení vztahujícího se k podpoře z veřejných zdrojů posuzovat zařízení pro nakládání s odpady z pohledu zajištění vstupů příslušných druhů odpadů, s nimiž bude nakládáno, včetně posouzení podkladů dokládajících, že v dané oblasti je dostatek odpadů pro technologii nebo systém pro nakládání s odpady, a že zařízení je adekvátní z hlediska kapacity.
- i) V rámci procesu hodnocení vztahujícího se k podpoře z veřejných zdrojů posuzovat zařízení pro nakládání s odpady z pohledu smluvního zajištění odbytu výstupů ze zařízení.
- j) Při podpoře z veřejných zdrojů u materiálového využití biologicky rozložitelných odpadů klást důraz na dodržování uzavřeného cyklu, vyžadovat doložení zajištění odbytu pro využití kompostu na zemědělské půdě nebo k rekultivacím.
- k) Preferovat a z veřejných zdrojů podporovat výstavbu zařízení pro nakládání s odpady, u kterých je výstupem dále materiálově využitelný produkt.
- l) K podpoře z veřejných zdrojů doporučovat zařízení pro nakládání s odpady, odpovídající svou kapacitou regionálnímu významu, která budou platnou součástí systému nakládání s odpady.
- m) K prokázání potřebnosti zařízení s navrženou kapacitou v daném regionu a pro podporu tohoto zařízení z veřejných zdrojů bude třeba doporučující stanovisko kraje. Stanovisko kraje se bude opírat o soulad s platným plánem odpadového hospodářství kraje a o podklady prokazující deficit takovýchto zařízení identifikovaný v rámci vyhodnocení plnění cílů plánu odpadového hospodářství kraje.
- n) Zpracovat postupně požadavky na vytváření sítě zařízení pro nakládání s odpady do souboru výstupů územního plánování jako důležitý podklad pro rozhodování o dalším rozvoji (zejména průmyslových zón).
- o) Nepodporovat výstavbu nových skládek odpadů.
- p) Informovat o kritériích a podmínkách stanovených na úrovni Evropské unie, kdy v zařízení odpad přestává být odpadem a eventuálně přistoupit k návrhu možných kritérií na národní úrovni.

- q) Podporovat v rámci výzkumných záměrů projekty zaměřené na vývoj nových technologií využití, recyklace a zpracování odpadu nebo ověření dosud v České republice neprovozovaných technologií a zařízení pro nakládání s odpady.

Opatření:

- a) Průběžně vyhodnocovat síť zařízení pro nakládání s odpady na regionální úrovni.
- b) Vyhodnocovat síť zařízení pro nakládání s odpady na celostátní úrovni.
- c) Na základě aktuálního stavu plnění cílů plánů odpadového hospodářství krajů stanovovat potřebná zařízení pro nakládání s odpady v regionech.
- d) Na základě aktuálního stavu plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky stanovovat preferovaná a k podpoře z veřejných zdrojů doporučená zařízení pro nakládání s odpady.

Sběr odpadů v České republice

V zájmu dosažení cíle vytvořit komplexní a přiměřenou síť zařízení k nakládání s odpady na celostátní úrovni v souladu hierarchií odpadového hospodářství a v zájmu dosažení cíle maximálně využívat odpady jako zdroje surovin a rovněž za účelem snížení emisí skleníkových plynů pocházejících z odpadu na skládkách, rozvíjet systémy odděleného soustředování, sběru komunálních odpadů. Nadále zachovat zařízení ke sběru odpadů (sběrný a výkupný kovů a dalších odpadů) s omezením pro mobilní zařízení a kovové odpady, zpřísnit systém povolování a v případě porušení právních předpisů aplikovat zrušení povolení k provozu zařízení ke sběru odpadů.

Zásady pro sběr odpadů

Zásady:

- a) U záměrů typu sběrných dvorů bude zajištěno oddělené soustředování papíru, plastů, skla, kovů, textilu, objemného odpadu, nebezpečných složek komunálních odpadů a prostor pro zřízení místa zpětného odběru výrobků s ukončenou životností v rámci služby pro výrobce a to zejména místa zpětného odběru elektrozařízení. Preferovány k podpoře z veřejných zdrojů budou sběrné dvory mající místo pro přebírání movitých věcí od občanů v rámci předcházení vzniku odpadu.
- b) Podporovat oddělené soustředování (tříděný sběr) využitelných složek komunálních odpadů, se zahrnutím obalové složky, prostřednictvím dostatečně četné a dostupné sítě sběrných míst v obcích, minimálně na papír, plasty, sklo a kovy, za předpokladu využití existujících systémů odděleného soustředování (tříděného sběru) odpadů, a sítě systémů zpětného odběru výrobků s ukončenou životností, které jsou zajišťovány povinnými osobami tj. výrobci, dovozci, distributory.
- c) Podporovat oddělené soustředování biologického odpadu a to jak rostlinného, tak i živočišného původu.

- d) Podporovat oddělené soustředování nebezpečných složek komunálních odpadů a dosáhnout environmentálně bezpečného nakládání s odpady.
- e) V zařízeních ke sběru odpadů umožnit výkup odpadů od občanů (poskytnutí finančních prostředků za odpad) pouze v souladu s platnou právní úpravou.
- f) V místech zpětného odběru výrobků s ukončenou životností umožnit bezplatný odběr těchto výrobků od občanů.

3.6 Zásady pro rozhodování při přeshraniční přepravě, dovozu a vývozu odpadů

V zájmu dosažení cíle neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů zdraví lidí a životní prostředí a neohrozit plnění závazných cílů České republiky vyplývajících z evropské legislativy, postupovat při rozhodování ve věcech přeshraniční přepravy, dovozu a vývozu odpadů podle zásad vyplývajících z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006, o přepravě odpadů, v platném znění (dále jen „nařízení o přepravě odpadů“) a dle požadavků evropských předpisů, jimiž jsou pro Českou republiku stanoveny závazné cíle odpadového hospodářství.

Cíl:

Neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů lidské zdraví, životní prostředí a plnění povinností nebo závazných cílů České republiky vyplývajících z evropských právních předpisů.

Zásady:

- a) Ministerstvo při prosazování nařízení o přepravě odpadů spolupracuje se sousedními státy a v České republice s orgány veřejné správy, zejména v oblasti metodiky a kontroly přeshraniční přepravy odpadů.
- b) Ministerstvo při posuzování záměru přeshraniční přepravy odpadu do České republiky spolupracuje s příslušným krajským úřadem. Ministerstvo může zakázat nebo omezit přepravu odpadu do České republiky, pokud krajský úřad přepravu nedoporučí.
- c) Odpady vzniklé v České republice se přednostně využívají v České republice, není-li to možné, tak v jiných členských státech Evropské unie.
- d) Přeshraniční přeprava odpadů z České republiky za účelem jejich odstranění se povoluje pouze v případě, že v České republice není dostatečná kapacita k odstranění daného druhu odpadu způsobem účinným a příznivým z hlediska vlivu na životní prostředí.
- e) Přeshraniční přeprava odpadů do České republiky za účelem odstranění je zakázána, s výjimkou odpadů vzniklých v sousedních státech v důsledku živelních pohrom nebo za stavu nouze.
- f) Přeshraniční přeprava odpadů do České republiky za účelem využití, včetně úprav před využitím, se povoluje jen do zařízení, která jsou provozována v souladu s platnými právními předpisy, mají dostatečnou kapacitu a jen pokud tím není ohroženo plnění

povinností nebo závazných cílů České republiky vyplývajících z evropských právních předpisů. Posuzují se všechny fáze nakládání s odpadem až do jeho předání do konečného zařízení k využití případně odstranění.

- g) Ministerstvo může za účelem ochrany sítě zařízení zakázat nebo omezit přepravu odpadu do České republiky za účelem energetického využití, včetně všech úprav odpadů, které energetickému využití předcházejí, pokud by v důsledku přeshraniční přepravy musel být odstraňován odpad vznikající v České republice nebo by musel být odpad vznikající v České republice zpracován způsobem, který není v souladu s plány odpadového hospodářství nebo povinností stanovenou v § 36 odst. 5 zákona o odpadech.
- h) Ministerstvo může zakázat nebo omezit přepravu odpadů uvedených v příloze II Basilejské úmluvy¹⁸ do České republiky v souladu s článkem 4 odst. 1 této úmluvy, pokud by v důsledku přeshraniční přepravy bylo ohroženo plnění povinností nebo cílů odpadového hospodářství stanovených v § 1 a příloze č. 1 zákona o odpadech.
- i) Ministerstvo může za účelem ochrany sítě zařízení a infrastruktury pro nakládání s odpady zakázat nebo omezit přepravu dalších druhů odpadu do České republiky, pokud by v důsledku přeshraniční přepravy bylo ohroženo plnění povinností nebo závazných cílů, které jsou pro Českou republiku stanoveny evropskými právními předpisy.
- j) Využití odpadů (zejména kalů z čistíren komunálních odpadních vod) vznikajících v České republice má přednost před využitím odpadů dovezených ze zahraničí.

3.7 Omezení odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajištění nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl

Cíle:

- a) **Omezit odkládání odpadů mimo místa k tomu určená.**
- b) **Zajistit správné nakládání s odpady odloženými mimo místa k tomu určená a s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl.**

Opatření:

- a) Stanovit odpovědnost majiteli nemovité věci, na které se nachází odpad, jehož původce není znám, aby zamezil návozu dalších odpadů.
- b) Nastavit systém financování nakládání s odpadem (úklidu odpadu), jehož původce není znám.

¹⁸ Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, uvedené ve Sbírce právních předpisů České republiky pod č. 6/2015 Sb. m. s. (která nabyla účinnosti dne 5. května 1992).

- c) Povinnost vlastníka nemovité věci, ve které byla provozovna původce odpadu nebo odpadové zařízení, aby zajistil odklizení umístěného odpadu, pokud tak v případě ukončení činnosti neučiní původce nebo provozovatel zařízení.
- d) Povinnost mít zajištěno další nakládání s komunálními a stavebními a demoličními odpady v okamžiku jejich vzniku.
- e) Efektivní tvorba programů osvěty a výchovy na úrovni samospráv měst a obcí včetně podpory, zejména formou zajištění financování těchto programů.
- f) Zapojení veřejnosti do programů a akcí vedoucích k formování pozitivního postoje k udržení čistoty prostředí a správného nakládání s odpady.
- g) Aktivní zapojení výrobců při tvorbě programů marketingových kampaní pro spotřebitele jejich produktů nebo služeb.
- h) Efektivně využívat udělování pokut za znečišťování veřejných prostranství¹⁹.
- i) Zvýšení maximální hranice výše pokuty přestupku neoprávněného odkládání odpadů mimo vyhrazená místa.
- j) Zaměřit kontrolu obecních úřadů na neoprávněné využívání obecních systémů k nakládání s odpady ze strany právnických osob a fyzických osob podnikajících.
- k) Zapojovat na základě smlouvy právnické osoby a fyzické osoby podnikající do obecních systémů nakládání s odpady.
- l) Informovat občany a podnikatelské subjekty o možnostech pokutování za aktivity spojené s odkládáním odpadů mimo místa k tomu určená.
- m) Optimálně nastavit systém a logistiku sběru a svozu odpadů na úrovni obcí (směsného komunálního odpadu, vytříděných složek komunálních odpadů, objemného nebo nebezpečného odpadu, odpadů z odpadkových košů z veřejných prostranství a čištění veřejných prostranství).
- n) Zavést na úrovni obcí komunikační kanály, přes které by občané měli možnost hlásit nelegálně uložené odpady na veřejných prostranstvích nebo přechodné uložení odpadů v okolí sběrných hnízd a kontejnerů.
- o) Využívat institutu veřejně prospěšných prací či institutu veřejné služby ze strany samospráv obcí pro zajištění úklidu a obsluhy veřejných prostranství včetně aktivit spojených s odstraňováním odpadů odložených mimo místa k tomu určená.

3.8 Omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí

Účelem je předcházet vzniku jednorázových plastových odpadů a dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, zejména na vodní prostředí a lidské zdraví.

¹⁹ § 5 zákona zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Cíle:

- a) **Dosáhnout do roku 2026 v porovnání s rokem 2022 snížení spotřeby vybraných plastových výrobků na jedno použití.**

Vztahuje se na níže uvedené výrobky:

- 1) **Nápojové kelímky**, včetně jejich uzávěrů a víček.
- 2) **Nádoby na potraviny** jako jsou krabičky s víkem či bez něj, jež se používají k pojmání potravin (dále jen "nádooba na potraviny"), které:
 - a) jsou určeny k okamžité spotřebě, a to buď na místě, nebo k odnesení s sebou,
 - b) jsou obvykle spotřebovány z této nádoby,
 - c) jsou připraveny ke spotřebě bez jakékoli další přípravy, jako je vaření nebo ohřívání, včetně nádob na potraviny používaných pro rychlé občerstvení nebo jiná jídla připravená k okamžité spotřebě, s výjimkou nádob na nápoje, talířů a sáčků a balení obsahujících potraviny.

Tabulka 23: Cíl pro snížení spotřeby plastových nápojových kelímků a nádob na potraviny na jedno použití (kg/obyv./rok)

Cíl	
2026	Spotřeba 2026 < spotřeba v roce 2022

Opatření:

- a) Legislativně zakotvit povinnost snižování spotřeby plastových výrobků na jedno použití, kterými jsou nápojové kelímky a nádoby na potraviny, aby se podařilo měřitelně snížit tuto spotřebu do roku 2026.
- b) Provádět osvětu a poskytovat informace pro dosažení cíle kvantitativního snížení spotřeby vybraných plastových výrobků na jedno použití.

Cíle:

- b) **Neuvádět na trh výrobky z oxo-rozložitelných plastů a vybrané plastové výrobky na jedno použití.**

Vztahuje se na níže uvedenou skupinu výrobků:

- 1) **Vatové tyčinky**, na které se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky.
- 2) **Příbory** (vidličky, nože, lžice, jídelní hůlky).
- 3) **Talíře**.
- 4) **Brčka**, na která se nepoužije předpis upravující zdravotnické prostředky.
- 5) **Nápojová míchátká**.

- 6) **Tyčky k uchycení a podpěře balónků**, kromě balónků pro průmyslové či jiné profesionální použití a upotřebením, jež nejsou distribuovány spotřebitelům, včetně mechanismů těchto tyček.
- 7) **Nádoby na potraviny vyrobené z expandovaného polystyrenu.**
- 8) **Nádoby na nápoje vyrobené z expandovaného polystyrenu**, včetně jejich uzávěrů a víček.
- 9) **Nápojové kelímky vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček.**

Opatření:

- a) Legislativně zakotvit zákaz uvádění na trh výrobků z oxo-rozložitelných plastů a vybraných plastových výrobků na jedno použití, jako jsou vatové tyčinky, příbory, talíře, brčka, nápojová míchátká, tyčky k uchycení a podpěře balónků, nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu, nádoby na nápoje z expandovaného polystyrenu a nápojové kelímky z expandovaného polystyrenu.

Cíle:

- c) **Správně označovat vybrané plastové výrobky na jedno použití na jejich obalech nebo samotných výrobcích.**

Vztahuje se na níže uvedenou skupinu výrobků:

- 1) **Hygienické vložky a tampony a aplikátory tamponů.**
- 2) **Předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu.**
- 3) **Předvlhčené ubrousky pro péči o domácnost.**
- 4) **Tabákové výrobky s filtry a filtry** uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky.
- 5) **Nápojové kelímky.**

Opatření:

- a) Legislativně zakotvit, aby plastové výrobky na jedno použití, kterými jsou hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů, předvlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky a nápojové kelímky, byly na svém obale nebo výrobku samotném opatřeny viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením.
- b) Zajistit informační podporu pro správné označení²⁰ plastových výrobků na jedno použití.
- c) Zajistit, aby označení bylo viditelné, jasně čitelné a nesmazatelné, poskytující spotřebitelům informace: o vhodných postupech nakládání s odpady pro daný výrobek nebo způsobech odstraňování odpadů, kterých je naopak potřeba se v souladu

²⁰ Harmonizované specifikace pro označení vybraných plastových výrobků se stanoví Prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/2151, ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví pravidla pro harmonizované specifikace pro označování plastových výrobků na jedno použití uvedených v části D přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí.

- s hierarchií odpadového hospodářství vyvarovat; o přítomnosti plastů ve výrobku a z toho vyplývajících dopadech odhazování těchto odpadů mimo místa k tomu určená.
- d) Zajistit informační podporu pro označení prodejních a skupinových obalů²¹ těchto výrobků, s výjimkou nápojových kelímků, u kterých se označení umístí na samotný výrobek. Pokud se v místě nákupu nashromáždí více prodejních jednotek, musí být každá prodejní jednotka na svém obale opatřena tímto označením.

Cíle:

- d) Zavést systémy rozšířené odpovědnosti výrobce pro vybrané plastové výrobky na jedno použití.**

Vztahuje se na níže uvedenou skupinu výrobků:

- 1) **Nádoby na potraviny.**
- 2) **Sáčky a balení z pružného materiálu**, které obsahují potraviny určené k okamžité spotřebě bez jakékoli další přípravy (dále jen „sáček a balení z pružného materiálu“).
- 3) **Nádoby na nápoje o objemu až 3 litry.**
- 4) **Nápojové kelímky, včetně jejich uzávěrů a víček.**
- 5) **Lehké plastové nákupní tašky.**
- 6) **Vlhčené ubrousky.**
- 7) **Balónky.**
- 6) **Tabákové výrobky s filtry a filtry** uváděné na trh v kombinaci s tabákovými výrobky.

Opatření:

- a) Legislativně zakotvit a zajistit zavedení systémů rozšířené odpovědnosti výrobců pro vybrané plastové výrobky na jedno použití.
- b) Stanovit výrobcům plastových výrobků na jedno použití, kterými jsou nádoby na potraviny, sáčky a balení zhotovené z pružného materiálu, které obsahují potraviny určené k okamžité spotřebě, nádoby na nápoje o objemu až 3 litry, nápojové kelímky a lehké plastové nákupní tašky, povinnost pokrývat v rámci systému rozšířené odpovědnosti výrobce tyto náklady: na osvětlu k uvedeným výrobkům; na sběr odpadu z těchto výrobků, které jsou soustředěny v rámci obecních systémů, včetně infrastruktury, provozu, následné přepravy a zpracování tohoto odpadu; náklady na úklid odpadů vznikajících z uvedených výrobků, následnou přepravu a zpracování těchto odpadů.
- c) Stanovit výrobcům tabákových výrobků s filtry a filtrů povinnost hradit obcím náklady vynaložené na úklid odpadu z těchto vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé zbavují mimo místa k tomu určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu a soustředování odpadu z těchto vybraných plastových výrobků v rámci obecního systému, jeho přepravu a zpracování.

²¹ Prodejními a skupinovými obaly se rozumí prodejní a skupinové obaly podle zákona o obalech.

- d) Stanovit výrobcům tabákových výrobků s filtry a filtrů povinnost poskytovat údaje o množství odpadu z těchto vybraných plastových výrobků soustředovaného v rámci obecních systémů.
- e) Stanovit výrobcům předvlhčených ubrousků pro osobní hygienu a péči o domácnost a výrobcům balónků povinnost hradit obcím náklady vynaložené na úklid odpadu z těchto vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu.
- f) Stanovit výrobcům tabákových výrobků s filtry a filtrů, předvlhčených ubrousků a balónků povinnost smluvně zajistit takový počet obcí, aby podíl smluvně zajištěných obcí, kterým budou náklady hrazeny, činil minimálně 90 % z celkového počtu obcí v ČR, a aby podíl obyvatel žijících v těchto obcích činil minimálně 90 % z celkového počtu obyvatel ČR. Náklady musí výrobce hradit v takové výši, aby odražely reálné náklady.

Cíle:

- e) **Zajistit osvětu a informovanost spotřebitelů a podnícení odpovědného spotřebitelského chování za účelem snížení množství odhozených odpadů z plastových výrobků na jedno použití.**

Vztahuje se na následující skupinu výrobků.

- 1) **Nádoby na potraviny.**
- 2) **Sáčky a balení z pružného materiálu.**
- 3) **Nádoby na nápoje** o objemu až 3 litry.
- 4) **Nápojové kelímky**, včetně jejich uzávěrů a víček.
- 5) **Tabákové výrobky s filtry a filtry** uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky.
- 6) **Předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a péči o domácnost.**
- 7) **Balónky.**
- 8) **Lehké plastové nákupní tašky.**
- 9) **Hygienické vložky a tampony a aplikátory tamponů.**
- 10) **Lovná zařízení** (lovným zařízením je jakákoli část nebo součást zařízení, která se používá při rybolovu nebo v akvakultuře k zasažení, zachycení nebo chovu biologických mořských zdrojů nebo která pluje na mořské hladině a používá se za účelem přilákat a ulovit nebo chovat tyto biologické mořské zdroje).

Opatření:

- a) Pro uvedené výrobky provádět informační kampaně a osvětu.
- b) Provádět osvětu a poskytovat informace o dostupnosti opětovně použitelných alternativ, systémech opětovného použití uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení a o způsobech nakládání s odpady z uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení, jakož i o osvědčených postupech správného nakládání s odpady, které neohrožují lidské zdraví a nepoškozují životní prostředí.

- c) Poskytovat informace o negativních dopadech zbavování se odpadů mimo místa určená k odkládání odpadu a jiného nevhodného odstraňování odpadů z uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení obsahujících plasty na životní prostředí, zejména na mořské prostředí.
- d) Poskytovat informace o dopadech nevhodných způsobů odstraňování odpadu z plastových výrobků na jedno použití na kanalizační síť.

3.9 Odpovědnost za plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů a zabezpečení kontroly plnění plánů

3.9.1 Odpovědnost za plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů, kontrola plnění plánů a změny Plánu odpadového hospodářství České republiky

- a) Ministerstvo, kraje, obce a původci odpadů průběžně kontrolují vytváření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi a naplňování stanovených cílů, zásad a opatření.
- b) Obce budou průběžně vyhodnocovat obecní systém pro nakládání s komunálními odpady včetně obalové složky, nakládání se směsným komunálním odpadem, systém odděleného soustředování využitelných složek komunálního odpadu (tříděného sběru), systém nakládání s biologickým odpadem, systém nakládání se stavebními odpady a výrobky s ukončenou životností, pocházejícími od občanů obce a zapojených subjektů. V rámci tohoto vyhodnocování budou posouzeny kapacitní možnosti obecního systému nakládání s odpady a s výrobky s ukončenou životností a navržena opatření k jeho zlepšení. Obce rovněž vyhodnocují naplňování opatření k předcházení vzniku odpadů.
- c) Kraje budou průběžně, minimálně v rámci vyhodnocení plánu odpadového hospodářství kraje, vyhodnocovat systém nakládání s komunálními odpady, se směsným komunálním odpadem, biologickým odpadem, nakládání s obalovými odpady, s nebezpečnými a ostatními odpady, se stavebními odpady a s výrobky s ukončenou životností na svém

území. Bude vyhodnocen systém odděleného soustředování (tříděného sběru) odpadů a nakládání s materiálově využitelnými složkami. V rámci tohoto vyhodnocování budou posouzeny kapacitní možnosti systému nakládání s odpady a výrobky s ukončenou životností a navržena opatření k jeho zlepšení. Rovněž v rámci vyhodnocení plánu odpadového hospodářství kraje bude vyhodnocena síť zařízení pro nakládání s odpady na území kraje. Kraje rovněž vyhodnocují naplňování cílů a opatření Programu předcházení vzniku odpadů, které jsou součástí plánu odpadového hospodářství kraje.

- d) Kraj využije všechny dostupné nástroje a prostředky k zajištění plnění plánu odpadového hospodářství kraje.
- e) Kraj vyhodnocuje plnění cílů stanovených v plánu odpadového hospodářství kraje.
- f) Kraj zpracovává zprávu o stavu plnění plánu odpadového hospodářství kraje, v termínu jedenkrát za 2 roky do 15. listopadu za uplynulé dvouleté období. Na základě výsledků navrhuje další opatření pro podporu jeho plnění.
- g) Ministerstvo využije všechny dostupné nástroje a prostředky k zajištění plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- h) Ministerstvo vyhodnocuje plnění cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- i) Ministerstvo v rámci vyhodnocení Plánu odpadového hospodářství České republiky bude vyhodnocovat systém nakládání s odpady na území České republiky, nakládání s komunálními odpady, se směsným komunálním odpadem, biologickým odpadem, nakládání s obalovými odpady, s nebezpečnými a ostatními odpady, se stavebními odpady a s výrobky s ukončenou životností a dalšími odpady. Bude vyhodnocen systém odděleného soustředování (tříděného sběru) odpadů a nakládání s materiálově využitelnými složkami. V rámci tohoto vyhodnocování budou posouzeny kapacitní možnosti systému nakládání s odpady a výrobky s ukončenou životností a navržena opatření k jeho zlepšení. Bude vyhodnocena síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky. Rovněž bude vyhodnoceno naplňování cílů a opatření Programu předcházení vzniku odpadů, který je součástí Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- j) Ministerstvo zpracovává zprávu o stavu plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky, v termínu jedenkrát za 2 roky do 31. prosince za uplynulé dvouleté období. Na základě výsledků navrhuje další opatření pro podporu jeho plnění.
- k) Rada pro odpadové hospodářství může projednávat opatření pro podporu plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a předložit ministroví životního prostředí návrhy na změny Plánu odpadového hospodářství České republiky.

3.9.2 Hodnocení stavu odpadového hospodářství a Plánu odpadového hospodářství České republiky

Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství a plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky včetně Programu předcházení vzniku odpadů České republiky

- a) Ministerstvo pravidelně vyhodnocuje plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky včetně Programu předcházení vzniku odpadů České republiky a stanovuje další postup.
- b) Ministerstvo k hodnocení používá soustavu kvantitativních a kvalitativních indikátorů, určených ke sledování plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a Programu předcházení vzniku odpadů České republiky, stavu odpadového hospodářství České republiky a navrhuje úpravu této soustavy indikátorů.
- c) Ministerstvo hodnotí používané nástroje v odpadovém hospodářství a stanovuje postup jejich aplikace v odpadovém hospodářství České republiky.

3.9.3 Soustava indikátorů k hodnocení stavu odpadového hospodářství České republiky a plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů

3.9.3.1 Soustava indikátorů odpadového hospodářství

Indikátory jsou základními ukazateli, kterými je průběžně hodnocen stav a vývoj odpadového hospodářství v České republice. Kvantitativní a kvalitativní indikátory umožňují sledovat plnění cílů plánů odpadového hospodářství. Ministerstvo pravidelně vyhodnocuje soustavu indikátorů odpadového hospodářství a zabezpečuje její aktualizaci. Ministerstvo zpracovává metodiky hodnocení plnění cílů plánů odpadového hospodářství a stanovuje přístup ke stanovení indikátorů. Pro výpočty indikátorů odpadového hospodářství budou využita data ze základního informačního zdroje ministerstva - Informačního systému odpadového hospodářství, obsahujícího data od povinných subjektů podle zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností. Využity mohou být informace i z dalších resortních databází.

Základní indikátory soustavy indikátorů umožňují základní hodnocení odpadového hospodářství na celostátní a krajské úrovni. V případě potřeby je možno soustavu indikátorů odpadového hospodářství upravit nebo rozšířit.

3.9.3.2 Zajištění datové základny pro hodnocení odpadového hospodářství, Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánů odpadového hospodářství krajů

System sběru dat

Nadále bude používán systém evidence odpadů a systém sběru dat v oblasti odpadového hospodářství, který umožní sledovat vývoj a stanovovat trendy v oblasti odpadového a oběhového hospodářství v delších časových intervalech.

Při sběru dat v oblasti odpadového hospodářství bude kladen důraz na zajištění kvality dat. V zákoně o odpadech a zákoně o výrobcích s ukončenou životností je nastaven systém vedení evidence, ohlašování a sběru dat v oblasti odpadového hospodářství.

Ústřední orgán státní správy v oblasti odpadového hospodářství (Ministerstvo životního prostředí) a ústřední správní úřad pro statistickou službu (Český statistický úřad) budou zajišťovat sběr a vyhodnocování dat v oblasti odpadového hospodářství i v dalším období v souladu s podepsaným Memorandem o spolupráci v oblasti statistiky odpadů.

4 Směrná část

Směrná část POH ČR definuje podmínky, předpoklady a nástroje pro splnění stanovených cílů, systém řízení změn v odpadovém hospodářství, systém kontroly plnění POH ČR, právní podklad pro cíle, zásady a opatření stanovené v závazné části, návrhy na potřebná zařízení určená pro nakládání s odpady.

4.1 Podmínky a předpoklady pro splnění stanovených cílů POH ČR

- a) Stabilita právního prostředí v oblastech ovlivňujících odpadové hospodářství.
- b) Stabilita ekonomického prostředí na světové i národní úrovni.
- c) Připravenost a odolnost řešit krizové stavy a živelné pohromy v ČR.
- d) Odpovědnost státu a dotčených subjektů za vytyčené cíle POH ČR včetně cílů a opatření Programu předcházení vzniku odpadů ČR, jež povedou ke zvýšené odpovědnosti české populace za životní prostředí a zdraví lidí v ČR.

4.2 Nástroje na prosazování a kontrolu plnění POH ČR

Cíle, zásady a opatření stanovené v POH ČR jsou navrženy tak, aby podporovaly hierarchii odpadového hospodářství definovanou zákonem o odpadech a stanovily dlouhodobou strategii rozvoje odpadového hospodářství. K jejich podpoře budou aplikovány příslušné nástroje. Využitím vhodných nástrojů lze motivovat jednotlivé subjekty k takovým aktivitám, které jsou žádoucí pro plnění opatření a přijatých cílů. Nástroje je vhodné kombinovat, aby bylo dosaženo maximálního efektu. Při tvorbě nástrojů jsou respektovány zásady volného pohybu zboží na jednotném trhu EU.

Zde je uveden výčet nástrojů používaných k řízení odpadového hospodářství. Některé z nich jsou ukotveny v zákoně o odpadech, zákoně o výrobcích s ukončenou životností a zákoně o obalech.

Pro řízení odpadového hospodářství jsou používány tyto nástroje

4.2.1 Normativní nástroje

- a) Právní řád ČR, zejména soubor právních předpisů upravující oblast životního prostředí, odpadového a oběhového hospodářství a příslušné technické normy (Příloha č. 3 - Právní předpisy ČR a EU).

Nejdůležitější právní předpisy: zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, zakotvují povinnosti a cíle stanovené právními předpisy EU zejména směrnicemi a nařízeními pro oblast odpadového a oběhového hospodářství. Dále jsou to prováděcí právní předpisy k výše uvedeným zákonům.

- b) Strategické dokumenty ČR

Dokumenty s vazbou na odpadové a oběhové hospodářství například oblast surovinové politiky, energetické politiky, rozvojové a operační programy atd. Zásadním dokumentem pro ostatní sektorové i regionální politiky z hlediska životního prostředí je Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050. Dalšími významnými dokumenty jsou zejména Strategický rámec Česká republika 2030, Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 - „Cirkulární Česko 2040“, Surovinová politika ČR, Politika druhotných surovin ČR a Státní energetická koncepce ČR.

- c) Plány odpadového hospodářství krajů

Plány odpadového hospodářství krajů jsou strategické dokumenty v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a jsou podkladem pro zpracovávání územně plánovací dokumentace kraje a obcí.

- d) Uplatňování kontrolních pravomocí veřejné správy

Povinnosti stanovené zákony jsou sankcionovatelné. Je nutno dále zlepšovat podmínky kontrolních orgánů a posilovat praktické naplňování kontrolních kompetencí a vymáhání zákonných povinností pomocí všech dotčených správních orgánů.

4.2.2 Ekonomické nástroje

- a) Poplatek za ukládání odpadu na skládku

Za ukládání odpadu na skládku odpadů je placen poplatek. Poplatníkem poplatku je ten, kdo pozbývá vlastnické právo k odpadu, při jeho předání k uložení na skládku; obec, pokud je původcem ukládaného komunálního odpadu, nebo provozovatel skládky, pokud uložil odpad na jím provozovanou skládku, nebo určil odpad při jeho uložení na skládku jako technologický materiál pro technické zabezpečení skládky.

Předmětem poplatku za ukládání odpadů na skládku je uložení odpadu na skládku v rámci první fáze jejího provozu. Základem poplatku za ukládání odpadů na skládku je součet

dílčích základů poplatku, které tvoří hmotnost odpadů využitelných a recyklovatelných; nebezpečných, s výjimkou azbestu a odpadů ze sanací; vybraných technologických odpadů; nebezpečných odpadů pocházejících z odstraňování nebo sanací ekologických zátěží, pokud je odstranění těchto odpadů uloženo na skládku hrazeno z veřejných prostředků; a zbytkových odpadů tj. odpadů neuvedených výše a azbestu.

Sazby poplatků jsou nastaveny tak, aby docházelo k odklonu od ukládání odpadu na skládku směrem ke způsobům využití v souladu s hierarchií odpadového hospodářství. U využitelných odpadů, které bude od roku 2030 zakázáno ukládat na skládky odpadů, bude poplatek v následujících letech navyšován tak, aby motivoval k postupnému snižování ukládání těchto odpadů na skládku. Poplatek u nebezpečných odpadů byl naopak významně snížen, protože vysoká výše poplatku v minulosti vedla k velkým snahám o obcházení placení poplatku nebo nelegálnímu nakládání.

Osvobození od poplatku za ukládání odpadů na skládku je možné při uložení odpadu v rámci řešení následků krizové situace podle krizového zákona. A dále uložení odpadu jako technologického materiálu pro technické zabezpečení skládky (dále jen „TZS“) až do 25 % celkové hmotnosti odpadů uložených na skládku v poplatkovém období.

Poplatek za ukládání odpadů na skládku se vypočte jako součet dílčích poplatků. Dílčí poplatek se vypočte jako součin dílčího základu poplatku a sazby. Sazba poplatku za ukládání odpadů na skládku pro jednotlivé dílčí základy poplatku je stanovena v příloze č. 9 zákona o odpadech.

Plátcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je provozovatel skládky.

Správcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je Státní fond životního prostředí České republiky. Správu placení poplatku vykonává celní úřad.

Výnos poplatku za ukládání odpadů na skládku je příjmem rozpočtu Státního fondu životního prostředí České republiky a rozpočtu obce, na jejímž území se skládka nachází. Procentní podíly, kterými se tyto rozpočty podílejí na výnosu dílčích poplatků, jsou stanoveny v bodu 2 přílohy č. 9 zákona o odpadech.

b) „Sleva“ pro obce za ukládání komunálního odpadu

Obec bude platit do určitého množství využitelných odpadů uložených v daném kalendářním roce na občana pouze 500,- Kč/t komunálního odpadu. Po překročení daného množství bude obec hradit poplatek za využitelné odpady. Do roku 2029 se komunální odpad splňující podmínky využitelnosti ze zákona, s výjimkou nebezpečných odpadů, jehož původcem je obec, zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu, pokud celková hmotnost takového odpadu uloženého na libovolnou skládku od prvního dne kalendářního roku, ve kterém nastane toto poplatkové období, ve vztahu ke kterému uplatní obec nárok a nepřesáhne množství podle přílohy č. 12 zákona o odpadech. Limit množství ukládaných odpadů na skládky je nastaven degresivně, tedy každý rok se snižuje, tak aby byl podpořen záměr snižování ukládání využitelných komunálních odpadů na skládky což posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

c) Rozšířená ekonomická odpovědnost výrobce (dále jen „EPR“)

Fyzické osoby podnikající a právnické osoby, které vyrábí, uvádí v ČR na trh nebo do oběhu vybrané výrobky s ukončenou životností, mají stanoveny specifické povinnosti zpětného odběru výrobků s ukončenou životností, povinnosti poskytování určitých informací,

financování určitých činností, osvěty, povinnosti následného nakládání s odpadem a splnění stanovených procent jeho využití, recyklace a opětovného použití.

d) Finanční záruka při přeshraniční přepravě

Ministerstvo z finanční záruky financuje alternativní využití nebo odstranění odpadu, včetně nezbytných předběžných postupů, uskladnění odpadu a dopravní náklady, pokud oznamovatel, příjemce či jiná odpovědná osoba nesplní na vlastní náklady své veškeré povinnosti podle nařízení o přepravě odpadů.

e) Finanční záruka a pojištění první fáze provozu skládky podle zákona o odpadech

Provozovatel skládky má zákonnou povinnost před zahájením první fáze provozu skládky zabezpečit peněžní prostředky pro první fázi provozu skládky tak, že sjedná pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí, na zdraví lidí a na věci způsobenou provozem skládky v první fázi provozu skládky a za škodu vzniklou z důvodu ukončení provozu během první fáze provozu skládky. Provozovatel má povinnost uložit na zvláštní vázaný účet částku nebo zajistit bankovní záruku podle zákona o bankách ve výši nákladů nutných na odstranění možných škod, výši částky stanoví znalecký posudek. Záruka musí trvat po celou dobu první fáze provozu skládky. Finanční prostředky mohou být čerpány pouze na uvedený účel a se souhlasem krajského úřadu. Tento účet smí být zrušen po ukončení první fáze provozu skládky nebo po ukončení provozu během první fáze provozu skládky se souhlasem krajského úřadu poté, co došlo k vypořádání případných škod nebo je nepochybné, že žádné škody nevznikly. Úroky z peněžních prostředků na účtu se stávají součástí peněžních prostředků na zajištění provozu skládky.

f) Finanční rezerva na rekultivaci a následnou péči po ukončení provozu skládky

Provozovatel skládky při provozování první fáze provozu skládky vytváří a vede rezervu na zajištění rekultivace a následné péče o skládku a uzavírání po ukončení provozu první fáze provozu skládky v rozsahu stanoveném zákonem o odpadech a prováděcími právními předpisy. Rezervu vytváří provozovatel skládky v rámci svých nákladů (úroky jsou součástí rezervy). Jedná se o pozitivně působící nástroj. V zákoně o odpadech je stanoven způsob vytváření a čerpání finanční rezervy. Finanční prostředky mohou být využity na práce související s rekultivací a následnou péčí o skládku, souhlas k tomuto vydává příslušný krajský úřad.

g) Zálohové systémy pro vratné obaly podle zákona o obalech

Výrobci mohou na základě svého rozhodnutí dobrovolně zavést systém záloh pro své obaly. V ČR bude zachován současný dobrovolný systém záloh na opakovaně použitelné vratné obaly pro jeho motivační funkci (stimulace spotřebitele i výrobce). Zavedení zálohového systému na některé jednocestné vratné obaly (jako např. PET lahve) není stejně jako na opakovaně použitelné vratné obaly vyžadováno legislativně, ale jeho dobrovolnému zavedení ze strany osob uvádějících obaly na trh zákon nebrání.

h) Ekomodulace

Ekomodulace je nástroj systémů rozšířené odpovědnosti výrobců (EPR) a týká se nejen obalů, ale i některých dalších výrobků (elektrozařízení, baterie, pneumatiky). Tento přístup umožňuje EPR systémům nastavit poplatky tak, aby výrobce motivovaly k používání vhodných řešení, jež mají minimální negativní dopad na odpadové

hospodářství, pozitivní dopad na oběhové hospodářství a životní prostředí. Princip ekomodulace zohledňuje vyšší recyklačního příspěvku, kterou výrobce platí např. za výrobek, použité materiály, obaly a šetrnost výrobku, obalu k životnímu prostředí, zejména jeho recyklovatelnost. Výrobci a dovozci výrobků, obalů jsou více motivováni, aby se soustředili na design výrobku, obalu, jeho funkce, minimální funkční velikost a druhovou skladbu materiálů vhodných pro recyklaci. V poplatcích by tedy měla být zohledněna celá řada i dalších kritérií, jako jsou např. trvanlivost výrobku, jeho opravitelnost, znovu použitelnost, obsah nebezpečných látek i snadná tříditelnost obalů apod. Poplatky také mají odrážet reálné náklady pro jednotlivé typy, druhy materiálů, obalů zejména z hlediska jejich recyklace. Tento přístup posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

i) Emisní poplatek

Poplatek se platí při zápisu silničního vozidla kategorie M1 a N1 (dále jen „vybrané vozidlo“) do registru silničních vozidel v České republice, při změně vlastníka či provozovatele vybraného vozidla v registru silničních vozidel v České republice. Poplatek se neplatí v případě, že již v minulosti vznikla poplatková povinnost žadateli (poplatníkovi), který nebyl osvobozen. Tento poplatek má zamezit dovozu starých vozidel do ČR ze zahraničí a urychlit vyřazování starých vozidel, která nejvíce znečišťují ovzduší. Výše poplatku zůstala stejná jako dle předchozí právní úpravy, tedy 3 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 2, 5 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 1 10 000 Kč v případě nesplnění mezních hodnot emisí EURO 1. Finanční prostředky z poplatku se v současné době využívají k podpoře recyklace materiálů vzniklých demontážemi vozidel s ukončenou životností, a to ve formě až 750 korunového příspěvku na jedno vybrané vozidlo s ukončenou životností v zařízení, které je přihlášeno do příslušného dotačního programu. Výše podpory se odvíjí od množství předaných komodit (pneumatik, plastů, skla, textilu) dále ke zpracování. Nově je možné finanční prostředky, z tohoto poplatku využít také za účelem podpory infrastruktury a nákupu vozidel na alternativní pohon. Výnos z poplatku je příjmem SFŽP. V budoucnu je vhodné analyzovat a posoudit efektivitu výše nastavení poplatku a poplatek podle toho upravit.

j) Pokuty podle zákona o odpadech, zákona o výrobcích s ukončenou životností, zákona o obalech, zákona o obcích a přestupkového zákona

V nových zákonech je u kontrolních pravomocí posílena sankční pravomoc kontrolních orgánů. Dále s ohledem na skutečnost, že v rámci kontrolní činnosti správních orgánů se mnohdy zjistí méně závažné porušení zákonných povinností (například administrativní delikty a delikty, které nemají závažný dopad na životní prostředí) je umožněno správním orgánům ukládat blokové pokuty a také nápravná opatření bez současného uložení peněžité sankce. Jde o účinný a vhodný nástroj pro ochranu životní prostředí a nepřímo působí i na dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

k) Platby za komunální odpad

Od 1. ledna 2021 je možnost zpoplatnění občanů nastavena pouze v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec může zvolit buď poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, anebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je vázaný na trvalý pobyt osob nebo na vlastnictví nemovité věci, ve které není přihlášená žádná osoba, a obec jej zavede v jednotné výši pro všechny poplatníky. Zákon o místních poplatcích stanovuje také možnosti osvobození a úlevy od tohoto poplatku, kterými lze zohlednit například sociální situaci různých skupin osob a podobně.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci vychází ze skutečného množství vyprodukovaného odpadu občany, případně z kapacity sběrných prostředků objednaných na poplatkové období, a obec může nastavit jeho výši pro jednotlivé poplatníky s ohledem na množství (hmotnost nebo objem) jimi vyprodukovaného odpadu nebo na kapacitu objednaných sběrných prostředků (systém PAYT) (systém PAYT = „zaplat kolik vyhodíš“). PAYT princip posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

Vyměřování a vymáhání obou poplatků provádí obec, jinak je poplatek v procesním režimu daňového řádu.

l) Podpory ze SFŽP ČR (oblast odpadového hospodářství)

V oblasti nakládání s odpady je významná podpora ze strany Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Jsou využívány různé finanční nástroje (půjčky, dotace a další) směřované do odpadového a oběhového hospodářství k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství.

m) Finance ze státního rozpočtu (především na sběr a svoz odpadů)

Státní rozpočet je z hlediska objemu financí nejvýznamnějším centrálním zdrojem financování životního prostředí z veřejných zdrojů a to i ve složce odpady. Poskytovány jsou prostředky určené zejména na kofinancování projektů na ochranu životního prostředí podpořených z fondů EU, dotace, návratné finanční výpomoci (bezúročné půjčky), investiční pobídky a garance na komerční úvěry. Probíhají transfery finančních prostředků územním rozpočtům a SFŽP. Nadále bude tento nástroj využíván.

n) Výdaje z územních rozpočtů (především na sběr a svoz komunálních odpadů)

Výdaje z územních rozpočtů na ochranu životního prostředí představují významný veřejný zdroj financování odpadového hospodářství při dodržení principu subsidiarity. Nakládání s odpady náleží dlouhodobě k nejvíce podporovaným oblastem. Z územních rozpočtů jsou podporovány především akce menšího finančního rozsahu. Nadále bude tento nástroj využíván.

o) Podpory z programů a fondů EU

Česká republika čerpá finanční prostředky z fondů EU, které jsou základem evropské strukturální politiky a napomáhají podpoře vyváženého a udržitelného rozvoje všech členských zemí. Jedná se zejména o Operační program Životního prostředí (OPŽP). Z nového OPŽP 2021+ budou podpořeny investice důležité pro rozvoj sektoru odpadového hospodářství a pro naplnění cílů POH ČR a závazků vůči EU a k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství. Dále bude možné využívat nově vzniklé fondy např. Fond spravedlivé transformace (pro tzv. „uhelné kraje“) nebo Modernizační fond. Pro podporu investic a nápravy hospodářství po pandemii COVID-19 bude využit například zcela nový Národní plán obnovy.

p) Zdanění primárních surovin, daňová opatření a úlevy (na vybrané činnosti, výrobky apod.)

Bude zvážena možnost využití tohoto nástroje, zejména v návaznosti na legislativu EU. Pro podporu využívání druhotných surovin může být zváženo a revidováno zdanění primárních surovin apod. Jako ekonomické opatření k podpoře zpracovatelského a recyklačního průmyslu, pro zajištění vyšší recyklace je podle zákona o dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) zařazena položka „38.3 Zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití; druhotné suroviny“ do snížené sazby DPH. Od 1. 5. 2020 podle zákona o DPH je také snížená sazba DPH ve výši 10 % použita u oprav obuvi, kožených výrobků, oprav a úprav oděvů a textilních výrobků, jízdních kol, půjčování knih, což přispívá k udržování delší funkčnosti, životnosti výrobků, předcházení vzniku odpadů a oběhovému hospodářství. Dále bude zvažováno využití tohoto nástroje - snížení DPH na opravy, renovace nebo úpravy dalších výrobků, aby tyto byly lépe dostupné a konkurenceschopné. Rovněž bude zvažováno zavedení dalších daňových pobídek u výrobků se specifickým obsahem recyklovaného materiálu s cílem stimulovat poptávku po recyklátech.

q) Další podpory a dotace realizované ostatními resorty

Je možné využít finanční prostředky k rozvoji odpadového hospodářství, modernizaci technologií z dotací, půjček, programů na podporu podnikání a dalších.

4.2.3 Administrativní nástroje

a) Zabezpečení jednotného výkonu státní správy v oblasti práva životního prostředí (nakládání s odpady)

Ke sjednocení výkonu státní správy v odpadovém hospodářství přispívá nová právní úprava v oblasti odpadového hospodářství, zákony a související prováděcí předpisy.

b) Zvyšování odbornosti pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství a v souvisejících oblastech

Odborná příprava pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství bude nadále součástí systému řízení resortu Ministerstva životního prostředí. Cílem je sjednotit výklad zákona o odpadech a prováděcích předpisů na úrovni krajských úřadů a pověřených obcí. Je kladen důraz na metodické vedení ze strany MŽP a krajských úřadů.

c) Posílení pravomoci České inspekce životního prostředí a dalších kontrolních orgánů státní správy

Zajištění optimálních podmínek pro efektivní vykonávání kontrolní činnosti dostatečnou odbornou a personální kapacitou, finančním a technickým zázemím.

d) Zadávání zelených veřejných zakázek (Green Public Procurement)

Využití možnosti zahrnutí environmentálního hlediska a požadavků do výběrových kritérií veřejných zakázek. V tomto by měl pomoci zákon č. 543/2020 Sb., novela zákona o zadávání veřejných zakázek, kdy zadavatel má dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Dále k zelenému zadávání nabádají dokumenty: Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní

správy a samosprávy. Pravidla pro uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, část III materiálu čj. 781/17, schválená vládou na základě návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí a MŽP. V roce 2020 novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zavedla povinnost pro zadavatele při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Tímto přístupem by mělo dojít k výrazné preferenci výrobků s obsahem recyklátů a posílení hierarchie odpadového hospodářství.

e) Podporování žádoucích aktivit, vedoucích k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností, upřednostňování výrobků z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrných výrobků

Přijmout nástroje k uplatňování opatření navržených v rámci Programu předcházení vzniku odpadů a posílení hierarchie odpadového hospodářství například metodická doporučení jak udržet výrobky co nejdéle v životním cyklu, snižovat produkci odpadů, preferovat opětovné použití výrobků, recyklátů, zahrnout příslušná kritéria do podmínek veřejných soutěží, které orgány veřejné správy vyhláší apod.

f) Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“)

Jedná se o dlouhodobý systémový preventivní nástroj, který rozvíjí udržitelné a environmentálně odpovědné jednání jedince. Podporováno je standardního vzdělávání a výchova dětí a mladistvých, různé osvětové akce, kampaně pro širokou veřejnost, environmentální poradenství, také občanský aktivismus a participace na ochraně životního prostředí a správném nakládání s odpady. Státní program EVVO na léta 2016-2025 stanovuje vhodný obsah, formy a metody vzdělávání a osvěty.

g) Odborné zázemí pro podporu výkonu státní a veřejné správy

V současnosti jsou odborné potřeby orgánů státní správy i MŽP řešeny zejména veřejnými zakázkami v rámci vyhlášených programů Technologické agentury ČR.

Vypracování dalších odborných dokumentů v oblasti odpadového hospodářství pro potřeby výkonu státní a veřejné správy je řešeno veřejnými zakázkami v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a s interními předpisy organizací.

V současnosti Česká informační agentura životního prostředí (CENIA), státní příspěvková organizace MŽP, spravuje data o odpadovém hospodářství a poskytuje odbornou podporu MŽP.

h) Podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Podpora výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVal“) vede v dlouhodobém měřítku ke snižování negativních vlivů lidských aktivit na životní prostředí, zajišťování nápravy a monitorování životního prostředí. Centrální státní podpora aplikovaného výzkumu a vývoje je od roku 2011 zajišťována přes Technologickou agenturu České republiky (TA ČR). TA ČR zabezpečuje přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek. Konkrétní oblasti pro podporu VaVal v oblasti životního prostředí, včetně odpadového a oběhového

hospodářství, jsou uvedeny v Koncepti VaVal MŽP a dále jsou uplatňovány v rámci Programu prostředí pro život.

i) Rada pro odpadové hospodářství (dále jen „Rada“) jako poradní orgán Ministerstva životního prostředí

Rada pro odpadové hospodářství byla zřízena příkazem ministra č. 34/2004. Rada slouží jako poradní orgán za účelem koordinace plánování odpadového hospodářství na národní úrovni. Členy Rady jmenuje ministr životního prostředí.

4.2.4 Informační nástroje

a) Informační koncepce Ministerstva životního prostředí (dále jen „IK MŽP“)

MŽP je vydavatelem a správcem několika informačních zdrojů (například Informační systém odpadového hospodářství). MŽP vydalo Informační koncepci v souladu se zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a v souladu s projektem Digitální Česko 2018+. V Informační koncepci MŽP navazuje na cíle stanovené ve Strategii rozvoje IKT resortu ŽP (v letech 2016–2020), Informační koncepci resortu ŽP (v letech 2017-2022), Státní politice ŽP české republiky (v letech 2012-2020) a aktuálně stanovené cíle, principy a zásady Informační koncepce České republiky pro budování e-Governmentu v ČR 2018+ (IKČR).

IK MŽP se snaží na základě současného stavu, definovat nebo aktualizovat své vlastní cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti spravovaných informačních systémů veřejné správy (dále jen „ISVS“) a vymezit obecné principy pořizování, vytváření a provozování ISVS, a to tak, aby byly tyto cíle a principy v souladu s IKČR, a aby se podle nich postupně dostaly do souladu i informační systémy pořizované, vytvářené a provozované MŽP. Informační systémy mají sloužit k podpoře veřejné správy a k informování veřejnosti.

b) Komunikační strategie pro oblast odpadového hospodářství

Informace z oblasti životního prostředí a odpadového hospodářství jsou dostupné na webových stránkách ministerstva, webech resortních organizací a dále prostřednictvím specializovaných informačních systémů. V rámci komunikační strategie resortu budou využity mediální propagace správného nakládání s komunálními odpady zaměřené na aktivní zapojení obyvatel do třídění a recyklace a pozitivní vnímání využívání komunálního odpadu. Dále na zvýšení zpětného odběru výrobků s ukončenou životností a obecně na předcházení vzniku odpadů. Plošné komunikační kampaně budou připravovat kraje ve vazbě na reálná regionální řešení odpadového hospodářství. Komunikační strategie bude připravována v souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016-2025. Do tohoto programu jsou zapojeny kraje, obce, města, školy, neziskové organizace, vzdělávací instituce a další.

c) Jednotný informační systém životního prostředí (dále jen „JISŽP“)

JISŽP představuje informační základnu resortu životního prostředí. Jedná se o soubor odborných informačních zdrojů resortu životního prostředí. Vedení a řízení JISŽP je přímo spojeno s existencí Ministerstva životního prostředí. MŽP nebo resortní organizace sbírají, ověřují, zpracovávají a publikují data o životním prostředí.

Informační systémy v JISŽP zajišťují elektronické informační služby, které slouží k výkonu odborných agend a ke shromažďování a prezentaci dat o jednotlivých složkách životního prostředí a dále procesně založené informační systémy veřejné správy.

Aktuální snahou je postupnými kroky datovou základnu resortu životního prostředí integrovat na jednotnou datovou platformu. MŽP realizuje vládní politiku v oblasti e-Governmentu, jde především o zajišťování ohlašovacích povinností MŽP ve vztahu k Registru práv a povinností, a to včetně oznamování působnosti v agendách, ve kterých má ministerstvo definovanou působnost. Je tak naplněna podmínka přístupu k referenčním údajům systému základních registrů i postupného napojování relevantních informačních systémů k jeho rozhraní.

d) Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (dále jen „ISPOP“)

ISPOP byl zřízen na základě zákona č. 25/2008 Sb., zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a o integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů. ISPOP byl spuštěn v roce 2011 a slouží ke zpracování, příjmu a skladování vybraných hlášení (ohlašovacích povinností) z oblasti životního prostředí v podobě elektronických formulářů v příslušném datovém standardu a jejich další distribuci institucím veřejné správy. Týká se subjektů, které mají ze zákona povinnost ohlásit veřejné správě informace o vlivu jejich ekonomické činnosti na jednotlivé složky životního prostředí (znečišťování vod, ovzduší, půdy, produkce odpadů a další). V současnosti je systém napojen na Informační systém základních registrů.

e) Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů (dále jen „SEPNO“)

SEPNO je nezávislým modulem Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností. Jedná se o informační systém, který zajišťuje příjem a zpracování Ohlašovacích listů přepravy nebezpečných odpadů od povinných osob a jejich následné zpřístupnění příslušným institucím veřejné správy. SEPNO slouží ke sledování toků nebezpečných odpadů po území České republiky. Zefektivňuje kontrolu přepravy nebezpečných odpadů.

f) Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (dále jen „HNVO“)

Jedná se o samostatný modul, který umožňuje elektronicky zpracovat žádosti o zhodnocení vlastností odpadů. Systém slouží k vydávání elektronických osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu a sdělení o tom, že odpad má jednu nebo více nebezpečných vlastností.

g) Informační systém odpadového hospodářství (dále jen „ISOH“)

ISOH je národní informační systém odpadového hospodářství České republiky. Jedná se o robustní databázový systém pro centrální řízení sektoru odpadového a oběhového hospodářství České republiky. Data umožňují sledování produkce odpadů a nakládání s nimi. Shromažďovány jsou údaje o zařízeních pro nakládání s odpady, obchodnících s odpady, dopravcích odpadů a zprostředkovatelích. Systém rovněž slouží ke koncepčnímu řešení povolovacího procesu zařízení v odpadovém hospodářství. Shromažďovány jsou

také informace o systémech rozšířené odpovědnosti výrobců, autorizovaných obalových společnostech, obalových odpadech a výrobcích s ukončenou životností.

Agregovaná data pro poskytnutí široké veřejnosti jsou prezentována v modulu Veřejný informační systému odpadového hospodářství (VISOH).

Samostatná část systému - Modul autovraky Informačního systému odpadového hospodářství (MA ISOH) je určen pro sledování toku vozidel s ukončenou životností. Umožňuje také napojení oprávněných osob s povolením ke sběru a zpracování autovraků tak, aby splnily zákonnou povinnost uložit vydané potvrzení o převzetí vybraného autovraku do centrálního systému.

h) Systém veřejných projednání v rámci procesu EIA/SEA

Posuzování vlivů na životní prostředí (proces EIA, proces SEA) je upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Procesy veřejného projednání EIA a SEA se běžně uplatňují i v oblasti odpadového hospodářství. Smyslem posuzování je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Informační systém slouží k vedení evidence posuzovaných záměrů a koncepcí a ke zveřejňování dokumentů souvisejících s procesem posuzování vlivů na životní prostředí.

i) Informační systém IPPC

Informační systém integrované prevence je celostátní informační systém veřejné správy, který spravuje MŽP. Informační systém integrované prevence slouží k zajištění veškerých povinností vztahujících se ke zveřejňování informací a přístupu veřejnosti k informacím podle zákona o integrované prevenci. Systém umožňuje veřejnosti získat co nejširší přehled o jednotlivých povolovacích procesech a případně se i zúčastnit řízení. V informačním systému integrované prevence je dostupný přehled aktuálních řízení a databáze všech vydaných integrovaných povolení.

j) Další informační systémy MŽP a dalších orgánů státní správy určených pro informování veřejnosti

Podpůrně lze ke sledování vývoje odpadového a oběhového hospodářství a plnění cílů POH ČR lze využít i další dostupné informační zdroje MŽP, podporu a služby ostatních resortů a orgánů státní správy.

4.2.5 Dobrovolné nástroje

a) Dobrovolné dohody v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a v dalších souvisejících oblastech

Dobrovolné dohody budou uzavírány v případě potřeby dosáhnout většího efektu pro životní prostředí (plnění povinností nad rámec zákonné úpravy). Základním principem, na kterém jsou dobrovolné dohody založeny, je vyjednávání. Předpokládá se, že dobrovolné dohody a dohody o spolupráci budou nadále uzavírány za účelem ochrany a zlepšování stavu životního prostředí v ČR a rozvoje moderní a efektivní veřejné správy. Jako příklad

Lze uvést iniciativu „Dost bylo plastu“ zaměřenou na snížení množství jednorázových obalů a nádobí. Cílem této kampaně pak je především snaha o předcházení vzniku odpadu. Dále například „Odpovědné nakupování“, kdy cílem je motivovat veřejnost, veřejné i soukromé subjekty ke změně spotřebních návyků a předcházet vzniku odpadu. Organizace formou dobrovolných dohod mohou vytvořit systém pro zpětný odběr výrobků s ukončenou životností, které nejsou předmětem směrnic EU s cílem získání surovin a dosažení cirkularity.

b) Dobrovolné nástroje za účelem zvyšování kvality činnosti subjektů odpadového hospodářství

Základními dobrovolnými nástroji uplatňovanými v ČR, pro něž byly schváleny jednotlivé vládní programy, jsou Národní program EMAS, Národní program čistší produkce, Národní program environmentálního značení. Nejrozšířenější dobrovolné nástroje v ČR jsou certifikace systému environmentálního řízení EMS podle mezinárodní normy ISO 14001 nebo systému EMAS. MŽP bude nadále podporovat zavádění Programu EMAS.

ČR se bude nadále zapojovat do mezinárodních projektů a aktivit, zaměřených na propagaci čistší produkce, úspor energií a eko-inovací. MŽP bude podporovat environmentální značení (ekoznačky), environmentální tvrzení výrobce a environmentální prohlášení o produktu. Cílem je dobrovolné nástroje rozšiřovat do podnikové praxe, zvýšit propagační a marketingové aktivity, prohlubovat spolupráci s podnikatelskými asociacemi a konzultační sférou.

Hodnocení výrobků přístupem pomocí posuzování jeho celého životního cyklu - metody LCA (Life Cycle Assessment). Touto metodou jsou posouzeny veškeré vlivy výrobku na životní prostředí po celou dobu jeho životnosti, tzn. od těžby primárních surovin přes výrobu, použití až k jeho opětovnému použití, recyklaci, využití nebo konečnému odstranění. Tato technika pomáhá identifikovat všechny materiálové, energetické a další vstupy a výstupy. Tím umožňuje komplexně posoudit všechny dopady na životní prostředí a zdraví lidí.

Podniky úspěšně používají environmentální certifikaci k vlastní prezentaci.

MŽP bude podporovat tzv. chytrá („SMART“) řešení v oblasti odpadového hospodářství, tam kde jejich využití bude přinášet užitek pro životní prostředí a zdraví lidí a jejich celkový dopad je příznivý.

c) Společenská odpovědnost organizací (Corporate Social Responsibility CSR)

Společenská odpovědnost organizací představuje dobrovolný závazek organizací zohledňovat při svých aktivitách potřeby svých zákazníků, dodavatelů, zaměstnanců a dalších zainteresovaných stran, jichž se jejich činnost dotýká, ať již přímo nebo nepřímo. CSR je chápána jako nedílná součást strategického řízení směřujícího k dosahování dlouhodobé výkonnosti. CSR má dobrovolný charakter a zahrnuje ty činnosti, které organizace realizuje nad rámec plnění právních povinností, ve vztahu k zainteresovaným skupinám, společnosti a životnímu prostředí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovalo Národní akční plán podpory společenské odpovědnosti organizací v České republice na léta 2019-2023.

d) Ecolabelling

Jedná se o označování výrobků nebo služeb speciálním symbolem tzv. ekoznačkou (Ekologicky šetrný výrobek, Ekologicky šetrná služba). Tuto certifikaci provádí třetí strana, tedy ani výrobce, ani spotřebitel, na základě normy ČSN ISO 14 024 Environmentální

značky a prohlášení. Smyslem je umožnit spotřebiteli snadno identifikovat výrobek, který je v rámci celého svého životního cyklu environmentálně šetrný, a výrobním společnostem věrohodným způsobem deklarovat svoje ekologicky šetrné postupy a produkty.

e) Environmentální prohlášení o produktu (Environmental Product Declaration – EPD)

EPD je soubor měřitelných informací o vlivu produktu (výrobku nebo služby) na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu (např. spotřeba energií a vody, produkce odpadů). Prohlášení o produktu napomáhá spotřebiteli v rozhodování o koupi produktu. Využívá se přístup metody analýzy životního cyklu (LCA) podle norem ČSN ISO 14040-49. Výsledná zpráva s údaji a informacemi musí být veřejně přístupná a údaje v ní obsažené musí být ověřitelné. Metodika pro tvorbu EPD je mezinárodní, což zaručuje, že jednotlivá prohlášení jsou přenositelná a porovnatelná v různých částech Evropy či světa. V ČR se řídí Pravidly Národního programu environmentálního značení.

4.3 Návrh na potřebná zařízení pro nakládání s odpady

Závazná část POH ČR obsahuje nové ambiciózní cíle podpořené jejich zakotvením do nové právní úpravy odpadového hospodářství, která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, omezení ukládání odpadů na skládky do roku 2035 a další cíle.

Cíl, který je vytyčen v závazné části POH ČR v oblasti nastavení sítě zařízení a infrastruktury:

- **„Vytvořit a koordinovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky“.**

Síť bude vytvořena na celostátní i nižší úrovni, bude zahrnovat skupiny zařízení o různých kapacitách a významu, s ohledem na začlenění jednotlivých zařízení do systému nakládání s odpady na národní, regionální a lokální úrovni.

Bude zohledněna i mezikrajová spolupráce při využívání zařízení nadregionálního významu.

Základní rozdělení, specifikace zařízení a jejich role v systémech nakládání s odpady je uvedena v závazné části v kapitole 3.4.

Pokud má být závazných cílů dosaženo je nezbytné podporovat budování, posilování a propojování infrastruktury odpadového hospodářství investicemi do prevence vzniku odpadů, opětovného použití výrobků (např. re-use centra v obcích), odděleného soustředování odpadů v obcích i podnicích, sběru, třídění, dotřídování odpadů (vysoce účinné automatické dotřídovací linky), úpravy odpadů (zařízení k úpravě vlastností odpadů) a materiálové využití odpadů (zařízení k recyklaci odpadů). Rovněž je potřeba podporovat investice do moderních, vysoceúčinných technologií pro energetické využití odpadů. S ohledem na dopady pandemie nemoci COVID-19 musí být při tvorbě sítě zařízení zohledňována její dostatečná flexibilita a absorpční kapacita. Je potřeba podporovat výstavbu zařízení ke spalování nebo energetickému využití odpadů ze zdravotní a veterinární péče.

Je potřeba postupně uzavírat dosluhující zařízení ke skládkování odpadů. Všechny skládky v ČR plní požadavky na jejich technické zabezpečení.

Pro případy řešení mimořádných situací a krizových stavů v ČR je potřebné průběžně identifikovat a posilovat kapacity k odstranění nárazově vzniklého velkého množství odpadů přednostně energetickým využitím, spálením a také případně uložením na skládky (pokud nelze se vzniklým odpadem z důvodu jeho vlastností nakládat jinak). Další potřebná a vhodná zařízení k nakládání s odpady pro podporu a začlenění do sítě zařízení v ČR byla identifikována v rámci projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027“. **Doporučené typy zařízení k podpoře dle kapitol POH:**

Kapitola 3.4.1.1. Směsný komunální odpad

Podporovat energetické využívání směsného komunálního odpadu (po vytřídění materiálů využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu) v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě.

Kapitola 3.4.2 Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady

a) Podporovat výstavbu zařízení pro aerobní rozklad, anaerobní rozklad, energetické využití a přípravu k energetickému využití biologicky rozložitelných odpadů. Vytvořit přiměřenou síť těchto zařízení v regionech pro nakládání s odděleně sebranými biologickými rozložitelnými odpady z obcí a od ostatních původců, včetně kalů z čistíren odpadních vod.

Kapitola 3.4.3 Potravinové odpady

a) Podporovat činnost a funkci potravinových bank, podporovat budování a rozšiřování infrastruktury potravinových bank.

Kapitola 3.4.5 Nebezpečné odpady

- a) Podporovat energetické využití nebo spalování infekčních odpadů ze zdravotnictví a připravenost a odolnost ČR (ve vazbě na pandemii koronaviru).
- b) Podporovat technologie na recyklaci a využití nebezpečných odpadů a technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů.
- c) Podporovat energetické využití nebo spalování průmyslových nebezpečných odpadů, které nelze, s ohledem na jejich vlastnosti a charakter nebezpečné složky, materiálově využít.

Kapitola 3.4.7 Kaly z čistíren odpadních vod

a) Podporovat technologie nakládání a využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod se zaměřením zejména na využití fosforu.

Kapitola 3.4.9 Odpady ze zdravotní a veterinární péče

a) Podporovat výstavbu a modernizaci kapacit pro bezpečné energetické využití nebo spalování odpadů ze zdravotní péče (ostatních i nebezpečných) a zlepšovat připravenost a odolnost na podobné situace jako byla pandemie COVID-19.

Kapitola 3.4.11.1 Vedlejší produkty živočišného původu a biologický odpad z kuchyní a stravoven

a) Podporovat rozvoj zařízení pro zpracování biologického odpadu z kuchyní, stravoven, odpadních olejů a tuků, zvláště zařízení sloužících k výrobě energie (bioplynové stanice, zpracování na bionaftu nebo jiné produkty pro technické využití) a zařízení kompostáren vybavených technologií pro hygienizaci odpadu.**Kapitola 3.4.11.2 Odpady železných a neželezných kovů**

a) Podporovat rozvoj moderních kvalitních technologií zpracování výrobků s ukončenou životností v České republice.

b) Podporovat rozvoj technologií pro účinnější separaci železných a neželezných kovů pocházejících z energetického nebo materiálové využití odpadů.

Přehled potřebných zařízení pro nakládání s odpady z projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027“:

a) Oblast materiálového využití odpadu

Kapitola 7 - Zařízení pro nakládání s materiálově využitelnými odpady

- zařízení třídících a dotřídňovacích linek (popis vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení; návrhy potřebných opatření)

- zařízení pro recyklaci odpadů (papír, plasty, sklo, kovové odpady, kompozitní obaly, směsné obaly); popis a vyhodnocení stavu sítě zařízení a návrhy potřebných opatření

- zařízení pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů (popis a vyhodnocení stavu sítě, návrhy vhodných opatření)

b) Oblast energetické využití odpadů

Popis a vyhodnocení sítě zařízení pro energetické využití odpadů (bioplynové stanice, zařízení na výrobu paliv z odpadů, alternativní technologie EVO, chemická recyklace odpadů, ZEVO). Popisuje návrhy vhodných opatření pro doplnění sítě zařízení.

c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti stávající sítě zařízení k nakládání s kaly z ČOV

Kapitola 8 - Popis návrhu optimalizace sítě zařízení

d) Oblast nebezpečných odpadů

Kapitola 3 - Analýza technologií pro úpravu a zpracování nebezpečných odpadů včetně popisu stávající sítě zařízení

Kapitola 6 - Popis návrhu optimální sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými

odpady

Kapitola 8 - Analýza budoucích potřeb zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

e) Oblast zdravotnických odpadů

Kapitola 2 - Analýza současného stavu sběru, skladování a soustředování odpadů ze zdravotní péče

Kapitola 2.2 - Analýza současného stavu nakládání s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 2.2.3 - Přehled zařízení nakládajících s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 3 - Analýza potřeb zdravotnických zařízení – určení vhodných technologií pro dané typy zařízení vycházející z jejich potřeb

Kapitola 3.4 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s odpady ze zdravotní péče a návrh její optimalizace

Kapitola 3.5 - Doporučení a návrh aktivit a technologií k podpoře (např. OPŽP)

4.3.1 Informace o kritériích pro umístění budoucích zařízení na zpracování odpadu

V rámci přípravy projektů pro budování sítě zařízení určených ke zpracování odpadů jsou vyhodnocena kritéria:

- a) počet jednotlivých typů zařízení** (typizace dle nového Registru zařízení Informačního systému odpadového hospodářství) v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- b) kapacita jednotlivých typů zařízení** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- c) kapacita jednotlivých činností dle přílohy č. 2 zákona** v rámci ČR,
- d) produkce odpadů** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR.

V rámci projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027“ byla podrobně zpracována analýza stávající sítě zařízení pro nakládání s odpady (počet zařízení a kapacita v rámci jednotlivých krajů ČR); byla vyhodnocena dostatečnost stávající sítě a zpracován návrh optimalizace sítě zařízení pro:

- a) Oblast materiálového využití odpadu
- b) Oblast energetické využití odpadů
- c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV
- d) Oblast nebezpečných odpadů
- e) Oblast zdravotnických odpadů

4.4 Na základě této analýzy byly zjištěny územní oblasti, ve kterých je kapacita zařízení pro zpracování relevantních odpadů nedostatečná a je nezbytné zde posílit infrastrukturu a rozšířit síť zařízení. Zdroje financování

Investiční záměry pro vznik odpadové infrastruktury a posun směrem k oběhovému hospodářství mohou být finančně podporovány z evropských i národních fondů v rámci jednotlivých dotačních programů.

V rámci programů umožňujících různé druhy podpory se tato bude primárně zaměřovat na financování vzniku kapacit v souladu s nastavenými prioritami a hierarchií odpadového hospodářství. Preferovat se budou finanční pobídky na podporu vysoce efektivní recyklace a výrobu výrobků s obsahem recyklátů. Podpora bude primárně zaměřena na financování technologií předcházení vzniku odpadů, recyklace a zpracování druhotných surovin, inovativních technologií a nových přístupů k využití odpadů.

K financování budou využity ekonomické nástroje uvedené v kapitole 4.2.2.

Hlavními zdroji k financování rozvoje infrastruktury pro odpadové a oběhové hospodářství jsou prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESIF“) a Národního plánu obnovy (dále jen „NPO“). Přehled zdrojů financování viz tabulka 23.

Tabulka 24: Přehled zdrojů financování rozvoje odpadového hospodářství

Operační programy
OPŽP – Operační program Životní prostředí 2021-2027 (OPŽP)
Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK)
Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK)
Operační program Doprava
Integrovaný regionální operační program (IROP)
Operační program Fond spravedlivé transformace (JTF)
Další programy
Národní plán obnovy (NPO)
Modernizační fond
Program prostředí pro život
Programy Technologické agentury ČR
Norské a EHK Fondy
Národní program Životní prostředí (NPŽP)
Programy MPO

Programy MZe
Programy EU
Horizon Europe
LIFE
COSME
Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce
Interreg – programy Evropské územní spolupráce
Interreg Central Europe
Interreg Europe
Veřejné zakázky
Soukromé investice

Operační program Životní prostředí (OPŽP 2021-2027)

SC 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány především aktivity vedoucí k přechodu na principy oběhového hospodářství a zlepšení uplatňování hierarchie odpadového hospodářství, a to prostřednictvím investic zejména do prevence vzniku, opětovného použití a recyklace odpadu ale také do vybraných technologií pro energetické využití odpadů.

V oblasti **prevence vzniku odpadů** bude možné podporovat:

- kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů,
- RE-USE centra pro opětovné použití výrobků,
- budování infrastruktury potravinových bank,
- prevenci vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů.

V oblasti **materiálového a energetického využití odpadů** bude možné podporovat:

- sběrné dvory a systémy odděleného sběru/svozu odpadů,
- třídění a dotřídování odpadů,
- zařízení pro úpravu a zpracování odpadních čistírenských kalů,
- zařízení pro materiálové využití odpadů,
- zařízení pro energetické využití odpadů,
- zařízení pro chemickou recyklaci odpadů,
- sběr a nakládání s nebezpečnými odpady.

Operační program Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost (OP TAK 2021-2027)

Oblast cirkulární ekonomiky s primárním zaměřením na podnikatelské subjekty bude rovněž podporována Ministerstvem průmyslu a obchodu v rámci programu OP TAK.

SC 5.2 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity:

- Pořízení inovativních technologií na získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z výrobků a materiálů s ukončenou životností a na výrobu výrobků s obsahem druhotných surovin.
- Podpora inovativních technologií k získávání a zpracování druhotných surovin (např. vedlejší produkty, neodpady, neshodné výrobky a další).
- Investice do inovativních technologií umožňujících nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů.
- Investice do inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby a náhrady primárních vstupních surovin druhotnými.
- Optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití.
- Projekty a realizace průmyslové symbiózy.
- Zlepšení materiálové recyklace odpadů a jejich opětovného použití.
- Důraz na zpětné uzavírání materiálových cyklů, zejména podporou materiálové recyklace.
- Zavádění materiálového ekodesignu výrobků (podpora inovativních výrobních technologií uplatňujících remanufacturing).

Operační program Spravedlivá transformace (OPST 2021-2027)

Cílem programu je podpora ekonomiky, obyvatel a životního prostředí obyvatel v tzv. uhelných regionech (Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Moravskoslezský kraj), které jsou nebo budou nejméně zasaženy v důsledku transformačního procesu směrem ke splnění cílů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a uhlíkově neutrální ekonomice v roce 2050.

Program bude v oblasti odpadového a oběhového hospodářství zaměřen na podporu zejména komplexních a regionálně specifických projektů prostřednictvím vhodných investic do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací.

Národní plán obnovy (NPO)

Národní plán obnovy resp. Plán pro oživení a odolnost České republiky představuje komplexní a strategický dokument obsahující prioritní oblasti pro investice navržené tak, aby přispěly k zotavení české ekonomiky z krize vyvolané v důsledku pandemie COVID-19 a k transformaci na digitální a ekologickou evropskou ekonomiku.

Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda

Cílem komponenty je v souladu se strategickými cíli EU podporovat urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu

a omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovatelných materiálů ve výrobcích a navýšit surovinovou bezpečnost ČR prostřednictvím investic:

- **Budování recyklační infrastruktury**

V rámci investice budou zejména podporovány projekty vedoucí k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Účelem podpory bude řešení problematiky opětovného zapravování kompostu vyprodukovaného z kompostáren zpět do zemědělského půdního fondu. Investice tak budou přispívat k přechodu na principy oběhovosti, vedoucí směrem ke klimatické neutralitě a dlouhodobé konkurenceschopnosti.

- **Budování odpadové energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů**

Investice budou orientovány zejména na podporu energetického zpracování nerecyklovatelných nebezpečných odpadů ze zdravotní péče a infekčních odpadů. Cílem je přispět k navyšování kapacit odpovídajících zařízení pro energetické využívání těchto problematických druhů odpadů a dosáhnout tak snížení jejich ukládání na skládky. Dále bude možné podpořit i zařízení na přepracování biologicky rozložitelných odpadů na bioplyn v rámci bioplynových stanic, která tak přispějí k uzavírání materiálových cyklů.

Modernizační fond (2021-2030)

Modernizační fond je nástroj financovaný z příjmů z prodeje emisních povolenek a jeho hlavním cílem je modernizace energetiky. Modernizační fond je rozdělen do samostatných prioritních programů v rámci, kterých jsou alokovány prostředky i na podporu vybraných typů zařízení na energetické využití odpadů a výstavbu komunitních bioplynových stanic.

Program č. 1 Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT)

V rámci programu HEAT bude možné podpořit projekty modernizace či rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie změnou palivové základny a přechodem na palivo s nižším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ (např. přechodem z uhlí na palivo z odpadů).

Program č. 8 Komunitní energetika (KOMUNERG)

V rámci programu bude možné podporovat projekty na výstavbu komunitních bioplynových stanic, realizovaných za účelem uspokojení energetických potřeb dané komunity, která bude vlastníkem či investorem projektu.

Národní program Životní prostředí (NPŽP 2021-2027)

Prioritou oblasti „Odpady, staré zátěže a environmentální rizika“ je podpora aktivit zaměřených na prevenci vzniku odpadů a přechod na principy oběhového hospodářství.

Cílem prioritní oblasti je:

- Dodržení hierarchie odpadového hospodářství.
- Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.
- Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
- Minimalizace environmentálních rizik (staré skládky, staré ekologické zátěže, management chemických látek, prevence průmyslových havárií).
- Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k „oběhovému hospodářství“.

Hlavním cílem v rámci jednotlivých dotačních programů je formou investiční podpory přispět k celkovému zlepšení stavu odpadového hospodářství ČR, posílení sítě zařízení určených pro nakládání s odpady a navazující infrastruktury. Tímto dosáhnout intenzivního přechodu na principy oběhového hospodářství, tak aby byla splněna nově stanovená pravidla pro nakládání s odpady, nové povinnosti pro třídění komunálních odpadů, závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, pro omezení ukládání odpadů na skládky, pro recyklaci obalových odpadů, závazné cíle v oblasti nakládání s výrobky s ukončenou životností a jednorázovými plastovými výrobky, stavebními a demoličními odpady vyplývající z evropské legislativy.

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství ČR

Příloha č. 2: Soustava indikátorů odpadového hospodářství ČR

Příloha č. 3: Právní předpisy a normy v oblasti odpadového hospodářství ČR a EU

Příloha č. 4: Seznam zkratek

Příloha č. 5: Seznam tabulek

Příloha č. 6: Zdroje

Přehled cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství ČR

Tabulka 25: Přehled cílů POH ČR

Pořadové číslo	Umístění v kapitole POH ČR	Definice cíle	Typ cíle
1.	3.1	Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.	Strategický cíl
2.	3.1	Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.	Strategický cíl
3.	3.1.	Udržitelný rozvoj společnosti a přechod k cirkulární ekonomice.	Strategický cíl
4.	3.1	Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.	Strategický cíl
5.	3.3	Maximálně předcházet vzniku odpadů, snižovat produkci odpadů a spotřebu primárních zdrojů.	Hlavní cíl
6.	3.3	Zajišťovat komplexní informační podporu o problematice předcházení vzniku odpadů.	Dílčí cíl
7.	3.3	Podporovat modely trvale udržitelné výroby a spotřeby, zaměřit se na výrobky obsahující kritické suroviny.	Dílčí cíl
8.	3.3	Vytvořit podmínky pro snižování surovinových a energetických zdrojů ve výrobních odvětvích a využívání „druhotných surovin“.	Dílčí cíl
9.	3.3	Podporovat zavádění nízkoodpadových a inovativních technologií šetřících vstupní suroviny a materiály.	Dílčí cíl
10.	3.3	Aktivně využívat dobrovolné nástroje.	Dílčí cíl
11.	3.3	Snižovat produkci potravinových odpadů.	Dílčí cíl
12.	3.3	Stabilizovat a následně snižovat produkci složek komunálního odpadu, který není vhodný pro přípravu k opětovnému použití nebo recyklaci.	Dílčí cíl
13.	3.3	Stabilizovat produkci nebezpečných odpadů, stavebních a demoličních odpadů a snižovat obsah nebezpečných látek v materiálech a výrobcích, aniž by byly dotčeny harmonizované právní požadavky týkající se těchto materiálů a výrobků.	Dílčí cíl
14.	3.3	Podporovat činnost charitativních středisek a organizací, servisních a opravárenských služeb za účelem prodloužení životnosti a opětovného	Dílčí cíl

		používání výrobků a materiálů, zejména elektrozařízení, textilu, nábytku a stavebních materiálů.	
15.	3.3	Stabilizovat produkci odpadů výrobků s ukončenou životností a zvýšit prosazování problematiky předcházení vzniku odpadů v aktivitách a činnostech kolektivních systémů a systémů zpětně odebíraných výrobků.	Dílčí cíl
16.	3.3	Podporovat aktivní úlohu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti podpory předcházení vzniku odpadů.	Dílčí cíl
17.	3.3	Identifikovat výrobky, jež jsou hlavními zdroji znečištění odpady v životním a mořském prostředí, přijmout vhodná opatření k předcházení a snižování znečištění životního prostředí odpady z těchto výrobků a tím přispět k cíli udržitelného rozvoje Organizace spojených národů usilujícího o prevenci a významné snížení všech typů znečištění moří.	Dílčí cíl
18.	3.4.1.	Rozvíjet a intenzifikovat tříděný sběr pro odpady z papíru, plastů, skla, kovů a biologického odpadu. Zavést tříděný sběr pro odpady z textilu do 1. ledna roku 2025.	Hlavní cíl
19.	3.4.1.	Do roku 2020 zvýšit nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace alespoň u odpadů z materiálů jako jsou papír, plast, kov, sklo, pocházejících z domácností, a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností.	Hlavní cíl
20.	3.4.1.	Zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu dle tabulky 12 (55 % v roce 2025, 60 % v roce 2030, 65 % v roce 2035).	Hlavní cíl
21.	3.4.1.	Do roku 2035 snížit množství komunálního odpadu ukládaného na skládky na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství produkovaného komunálního odpadu.	Hlavní cíl
	3.4.1.1.	Snižovat produkci směsného komunálního odpadu připadající na obyvatele	Hlavní cíl
22.	3.4.1.1.	Směsný komunální odpad (po vytrídění materiálů využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu) zejména energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou právní úpravou.	Hlavní cíl
23.	3.4.2	Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2020 nejvíce 35 %	Hlavní cíl

		hmotnostních z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995.	
24.	3.4.2	Snižovat množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky (od roku 2021 dále).	Hlavní cíl
25.	3.4.3	Předcházet vzniku potravinových odpadů a snižovat jejich množství na všech úrovních potravinového řetězce.	Dílčí cíl
26.	3.4.4	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a recyklace stavebních a demoličních odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití u stavebních a demoličních odpadů kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v Katalogu odpadů pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení).	Hlavní cíl
27.	3.4.4	Zvyšovat materiálové využití stavebních a demoličních odpadů s výjimkou zemin, kamení, jalové horniny a hlušiny (2021 a dále).	Hlavní cíl
28.	3.4.5	Snižovat měrnou produkci nebezpečných odpadů.	Hlavní cíl
29.	3.4.5	Zvyšovat podíl využitých nebezpečných odpadů.	Hlavní cíl
30.	3.4.5	Minimalizovat negativní účinky při nakládání s nebezpečnými odpady na lidské zdraví a životní prostředí.	Hlavní cíl
31.	3.4.5	Odstranit staré zátěže, kde se nacházejí nebezpečné odpady.	Dílčí cíl
32.	3.4.6.1.	Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 70 % do roku 2025. Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 75 % do roku 2025. Zvýšit celkovou recyklaci obalů na úroveň 75 % do roku 2030. Zvýšit celkové využití odpadů z obalů na úroveň 80 % do roku 2030.	Hlavní cíl
33.	3.4.6.1.	Zajistit recyklaci a využití obalových odpadů dle tabulky 14: Cíl pro recyklaci obalových odpadů dle materiálů (papírové a lepenkové, skleněné, plastové, železné, hliníkové, dřevěné). Cíl pro recyklaci prodejních obalů určených spotřebiteli. Cíle pro využití prodejních obalů určených spotřebiteli. Celkový cíl pro recyklaci odpadů z obalů. Celkový cíl pro využití odpadů z obalů.	Dílčí cíl

34.	3.4.6.1.	Zajistit tříděný sběr 77 % jednorázových plastových nápojových lahví uvedených na trh do roku 2025. Zajistit tříděný sběr 90 % jednorázových plastových nápojových lahví uvedených na trh do roku 2029. Zajistit obsah recyklátu v nápojových lahvích z PET minimálně 25 % do roku 2025. Zajistit obsah recyklátu v plastových nápojových lahvích minimálně 30 % do roku 2030. Zajistit do července roku 2024, aby nádoby na nápoje, které mají uzávěry a víčka vyrobené z plastu, mohly být uváděny na trh pouze tehdy, pokud uzávěry a víčka zůstanou během fáze určeného použití výrobků připevněny k nádobě.	Dílčí cíl
35.	3.4.6.2.	Dosahovat vysoké úrovně zpětného odběru odpadních elektrozařízení.	Hlavní cíl
36.	3.4.6.2.	Dosahovat úrovně zpětného odběru odpadních elektrozařízení v míře 65 % uvedené v tabulce 15 (od roku 2021 a dále). Odpadní elektrozařízení celkem (celkem za skupiny 1 - 6) – 65 %. Cíl pro zpětný odběr pro samostatné skupiny elektrozařízení 1, 2 a 3 - 65 %.	Dílčí cíl
37.	3.4.6.2.	Zajistit vysokou míru přípravy k opětovnému použití, recyklace a využití odpadních elektrozařízení.	Hlavní cíl
38.	3.4.6.2.	Dosahovat úrovně přípravy k opětovnému použití, recyklace a využití odpadních elektrozařízení uvedené v tabulce 16 (od 2021 a dále). Využití / recyklace a příprava k opětovnému použití: Skupina 1. - 85 % / 80 %; skupina 2. - 80 % / 70 %; skupina 3. – - / 80 %; skupina 4. - 85 % / 80 %; skupina 5. - 75 % / 55 %; skupina 6. - 75 % / 55 %.	Dílčí cíl
39.	3.4.6.3.	Zvyšovat úroveň zpětného odběru odpadních přenosných baterií a akumulátorů.	Hlavní cíl
40.	3.4.6.3.	Dosahovat úrovně zpětného odběru odpadních přenosných baterií a akumulátorů v minimální míře 45 % dle tabulky 17.	Dílčí cíl
41.	3.4.6.3.	Dosahovat vysoké recyklační účinnosti procesů recyklace odpadních baterií a akumulátorů.	Hlavní cíl
42.	3.4.6.3.	Dosahovat minimální recyklační účinnosti procesů recyklace skupin odpadních baterií a akumulátorů dle tabulky 18: Olovené akumulátory 65 %, Nikl-kadmiové akumulátory 75 %, Ostatní baterie a akumulátory 50 %.	Dílčí cíl
43.	3.4.6.4.	Zvýšit úroveň zpětného odběru odpadních pneumatik.	Hlavní cíl

44.	3.4.6.4.	Dosáhnout úrovně zpětného odběru odpadních pneumatik dle tabulky 19: 2020 – 65 %, 2021 – 70 %, 2022 a dále 80 %.	Dílčí cíl
45.	3.4.6.4.	Dosahovat vysoké míry využití při zpracování odpadních pneumatik.	Hlavní cíl
46.	3.4.6.4.	Dosáhnout míry využití odpadních pneumatik dle tabulky 20 (od roku 2020 dále) - 100 % využití.	Dílčí cíl
47.	3.4.6.4.	Dosáhnout míry recyklace a přípravy k opětovnému použití odpadních pneumatik dle tabulky 21: 2021 – 10 %; 2022 – 15 %; 2023 – 25 % a 2024 – 30 %.	Hlavní cíl
48.	3.4.6.5.	Dosahovat vysoké míry využití při zpracování vozidel s ukončenou životností.	Hlavní cíl
49.	3.4.6.5.	Dosáhnout míry opětovného použití, recyklace a využití při zpracování vozidel s ukončenou životností dle tabulky 22 (od roku 2020 a dále). Využití a opětovné použití – 95 %, recyklace a opětovné použití – 85 %.	Dílčí cíl
50.	3.4.7	Podporovat technologie využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod se zaměřením zejména na využití fosforu.	Hlavní cíl
51.	3.4.7	Snižovat množství rizikových látek v kalech z čistíren komunálních odpadních vod.	Hlavní cíl
52.	3.4.8	Zvyšovat materiálové a energetické využití odpadních olejů.	Hlavní cíl
53.	3.4.9	Minimalizovat negativní účinky při nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče na lidské zdraví a životní prostředí.	Hlavní cíl
54.	3.4.10.1	Předat veškerá zařízení a odpady s obsahem polychlorovaných bifenylyů do konce roku 2025 do zařízení pro nakládání s odpady a odpady s obsahem polychlorovaných bifenylyů do této doby dekontaminovat.	Dílčí cíl
55.	3.4.10.1	Odstranit odpady s obsahem polychlorovaných bifenylyů v držení zařízení pro nakládání s odpady do konce roku 2028.	Dílčí cíl
56.	3.4.10.2	Zvýšit povědomí o perzistentních organických znečišťujících látkách a jejich účincích na lidské zdraví a životní prostředí.	Dílčí cíl
57.	3.4.10.2	Kontrolovat výskyt perzistentních organických znečišťujících látek u odpadů v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1021/2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách.	Dílčí cíl
58.	3.4.10.3	Minimalizovat možné negativní účinky při nakládání s odpady s obsahem azbestu na lidské zdraví a životní prostředí.	Hlavní cíl

59.	3.4.11.1	Snižovat množství biologického odpadu z kuchyní a stravoven a vedlejších produktů živočišného původu ve směsném komunálním odpadu, které jsou původem z domácností, veřejných stravovacích zařízení (restaurace, občerstvení) a centrálních kuchyní (nemocnice, školy a další obdobná zařízení).	Dílčí cíl
60.	3.4.11.1	Správně nakládat s biologickým odpadem z kuchyní a stravoven a vedlejšími produkty živočišného původu a snižovat tak negativní účinky spojené s nakládáním s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.	Dílčí cíl
61.	3.4.11.2	Zpracovávat kovové odpady a výrobky s ukončenou životností na materiály za účelem náhrady primárních surovin.	Dílčí cíl
62.	3.5	Vytvořit a koordinovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky.	Hlavní cíl
63.	3.6	Neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů lidské zdraví a životní prostředí a plnění povinností nebo závazných cílů v České republice.	Hlavní cíl
64.	3.7	Omezit odkládání odpadů mimo místa k tomu určená.	Dílčí cíl
65.	3.7	Zajistit správné nakládání s odpady odloženými mimo místa k tomu určená a s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl.	Dílčí cíl
66.	3.8	Dosáhnout do roku 2026 v porovnání s rokem 2022 snížení spotřeby vybraných plastových výrobků na jedno použití. Cíl pro snížení spotřeby plastových nápojových kelímků a nádob na potraviny na jedno použití je dle tabulky 23: spotřeba (kg/obyv./rok) v roce 2026 < spotřeba (kg/obyv./rok) v roce 2022.	Hlavní cíl
67.	3.8	Neuvádět na trh výrobky z oxo-rozložitelných plastů a vybrané plastové výrobky na jedno použití.	Dílčí cíl
68.	3.8	Správně označovat vybrané plastové výrobky na jedno použití na jejich obalech nebo samotných výrobcích.	Dílčí cíl
69.	3.8	Zavést systémy rozšířené odpovědnosti výrobce pro vybrané plastové výrobky na jedno použití.	Dílčí cíl
70.	3.8	Zajistit osvětu a informovanost spotřebitelů a podnětí odpovědného spotřebitelského chování za účelem snížení množství odhozených odpadů z plastových výrobků na jedno použití.	Dílčí cíl

Příloha č. 2

Soustava indikátorů odpadového hospodářství ČR

Přehled indikátorů k hodnocení stavu odpadového hospodářství. Zahrnuty jsou kvantitativní i kvalitativní indikátory.

Tabulka 26: Základní národní indikátory

č.	Základní národní indikátory (název)
1.	Celková produkce odpadů
2.	Produkce ostatních odpadů
3.	Produkce nebezpečných odpadů
4.	Produkce komunálních odpadů
5.	Produkce směsného komunálního odpadu
6.	Produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů
7.	Produkce stavebních a demoličních odpadů
8.	Využití odpadů
9.	Využití ostatních odpadů
10.	Využití nebezpečných odpadů
11.	Materiálové využití odpadů
12.	Materiálové využití ostatních odpadů
13.	Materiálové využití nebezpečných odpadů
14.	Recyklace odpadů
15.	Recyklace ostatních odpadů
16.	Recyklace nebezpečných odpadů
17.	Energetické využití odpadů
18.	Energetické využití ostatních odpadů
19.	Energetické využití nebezpečných odpadů
20.	Odstranění odpadů
21.	Odstranění ostatních odpadů
22.	Odstranění nebezpečných odpadů
23.	Skládkování odpadů
24.	Skládkování ostatních odpadů
25.	Skládkování nebezpečných odpadů
26.	Spalování odpadů
27.	Spalování ostatních odpadů
28.	Spalování nebezpečných odpadů
29.	Využití komunálních odpadů
30.	Materiálové využití komunálních odpadů
31.	Recyklace komunálních odpadů
32.	Energetické využití komunálních odpadů

33.	Odstranění komunálních odpadů
34.	Skládkování komunálních odpadů
35.	Spalování komunálních odpadů
36.	Energetické využití směsného komunálního odpadu
37.	Skládkování směsného komunálního odpadu
38.	Separace papíru, plastu, skla a kovu v obcích
40.	Využití stavebních a demoličních odpadů
41.	Materiálové využití stavebních a demoličních odpadů
42.	Materiálové využití odpadních olejů
43.	Energetické využití odpadních olejů
44.	Využití odpadu z obalů
45.	Recyklace odpadu z obalů
46.	Využití odpadu z prodejních obalů určených spotřebiteli
47.	Recyklace odpadu z prodejních obalů určených spotřebiteli
48.	Zpětný odběr odpadních elektrozařízení
49.	Využití odpadních elektrozařízení
50.	Recyklace a příprava k opětovnému použití odpadních elektrozařízení
51.	Zpětný odběr odpadních přenosných baterií a akumulátorů
52.	Recyklační účinnost recyklace odpadních baterií a akumulátorů
53.	Zpětný odběr odpadních pneumatik
54.	Využití odpadních pneumatik
55.	Recyklace a příprava k opětovnému použití odpadních pneumatik
56.	Využití a opětovné použití vozidel s ukončenou životností
57.	Recyklace a opětovné použití vozidel s ukončenou životností
58.	Počet a kapacity zařízení pro nakládání s odpady
59.	Přehled opatření na podporu předcházení vzniku odpadů

Tabulka 27: Doplnkové národní indikátory

č.	Doplnkové národní indikátory (název)
1.	Produkce sekundárních odpadů
2.	Produkce primárních odpadů
3.	Produkce komunálních odpadů z obcí
4.	Produkce směsného komunálního odpadu z obcí
5.	Produkce objemného odpadu
6.	Produkce objemného odpadu z obcí
7.	Produkce textilních odpadů
8.	Produkce (separace) textilních odpadů z obcí
9.	Produkce biologicky rozložitelných odpadů
10.	Produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů z obcí
11.	Produkce biologického odpadu
12.	Produkce (separace) biologického odpadu v obcích
13.	Produkce stavebních a demoličních ostatních odpadů
14.	Produkce odpadních olejů

15.	Produkce kalů
16.	Produkce kalu 19 08 05 z čistíren odpadních vod
17.	Celkové nakládání s odpady
18.	Celkové nakládání s ostatními odpady
19.	Celkové nakládání s nebezpečnými odpady
20.	Celkové nakládání s komunálními odpady
21.	Využití směsného komunálního odpadu
22.	Materiálové využití směsného komunálního odpadu
23.	Recyklace směsného komunálního odpadu
24.	Odstranění směsného komunálního odpadu
25.	Spalování směsného komunálního odpadu
26.	Celkové nakládání se směsným komunálním odpadem
27.	Účinnost separace papíru, plastu, skla a kovu v obcích
28.	Recyklace vybraných složek komunálního odpadu
29.	Skládkování biologicky rozložitelných komunálních odpadů
30.	Podíl skládkovaných biologicky rozložitelných komunálních odpadů k srovnávací základně z roku 1995
31.	Energetické využití stavebních a demoličních odpadů
32.	Materiálové využití stavebních a demoličních ostatních odpadů
33.	Materiálové využití stavebních a demoličních ostatních odpadů
34.	Celkové nakládání se stavebními a demoličními odpady
35.	Celkové nakládání se stavebními a demoličními ostatními odpady
36.	Celkové nakládání s odpadními oleji
37.	Použití kalů na zemědělské půdě
38.	Energetické využití kalů
39.	Celkové nakládání s kaly
40.	Použití kalu 19 08 05 z čistíren odpadních vod na zemědělské půdě
41.	Recyklace odpadu z papírových a lepenkových obalů
42.	Recyklace odpadu ze skleněných obalů
43.	Recyklace odpadu z plastových obalů
44.	Recyklace odpadu z kovových obalů
45.	Recyklace odpadu z kovových železných obalů
46.	Recyklace odpadu z kovových hliníkových obalů
47.	Recyklace odpadu z dřevěných obalů
48.	Separace (tříděný sběr) jednorázových plastových nápojových lahví
49.	Obsah recyklátu v nápojových lahvích z PET

Tabulka 28: Krajské indikátory

č.	Krajské indikátory (název)
1.	Celková produkce odpadů
2.	Produkce sekundárních odpadů
3.	Produkce primárních odpadů
4.	Produkce ostatních odpadů

5.	Produkce nebezpečných odpadů
6.	Produkce komunálních odpadů
7.	Produkce komunálních odpadů z obcí
8.	Produkce směsného komunálního odpadu
9.	Produkce směsného komunálního odpadu z obcí
10.	Produkce objemného odpadu
11.	Produkce objemného odpadu z obcí
12.	Produkce (separace) textilních odpadů
13.	Produkce biologicky rozložitelných odpadů
14.	Produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů
15.	Produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů z obcí
16.	Produkce biologického odpadu
17.	Produkce (separace) biologického odpadu v obcích
18.	Produkce stavebních a demoličních odpadů
19.	Produkce stavebních a demoličních ostatních odpadů
20.	Produkce odpadních olejů
21.	Produkce kalů
22.	Produkce kalu 19 08 05 z čistíren odpadních vod
23.	Celkové nakládání s odpady
24.	Celkové nakládání s ostatními odpady
25.	Celkové nakládání s nebezpečnými odpady
26.	Celkové nakládání s komunálními odpady
27.	Celkové nakládání s kaly
28.	Separace (oddělené soustředování) papíru, plastu, skla a kovu v obcích
29.	Účinnost separace papíru, plastu, skla a kovu v obcích
30.	Separace (oddělené soustředování) biologického odpadu
31.	Separace (oddělené soustředování) textilních odpadů
32.	Separace (oddělené soustředování) nebezpečných odpadů
33.	Separace - Zpětný odběr výrobků s ukončenou životností
34.	Počet a kapacity zařízení pro nakládání s odpady
35.	Přehled opatření na podporu předcházení vzniku odpadů

Tabulka 29: Obecní indikátory (z obcí)

č.	Obecní indikátory (název)
1.	Produkce komunálních odpadů
2.	Produkce směsného komunálního odpadu
3.	Produkce objemného odpadu
4.	Produkce stavebních a demoličních odpadů
5.	Separace (oddělené soustředování) papíru, plastu, skla a kovu
6.	Účinnost separace papíru, plastu, skla a kovu
7.	Separace (oddělené soustředování) biologického odpadu
8.	Separace (oddělené soustředování) textilních odpadů
9.	Separace (oddělené soustředování) nebezpečných odpadů

10.	Separace - Zpětný odběr výrobků s ukončenou životností
-----	--

Zdroj: MŽP

Pozn. Metodický přístup k výpočtu indikátorů bude popsán v samostatném dokumentu - Metodika hodnocení cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky a Soustava indikátorů odpadového hospodářství České republiky.

Právní předpisy a normy v oblasti odpadového hospodářství ČR a EU

Zásadní právní předpisy v oblasti odpadového hospodářství ČR a EU

1. Zákony ČR

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech

Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech)

Zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a související předpisy

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)

Zákon č. 350/2011, o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)

Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů

Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon České národní rady č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky

Zákon České národní rady č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa

Zákon 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

2. Vyhlášky

Vyhláška č. **8/2021 Sb.**, o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů)
Vyhláška č. **273/2021 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady
Vyhláška č. **30/2021 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona o obalech
Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů
Vyhláška č. 428/2009 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o nakládání s těžebním odpadem
Vyhláška č. 429/2009 Sb., o stanovení náležitostí plánu pro nakládání s těžebním odpadem včetně hodnocení jeho vlastností a některých dalších podrobností k provedení zákona o nakládání s těžebním odpadem
Vyhláška Českého báňského úřadu č. 99/1992 Sb., o zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro ukládání odpadů v podzemních prostorech

3. Právní předpisy EU

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2008/98/ES** ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic
Směrnice Rady **1999/31/ES** o skládkách odpadů
Směrnice Rady **86/278/EHS** o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství
Směrnice Evropského parlamentu a Rady **94/62/ES** o obalech a obalových odpadech
Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2000/53/ES** o vozidlech s ukončenou životností
Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2012/19/EU** o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ)
Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2011/65/EU** o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních (přepracování)
Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2006/66/ES** o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a o zrušení směrnice 91/157/EHS
Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) **2019/904** ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) **2018/849** ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) **2018/850** ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) **2018/851** ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) **2018/852** ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES
Směrnice Rady 96/59/ES o odstraňování polychlorovaných bifenylyů a polychlorovaných terfenylů (PCB/PCT)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2193 ze dne 25. listopadu 2015 o omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší ze středních spalovacích zařízení
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (Integrované prevenci a omezování znečištění)
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (přepřacování)
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES
Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod
Směrnice Rady 87/217/EHS o předcházení a snižování znečištění životního prostředí azbestem
Směrnice Komise (EU) 2015/1127, kterou se mění příloha II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) **2019/1021** o perzistentních organických znečišťujících látkách (tzv. Nařízení o POPs)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) **2017/852** o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1013/2006** o přepravě odpadů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1069/2009** o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu)

Nařízení Rady (EU) č. **333/2011**, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy určité typy kovového šrotu přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES

Nařízení Komise (EU) č. **1179/2012**, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy skleněné střepy přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES

Nařízení Komise (EU) č. **715/2013**, kterým se stanoví kritéria vymezující, kdy měděný šrot přestává být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1907/2006** o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (nařízení REACH)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1272/2008** o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení CLP)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **2150/2002** o statistice odpadů

Seznam zkratek

Tabulka 30: Seznam zkratek

BAT	Best Available Techniques (nejlepší dostupná technika)
BREF	Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	Biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CLP	Nařízení (ES) č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí
COSME	Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises (Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků)
CSR	Corporate social responsibility (Společenská odpovědnost organizací)
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DMC	Domestic Material Consumption (Domácí materiálová spotřeba)
DNSH	Do no significant harm (neškodit)
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHK	Evropská hospodářská komise
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIA	Hodnocení vlivu na životní prostředí
EK/EC	Evropská komise (European Commission)
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme (systém řízení podniku a auditu s ohledem na životní prostředí)
EMS	Environmental management systém (systém environmentálního managementu)
EPD	Environmentální prohlášení o produktu (Environmental Product Declaration – EPD)
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EU28	Členské státy Evropské unie do 1. 2. 2021
EURO 3	Emisní norma
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
GŘ cel	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
HNVO	Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů
IK MŽP	Informační koncepce Ministerstva životního prostředí

IKČR	Informační koncepce České republiky
IKT/ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
ISVS	Informační systémy veřejné správy
JISŽP	Jednotný informační systém životního prostředí
JTF	Operační program Fond spravedlivé transformace
KHS	Krajská hygienická stanice
KO	Komunální odpad
LCA	Life Cycle Assessment (posuzování životního cyklu)
LIFE	Nástroj financování Evropské unie v oblasti životního prostředí a klimatu
MA ISOH	Modul autovraky Informačního systému odpadového hospodářství
MBÚ	Mechanicko-biologická úprava
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
Mze	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NPO	Národní plán obnovy
NPŽP	Národní program životního prostředí
OEEZ	Odpadní elektrická a elektronická zařízení (Waste Electrical and Electronic Equipment)
OH	Odpadové hospodářství
OPJAK	Operační program Jan Amos Komenský
OPTAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program životního prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
PAYT	Pay as You Throw (plať podle toho, kolik odpadu vyhodíš)
PCB	Polychlorované bifenyly
PCT	Polychlorované terfenyly
PET	Polyethylentereftalát
POH ČR	Plán odpadového hospodářství České republiky
POPs	Persistent organic pollutant (persistentní organická látka)
PPS	Purchasing power standard (standard kupní síly)
PVC	Polyvinylchlorid
REACH	Nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek
RE-USE	Opětovné použití
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace

SEA	Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí
SEPNO	Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SKO	Směsný komunální odpad
SÚKL	Státní úřad pro kontrolu léčiv
SWOT	Analýza ke zhodnocení silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
TAČR	Technologická agentura České republiky
TZS	Technické zabezpečení skládky
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚV	Úřad vlády
VaVal	Výzkum, vývoje a inovací
VISOH	Veřejný informační systém odpadového hospodářství
ZEVO	Zařízení pro energetické využití odpadu
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

Příloha č. 5

Seznam tabulek

Tabulka 1: Produkce a nakládání s odpady v ČR v letech 2009-2019	19
Tabulka 2: Produkce a nakládání s komunálními odpady v ČR v letech 2009-2019	19
Tabulka 3: Produkce odpadů podle skupin odpadů Katalogu odpadů, 2015–2019	20
Tabulka 4: Produkce komunálních odpadů a směsného komunálního odpadu v letech 2009–2019... ..	21
Tabulka 5: Produkce odpadů ČR podle územního členění na kraje v letech 2015–2019	22
Tabulka 6: Produkce odpadů podle územního členění na kraje v roce 2019.....	23
Tabulka 7: Plnění cílů POH ČR (2018)	42
Tabulka 8: Plnění strategických cílů POH ČR (2018).....	42
Tabulka 9: Plnění hlavních cílů POH ČR (2018).....	43
Tabulka 10: Podpořené projekty Oblast podpory 4.1 OPŽP 2007-2013	64
Tabulka 11: Podpořené projekty SC 3.1 a 3.2 OPŽP 2014-2020.....	65
Tabulka 12: Cíl pro úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu	74
Tabulka 13: Cíle pro recyklaci a využití obalových odpadů do 31. 12. 2020	84
Tabulka 14: Cíle pro recyklaci a využití obalových odpadů do 1. 1. 2035	85
Tabulka 15: Cíle pro zpětný odběr odpadních elektrozařízení (%).....	86
Tabulka 16: Cíle pro přípravu k opětovnému použití, recyklaci a využití odpadních elektrozařízení ...	87
Tabulka 17: Cíl pro zpětný odběr odpadních přenosných baterií a akumulátorů (%).....	88
Tabulka 18: Cíl pro recyklační účinnost recyklačních procesů odpadních baterií nebo akumulátorů (%)	88
Tabulka 19: Cíl pro úroveň zpětného odběru odpadních pneumatik uvedených na trh v České republice (%).....	90
Tabulka 20: Cíl pro využití odpadních pneumatik (%)	90
Tabulka 21: Cíle pro recyklaci a přípravu k opětovnému použití odpadních pneumatik (%).....	90
Tabulka 22: Cíle pro využití, recyklaci a opětovné použití frakcí vozidel (%)	91
Tabulka 23: Cíl pro snížení spotřeby plastových nápojových kelímků a nádob na potraviny na jedno použití (kg/obyv./rok).....	105
Tabulka 24: Přehled zdrojů financování rozvoje odpadového hospodářství	129
Tabulka 25: Přehled cílů POH ČR.....	135
Tabulka 26: Základní národní indikátory	141
Tabulka 27: Doplnkové národní indikátory	142
Tabulka 28: Krajské indikátory	143
Tabulka 29: Obecní indikátory (z obcí)	144
Tabulka 30: Seznam zkratk	149

Příloha č. 6

Zdroje

Podrobná analýza současného stavu odpadového hospodářství ČR se nachází v analytických podkladech MŽP, tyto byly výchozím podkladem pro souhrn analytické části POH ČR.

1. Zpráva o plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky 2015-2016, (MŽP 2017) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/plneni_narizeni_vlady/\\$FILE/OODP-Zprava_o_plneni_POH_CR_2015_2016_20170105.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/plneni_narizeni_vlady/$FILE/OODP-Zprava_o_plneni_POH_CR_2015_2016_20170105.pdf))
2. Zpráva o plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky 2017-2018, (MŽP 2019) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/plneni_narizeni_vlady/\\$FILE/OODP-Zprava_plneni_POH_CR_2017_2018-20191217.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/plneni_narizeni_vlady/$FILE/OODP-Zprava_plneni_POH_CR_2017_2018-20191217.pdf))
3. Hodnotící zpráva Programu předcházení vzniku odpadů, (MŽP 2017) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh/\\$FILE/OODP-PPVO_prubezna_hodnotici_zprava-20171006.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh/$FILE/OODP-PPVO_prubezna_hodnotici_zprava-20171006.pdf))
4. Hodnotící zpráva Programu předcházení vzniku odpadů za období 2017-2019, (MŽP 2020) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh/\\$FILE/OODP-2_hodnotici_zprava_2017_2019-20200416.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh/$FILE/OODP-2_hodnotici_zprava_2017_2019-20200416.pdf))
5. Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050, (MŽP 2020) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/\\$FILE/OPZPUR-statni_politika_zp_2030_s_vyhledem_2050-20210111.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/$FILE/OPZPUR-statni_politika_zp_2030_s_vyhledem_2050-20210111.pdf))
6. Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040, (MŽP 2021) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpady_podrubrika/\\$FILE/OODP-Strategicky_ramec_CC_2040_verze-20210426.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpady_podrubrika/$FILE/OODP-Strategicky_ramec_CC_2040_verze-20210426.pdf))
7. Zpráva o životním prostředí České republiky 2019, (MŽP, CENIA, 2020) (https://www.mzp.cz/cz/zpravy_o_stavu_zivotniho_prostredi_publikace)
8. Zprávy o stavu životního prostředí v krajích 2019 (MŽP, CENIA, 2020) (https://www.mzp.cz/cz/zivotni_prostredi_zpravy_vsechny_kraje)
9. Statistická ročenka životního prostředí 2019 (MŽP, CENIA, 2020) (https://www.mzp.cz/cz/statisticka_rocenka_zivotniho_prostredi_publikace)
10. Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027 – Manažerský souhrn, (EY, MŽP, TA OPŽP, 2020) ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpadove_obehove_hospodarstvi/\\$FILE/OODP-1_Manazersky_souhrn-20200529.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpadove_obehove_hospodarstvi/$FILE/OODP-1_Manazersky_souhrn-20200529.pdf))
11. Metodika hodnocení přínosu podpořených projektů v oblasti odpadového hospodářství z Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013 a 2014 – 2020 ve vztahu k nastaveným cílům Plánu odpadového hospodářství ČR (IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., MŽP, TA OPŽP, 2019)
12. Projekt TIRSMZP719, Prognózování produkce odpadů a stanovení složení komunálního odpadu (VUT Brno, MŽP, 2021)

13. Projekt Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027 (EY, MŽP, TA OPŽP, 2020)
(https://www.mzp.cz/cz/odpadove_obebove_hospodarstvi)
14. Politika druhotných surovin České republiky pro období 2019-2022, (MPO, 2019)
(<https://www.mpo.cz/assets/cz/prumysl/politika-druhotnych-surovin-cr/2019/8/Politika-druhotnych-surovin-CR.pdf>)
15. Analýza prioritních oblastí a identifikace klíčových politických opatření pro nový národní strategický rámec oběhového hospodářství „Cirkulární Česko 2040“. Nakládání s odpady. (OECD, říjen 2020)